

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 2 JULI 2024

Vergaderzaal 1

1. Presentatie onderzoeksresultaten Rekenkamer Klimaatbeleid m.b.t. vastgoed Gemeente Dordrecht

Voorzitter: De heer Van der Spoel

Raadsgriffier: De heer Boogaard

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Ayverdi (DENK)

Dhr. Bootsman (GroenLinks)

Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)

Dhr. Den Hartog (GroenLinks)

Mevr. Jager (Beter voor Dordt)

Dhr. Van der Kruijff (CDA)

Dhr. Noldus (VVD)

Dhr. Roggekamp (Gewoon Dordt)

Mevr. Schnabel (PvdA)

Overige aanwezigen: mevr. Diks, mevr. Damen, mevr. Sybrandi, mevr. Tanja en dhr. Preesman

De voorzitter: Een hele goedemiddag. Welkom bij de presentatie van de Rekenkamer over het onderzoek verduurzaming gemeentelijk vastgoed. Voordat we gaan beginnen, dan doen we altijd even vast een voorstelrondje. En dan begin ik aan mijn linkerzijde. En dan maken we hem zo rond eventjes af. En daarna gaan we verder met de inleiding. U mag als laatste.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Roggekamp: Erik-Jan Roggekamp, Gewoon Dordt.

Mevrouw Jager: Ineke Jager, Beter voor Dordt Dordrecht.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff, CDA.

De heer De Feijter: Bart de Feijter, ChristenUnie/SGP.

De heer Ayverdi: Emin Ayverdi, DENK Dordrecht.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Diks: Dominique Diks, Hiemstra & De Vries.

Mevrouw Damen: Mara Damen, RK Dordrecht, Rekenkamer Dordrecht.

Mevrouw Sybrandi: Femke Sybrandi, ook van de Rekenkamer Dordrecht.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

De voorzitter: En mijn naam is Wouter van der Spoel, uw voorzitter van vanmiddag, voor het komende uurtje. We hebben tot half zes. En dat gaan we ook aanhouden, want ik mag daarna door naar de Agendacommissie. De reden waarom we hier samen zijn, is omdat de Rekenkamer onderzoek heeft uitgevoerd naar de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. En stelt de raad onder meer voor om het college opdracht te geven de aanbevelingen uit te voeren door met een plan van aanpak te komen. We gaan straks luisteren naar een presentatie van mevrouw Sybrandi, hier naast mij, en mevrouw Diks van het onderzoeksbureau Hiemstra & De Vries. En tijdens de presentatie, mogen er dan ook direct vragen gesteld worden of liever daarna?

Mevrouw Sybrandi: Ik vind het prima. Ik kijk Dominique even aan. Wij vinden dat prima.

De voorzitter: En dan is dat duidelijk. En we hebben nog een gast. Stelt u zich even voor. Hartstikke fijn dat u er ook bent. Als we overgaan op de presentatie, ik zei net al, we hebben tot half zes. Maar dan ga ik vijf tot zeven minuten daarvoor afronden, omdat we dan een besluit moeten nemen, dat mag u nu alvast in uw achterhoofd aanhouden, wat willen we hier verder mee? Zijn we voldoende geïnformeerd als commissie, dan kunnen we besluiten om er een hamerstuk van te maken. En nog een paar andere opties. Er kan ook nog een oordeelsvormende sessie komen. En bent u onvoldoende geïnformeerd, dan kunnen we besluiten om er nog een beeldvormende sessie van te maken. Hou dat in uw achterhoofd. Dan kunnen we daarna snel tot een besluit komen. Dan is de vloer nu voor de buurvrouw, mevrouw Sybrandi. Gaat uw gang.

Mevrouw Sybrandi: Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Misschien kunt u dan een voorspelling doen voor de wedstrijd van straks.

Mevrouw Sybrandi: Ik zeg 2-1. We zullen zien. Hopelijk hoeven we niet zo lang op te blijven als gisteren. Wij zijn van de Rekenkamer. Ik ben Femke Sybrandi. Ik ben lid rapporteur voor dit onderzoek. Dit is Dominique Diks. Zij heeft samen met ons het onderzoek uitgevoerd en is van Hiemstra & De Vries. Wat doet de Rekenkamer? Ik breng het altijd eventjes weer op tafel. Wij doen onderzoek naar de efficiency van het gevoerde beleid, effectiviteit en van de rechtmatigheid.

En ik noem het hier expliciet, omdat wie mij een heel klein beetje kent, jullie kennen me vast een heel klein beetje, misschien ook niet heel veel meer, weet dat ik het liefst onderzoek doe naar, wat zijn eigenlijk de effecten van het uitgevoerde beleid? Ik start daar hier expliciet mee vandaag, omdat de aanvliegroute voor dit onderzoek was dat we de afgelopen twee jaar drie onderzoeken hebben gedaan naar de beschikbaarheid van het wonen in Dordrecht, naar de betaalbaarheid en ook naar de kwaliteit. En bij die kwaliteit hebben we ook verduurzaming van de woningen onder de loep genomen. Vervolgens vonden we het belangrijk dat de gemeente ook zelf kijkt, wat doen wij aan de verduurzaming van ons eigen vastgoed? Want er is heel veel vastgoed. Het zijn grote complexen. Als je vaart zou willen maken met verduurzaming, dan moet je heel goed naar je eigen gemeentelijk vastgoed kijken. Dat is de reden dat we het onderzoek hebben gedaan. En daarnaast natuurlijk dat vanuit de ronde langs de fracties, die we altijd in september doen, dat zit er een klein beetje aan te komen, halen wij altijd bij jullie op, wat vinden jullie zelf belangrijk om te onderzoeken? En dit kwam als een van de onderwerpen naar voren. Reden daarnaast dat ik even weer in herinnering breng van, wat doet de Rekenkamer ook alweer? Onderzoek naar efficiency, effectiviteit en rechtmatigheid. Is ook dat we heel graag onderzoek hadden willen doen naar, wat zijn de effecten van het gevoerde beleid op de verduurzaming van het eigen vastgoed van de gemeente? Alleen al vrij vroeg in het onderzoek hebben wij een sessie gehouden, Dominique zal daar dadelijk meer over vertellen, een brede sessie, waarbij ook raadsleden aanwezig zijn geweest. Maar waarbij we ook aan de voorkant al ambtenaren hadden gesproken. En die zeiden, het is eigenlijk een beetje gevoelig om ook een inhoudelijke evaluatie te gaan doen naar de effecten van het gevoerde beleid, want we zijn gevoelsmatig nog maar net gestart. Op dat moment hebben we besloten om wat meer te kijken naar, hoe kansrijk is het eigenlijk wanneer je kijkt naar de huidige strategie en de huidige processen? Toen waren we eigenlijk dubbel zo blij dat we Hiemstra & De Vries al in de arm hadden genomen. Want behalve dat zij een onderzoeksbureau zijn, zijn ze ook een organisatieadviesbureau. Zij kunnen ook heel goed kijken naar, hoe is het hier georganiseerd en is het kansrijk, de manier waarop het op dit moment is georganiseerd en hoe de strategie eruitziet? Voordat ik al te veel ga vertellen, zou ik heel graag eigenlijk Dominique het woord willen geven. Dat is denk ik ook belangrijk om te vermelden, we krijgen altijd een bestuurlijke reactie op het onderzoek dat wij neerleggen, waar de conclusies inzitten. En wij hebben toch besloten om in het raadsvoorstel op te nemen om alle aanbevelingen over te nemen. Vanuit het bestuur klonk eigenlijk, zeg ik het misschien een beetje kort door de bocht, het geluid van, heel veel zaken zijn al onder controle of we zijn er al mee bezig of het gaat al goed. Nogmaals, zeg ik het een beetje kort door de bocht. Maar we hebben toch gezegd, het heeft echt aandacht nodig. Wij zouden aanbevelen om de aanbeveling over te nemen. En dat is verder aan jullie natuurlijk vanavond. Ik zou graag het woord willen geven aan Dominique, die op de inhoud van de presentatie in gaat.

De voorzitter: En sowieso bij jullie stukken staat ook de presentatie. Die kun je er alvast bij pakken, mocht je dat nog niet hebben gedaan. Dan kunnen we in ieder geval starten. En er gaat Clark alles oplossen, hopelijk. En we hebben nog extra ambtelijke ondersteuning aan tafel, mevrouw Tanja. Dat is even handig voor de notulen, dat zij er ook is. Dan the floor is yours.

Mevrouw Diks: Dank je wel. Fijn. Is het iedereen gelukt om de presentatie... Want dat is denk ik handig als jullie die voor je hebben. Allereerst volgens mij weer stilstaan bij, waar hebben wij onderzoek naar gedaan? Femke heeft het volgens mij nu net al een beetje mooi toegelicht van, waarom zijn we ook tot deze onderzoeksvraag gekomen? Die hebben we ook nog in gesprek weer aangescherpt. Maar de hoofdvraag van ons onderzoek bestond eigenlijk uit drie delen. Enerzijds ging het echt over, wat is die voortgang van het verduurzamen? Hoe staat dat ervoor ten aanzien van de gestelde doelen die er zijn? Hoe wordt hier dan de strategie en prioriteit in bepaald, in die doelen die er zijn? En tot slot ook, hoe kan jullie samen met de ambtelijke organisatie... Hoe kunnen ze jullie als raad in stelling brengen, ook echt om goed te sturen op dit onderwerp? Het is natuurlijk best wel een nieuw onderwerp. Het verduurzamen is ook nog zoeken met elkaar, hoe doe je dat op een goede manier? Hoe kan je de raad in stelling brengen om te sturen en te controleren op zo'n thema, wat ook nog wel zoeken is. Femke zei het al even, het staat ook in de presentatie, volgens mij een bewuste keuze om niet echt inhoudelijk de doelmatigheid nu te evalueren, omdat zover zijn we nog niet. En daarom hebben we bewust gekozen ook om een reflectietafel te organiseren. Volgens mij een aantal van jullie waren daar ook bij. Om met elkaar echt meer te kijken naar, hoe doen jullie het in de dynamiek samen? Wat heb je nodig als raad om misschien ook op een vraagstuk als verduurzaming goed te kunnen sturen? Wat vraagt het mogelijk ook aan vertrouwen? Daar is ook veel in geleerd, volgens mij, maar daar komen we later nog op terug. Enerzijds hebben wij ingezet op een feitelijke basis. En anderzijds ook echt op een toekomstbestendig proces van, hoe kan je meer grip krijgen op die voortgang, om ook echt samen te kunnen sturen op zo'n onderwerp als dit. Ik ga verder naar de volgende sheet, voor iedereen die in de presentatie zit, naar de werkwijze. Om even kort bij stil te staan, we hebben een documentstudie gedaan. Er lagen veel documenten. We hebben interviews gedaan. Veel met de ambtelijke organisatie. Gesprekken met een aantal andere gemeenten om ook te kijken, hoe doen zij het nu? Om ook goed te kunnen vergelijken. We hebben een reflectietafel gedaan met de ambtelijke organisatie, om eigenlijk de reflectietafel met de raadsleden voor te kunnen bereiden. En we hebben uiteindelijk een analyse en een rapportage gemaakt. Die hebben jullie gezien. Op sheet vijf de inleiding. Budget. In 2021 is er negen miljoen gereserveerd om deze opgave te gaan realiseren. De scope, dat lezen jullie ook terug in het onderzoek, het is een beetje zoeken naar de panden. Dat zie je wel op veel plekken terug. Maar ongeveer zijn het 115 gebouwen in 2020. En het fluctueert door de tijd. De strategie van het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed, is goed om in je achterhoofd te houden, bestaat hier uit drie stromen. Het vervangen door nieuwbouw, het verduurzamen van het bestaande vastgoed en de overige panden aardgasvrij maken. Met als doel om in 2050 95 procent CO2-reductie te realiseren. En jullie hebben eigenlijk zelf in het politiek akkoord van 2022-2026 de ambitie uitgesproken om die te vertalen naar 2040. Maar dat is nooit nog doorvertaald in, is dat ook realistisch? Wat ik doe in deze presentatie, is jullie kort meenemen in de deelvragen. Dat is eigenlijk de feitelijke basis die wij hebben gedaan om jullie inzicht te geven in, hoe staat het ervoor? Dat is best wel beknopt. Omdat wij het meest relevant vinden om eigenlijk stil te staan bij, wat zien wij als hoofdconclusie? En jullie daar iets uitgebreider in mee te nemen. Deelvraag één.

Wat is de voortgang? Volgens mij als je kijkt ten aanzien van de langetermijndoelen, die zijn consistent in de tijd. Ook in alle stukken die wij hebben gezien, het langetermijndoel verandert niet. Jullie hebben wel aangegeven dat jullie de ambitie graag willen aanscherpen. En waren een aantal wettelijke verplichtingen die over 2021 en 2023 stonden. En die zijn behaald. En dat is ook gewoon aantoonbaar in de organisatie. Het behalen van de langetermijndoelen lijkt niet realistisch met de huidige aanpak. Volgens mij hebben wij geen tussendoelen. Je ziet die lange termijn van 2050, op dit moment zijn er nog geen tussendoelen inzichtelijk van, we moeten een X-aantal panden over vijf jaar of over tien jaar hebben gedaan, om echt het tempo te maken om 2050 te behalen. De korte termijnplanning ligt er wel. Er zijn wel ambities gesteld voor 2026. Daarvoor is er wel te zien hoe goed het gaat. Dat loopt op schema.

De voorzitter: Ik zie een vraag. Gaat uw gang, de heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Komt goed. Ik heb een vraag. U zei, de langetermijndoelen, dat heb ik ook wel gezien, dat is niet helemaal uitgewerkt. Nou las ik juist in een reactie van het college dat ze zeggen, dat was ook de bedoeling, want we wilden eerst een pilot met zes panden gaan doen. En op basis daarvan een lange termijnplanning gaan maken. Nou ben ik wel benieuwd naar uw reactie, of dat een onzinnige aanpak dan is om te gaan doen? Of dat u zegt, dat moet je echt zo niet willen.

Mevrouw Diks: Ik wil graag antwoord geven nu, maar ik denk dat het handiger is dat we even deze presentatie... Dit is volgens mij echt een gesprek wat zo meteen voor de eindconclusie is, wat zien wij? Is dat oké? En dat is wel goed voor de vragen. Want ik denk, wij zijn geen inhoudelijk... In de zin van, dit is natuurlijk ook echt een inhoudelijk advies wat je vraagt. Dat is niet het onderzoek wat wij hebben gedaan. Ik ben geen expert op, is dit de juiste strategie? Volgens mij is het ook goed en waar hebben we onderzoek naar gedaan?

Mevrouw Sybrandi: Zal ik anders toch wel een korte reactie geven? Want wat jij zegt, dat is volgens mij ook heel terecht. We presenteren hier wat uit het onderzoek komt. En deze vind ik ook superinteressant. Ik kan er wel iets over zeggen, op basis van het onderzoek. Er is natuurlijk gekozen voor een strategie van het revolverende fonds. Datgene wat je verduurzaamt, wat bespaar je daarmee aan geld? En die besparing leg je weer in een potje. En dat ga je weer investeren in een volgende verduurzaming. Dat is natuurlijk wel iets wat daaronder ligt van, ga je er zes uitproberen en is er dan voldoende geld, is het dan dusdanig revolverend dat het elkaar in stand houdt en versterkt? Er zitten denk ik links van mij mensen die daar technisch meer inhoudelijk over zouden kunnen zeggen. En dat is denk ik het belangrijkste. Is dat een strategie waarvan je zegt, als je dat doet op deze manier, met deze strategie van het revolverende fonds, is dat dan zinvol en haalbaar? En dan denk ik, volgens mij is dat ook gewoon een prima vraag ofwel aan de ambtenaren dan wel aan de wethouder straks van, is dat kansrijk? Want dat is wel een keuze die je dan maakt. Dan stel je eigenlijk de toekomstige verduurzaming van toekomstige projecten, complexen afhankelijk van hoe succesvol de eerdere ingrepen zijn.

Mevrouw Diks: Volgens mij gaan we verder. Volgens mij nog even om af te maken, behalen van de langetermijndoelen leek niet realistisch met de huidige aanpak. Dat kwam mede ook nog doordat wij zien dat het relatief weinig ambtelijke capaciteit is. Weinig is natuurlijk altijd moeilijk in te schatten. Alleen als wij gewoon kijken vanuit onze expertise en zien ten opzichte van andere gemeentes, vinden we hier wel echt beperkt met de opgave die er ligt. Leren in de opgave, aanpak en informatievoorziening. De monitoringstool en besluitvormingstool zitten er natuurlijk aan te komen. Dat was ook het lastige aan dit onderzoek. Er zijn echt dingen in de maak. Dat hebben we natuurlijk aangegeven ook in onze hoofdconclusie. Die zijn er ook in de zin van, superpositief dat er heel veel goede dingen in ontwikkeling zijn. En daarmee, volgens mij, liggen er ook echt kansen voor een goed vervolg. Deelvraag twee. Hoe wordt de strategie bepaald? We zien heel erg terug dat er hele wisselende beelden zijn bij wat de strategie is. Dat hebben we ook gemerkt in de reactie die we hebben gekregen. Wij zijn een aantal elementen in ons onderzoek die wat ons betreft wel strategie zijn. Bijvoorbeeld, eigenlijk je ziet wisselende beelden dat er doelen en strategie door elkaar heen lopen in wat er beschreven wordt in de stukken. Bij heel veel dingen staat er doel. En dan bij de doelen worden... Dat loopt heel erg door elkaar heen. Wat ons betreft zien we niet echt een strategie. Voor ons is een strategie dat je heel erg wordt verwezen naar een terugverdientijd van vijftien jaar. Dat is een manier van strategie natuurlijk. Alleen kan je ook nog nadenken over, wat is een logische volgordelijkheid van panden? Doe je alle panden tegelijk? Daar zitten ook nog wel elementen in. We zien alleen nergens de hele strategie uitgeschreven en de afwegingen ten opzichte van elkaar. Daar wordt inderdaad in de strategie in geleerd. Er is ook voor gekozen, wat heel logisch is, van, ga gewoon starten, want je kan niet alles uitdenken in deze opgave. Ook, zoals jullie hebben kunnen lezen, is heel veel data. Dat is nog niet helemaal op orde van de panden. Daar moet je gewoon aan bouwen. Op alle plekken is de data niet op orde. Alleen is het wel belangrijk dat je met elkaar zegt, deze strategie hebben we inzichtelijk, deze afwegingen maken we. We hebben wel een stuk of ergens, wat ons betreft, waarin je ook jullie kan meenemen. En dit zijn in ieder geval de stukken van strategie die we hebben. Dat is op deze manier onderbouwd. Deze keuzes hebben we daarin gemaakt. En dit stuk weten we desnoods ook niet. En zijn we nog aan het uitzoeken met elkaar. Maar voor ons is het vanuit een soort van, hoe doe je dat goed, wel belangrijk dat er één stuk komt waarin je laat zien, dit is wat we wel en al dan niet weten. Dank je wel. Wat ons betreft, als je kijkt naar de strategie op dit moment, dan zien we ook niet heel logisch, waar we best veel gesprekken over gehad hebben met elkaar, die prioritering van panden. Wij kunnen ons voorstellen dat, dat hoorden we ook terug uit de verschillende gesprekken die jullie hebben gehad van, welk pand moet je eerst doen hier in Dordrecht? Wat is zinvol? Er zouden andere ideeën ook achter kunnen zitten. Los van de terugverdientijd, is het misschien wel slim als uitstraling van Dordrecht dat we pand X eerst doen. Want los van dat je veel geld terugkrijgt is het misschien voor het aanzien van de stad wel heel goed voor de verduurzaming dat we laten zien dat we dat pand doen. Dat soort onderdelen zouden we ons kunnen voorstellen dat je ook meeneemt in een strategie. Dat is dan minder financieel, maar dat heeft dan wel andere consequenties. En dat je daarover ook het gesprek met elkaar voert. En volgens mij, hoe realistisch is de strategie? Financieel is het natuurlijk doorgerekend. Het revolverend fonds is echt gewoon goed doorgerekend aan het begin.

Alleen op dit moment wordt er volgens mij door de monitoringstool, die hebben wij niet gezien, doorerekend of dat realistisch is en wat de huidige cijfers zijn. Alleen, wat Femke net al zei, het geld is wel een heel belangrijke incentive om deze hele strategie waar te maken. Daar verdiepen we zo meteen volgens mij nog iets meer op. Hoe wordt de raad dan in stelling gebracht vanuit jullie kaderstellende en controlerende rol? Wat ons betreft zien wij dat jullie globale kaders hebben. Volgens mij, los van het hele doel voor 2050, hebben jullie niet heel scherp... Jullie weten wel de langetermijndoelen en die korte termijn, 2026, resultaten. Maar jullie hebben minder tussendoelen waarvan je denkt, lopen we op koers, waar je echt op kan sturen? Wij zien best wel veel managementinformatie in plaats van sturingsinformatie. Best wel gedetailleerd, op pandniveau veel minder van, op hoger niveau waar je echt op een ander niveau ook het gesprek over kan voeren. Dat hebben we tijdens reflectietafels gezien, dat er veel het gesprek wordt gevoerd over echt details. En veel minder echt op het niveau van, pakken we de juiste strategie? Maken we de juiste keuzes? En niet over, moeten we hier twee zonnepanelen neerleggen? Maar echt op een hoger abstractieniveau. Daar liggen volgens mij kansen in jullie dynamiek om met elkaar op een andere manier te gaan sturen. Wat ook weer voordelen op kan leveren, denk ik, in ruimte voor de ambtelijke organisatie uiteindelijk, om meer ruimte te krijgen in de opgave. Ik denk als je op een hoger niveau het gesprek gaat voeren met elkaar, waardoor je bijvoorbeeld misschien op een gegeven moment ook toe kan werken naar... Dat je niet op ieder pandniveau met jullie moet gaan verantwoorden, maar naar bijvoorbeeld grotere bulken. Dat daarmee de ambtelijke organisatie ook meer ruimte kan krijgen. Maar dat vraagt wel een ander type gesprek. Zo kan het denk ik in de dynamiek voor de opgave uiteindelijk misschien nog slimmer. Volgens mij als we dan naar de hoofdconclusies kijken, als we uitzoomen, op korte termijn op koers. Zes panden verduurzaamd in 2025. Dat lijkt realistisch. Ambtelijke organisatie is redelijk beperkte capaciteit. We denken dat er wel echt nieuwe kennis en kunde nodig is om de opgave te realiseren. En er wordt wel echt supergoed gewerkt aan het verduurzamen en ontwikkelen van die nieuwe monitoringstool en het besluitvormingsmodel, wat in ieder geval veel inzicht gaat geven. En als we uitzoomen ook, als we kijken naar de strategie, wat ik net al toelichtte, denken we dat het nu op dit moment niet compleet is. Ik vertelde al even kort aan het begin over die drie stromingen die eigenlijk in de hele strategie zitten. We zien dat jullie veel geïnformeerd worden over één van die drie stromingen, namelijk het verduurzamen van de panden en minder over het totaal. Wat ook het sturen op het totaal... Misschien niet zo heel erg dat het versnipperd is in de ambtelijke organisatie. Maar wij denken dat het wel handig is dat in de informatievoorziening dit wel bij elkaar wordt gebracht, zodat je een totaalbeeld hebt. En we zien ook dat daar de vragen over terugkomen. Doordat je die versnippering hebt en niet het totaalbeeld, het is natuurlijk ook een onderwerp wat soms ineens wordt ingebracht, dat het handig is om misschien dat allemaal bij elkaar te brengen. En andersom merken we ook weer dat er daardoor vragen vanuit jullie komen, die ik snap, vanuit een soort van onduidelijkheid die er zit in de strategie. Maar die ook weer heel onhandig zijn voor de ambtelijke organisatie, die dat wel weer oppakken, wat tijd kost. Waarvan wij denken, er is al beperkte capaciteit. Zonde eigenlijk dat ze met die vragen aan de slag moeten. Want je zou willen dat dat ergens anders op ingezet wordt. En volgens mij financiën vanuit de hoofdconclusies, het revolverend fonds. We zien eigenlijk niet... Er is aan de voorkant over nagedacht.

Femke zei het net al, wat gewoon heel moeilijk op dit moment, wat wij hebben gezien, in te schatten is, is het fonds toereikend? Het is ooit doorgerekend aan het begin, dat het veertig miljoen aan het einde moet opleveren. Alleen als je tempo wil maken, moet er aan het begin misschien best wel veel beschikbaar komen wat er niet is. Of waar je in ieder geval het gesprek over moet voeren van, misschien is er aan het begin wel meer nodig, maar daarmee krijg je ook sneller geld terug. Volgens mij, het toch nog weer doorrekenen vanuit de lessen die je hebt van, wat zien we gebeuren? Hoe snel gaan die zes panden nu? Wat levert het ons op? En gaat dat voldoende geld opleveren? Klopt die strategie ook? Er zitten ook best wel wat factoren in die jullie in het onderzoek lezen over het revoluerend fonds van, werkt het zo? Blijven de middelen evenveel, zoals we aan de voorkant hadden doorgerekend? Die kosten variëren natuurlijk ook de hele tijd van energie. Volgens mij zitten daar wel wat haken en ogen aan, die gewoon belangrijk zijn om continu te monitoren. En nog een herhaling volgens mij, de raad daarmee, de sturingsinformatie is niet op het goede abstractieniveau. Niet altijd in ieder geval. We hebben het een beetje opgesplitst, zoals Femke net eigenlijk al zei. We zijn ook een organisatieadviesbureau. We hebben ook bewust in de aanbevelingen nagedacht over... Volgens mij een deel gaat ook over richting jullie als raad. Dat leerden we wel heel erg uit de reflectietafel van, daar zit ook weer een rol voor de griffie bijvoorbeeld in. Maar hoe voer je het goede gesprek met elkaar? Het is heel makkelijk om in een soort van dynamiek te komen van vraag antwoorden, vraag antwoorden, wat uiteindelijk niet leidt tot de beste dynamiek. Probeer ook als raad zijnde uiteindelijk na te denken over, welke gesprekken hebben we hier te voeren en hoe leuk en interessant dit onderwerp ook is vanuit een soort van... Heel veel mensen privé denken van, best interessant dit onderwerp. Zitten onderdelen in waar ik iets van snap. Het is ook een ingewikkeld onderwerp. Maar welk gesprek moeten wij als raad voeren hier met elkaar over dit onderwerp? Volgens mij is dat wel echt belangrijk om als raad te realiseren. En welke vragen stel je dan? Om met elkaar ook het juiste gesprek te voeren. En dat start al bij, welke informatie krijg je? En dat is voor ons als raad de informatie die we ook graag willen ontvangen en waar we het gesprek met elkaar over willen voeren. En het tweede deel gaat natuurlijk meer ook over, welke kansen liggen er in de ambtelijke organisatie? Omdat wat we al zeiden, er liggen veel kansen. Het is ook een opgave waarin geleerd moet worden. Volgens mij hopen we ook dat jullie in het onderzoek hebben gelezen... Met de ambtelijke capaciteit die er is, denken we echt wel, er is veel gerealiseerd. Er is echt flink gestart. Daarin niet volgens mij de ambtelijke organisatie te niet doen in wat er allemaal al ligt. Alleen zien wij wel zorgen voor de toekomst. Denken we, er is wel echt iets nodig wil je deze opgave realiseren. Dat zit enerzijds volgens mij in de eerste aanbeveling, wat veel meer gaat over werkt die langetermijnvisie? Waardoor je ook veel meer met focus kan werken daaraan. En op basis daarvan ook keuzes kan maken, waardoor het efficiënter wordt. Dat betekent eigenlijk ook, dicht het gat tussen die korte en die langetermijndoelen door de visie en strategie te vertalen naar tussentijdse doelstellingen, die je ook kan meten. En op basis waarvan je ook met het revoluerend fonds kan kijken, halen we dat nu? Die vierde komt ook wel mede uit de reflectietafel, omdat we ook zagen dat over de stappen informeerden jullie zowel... Er wordt heel veel over de inhoud geïnformeerd. Dat is ook best wel logisch. En dat is denk ik ook heel traditioneel. Ook wel over het proces. Maar wat ons betreft gaat het ook over informatie over het proces wat... Dit onderwerp gaat ook heel erg denk ik over vertrouwen.

Het is zoeken met elkaar. En kan je jullie ook informeren over dingen die je niet weet en daarmee wel het vertrouwen krijgen van, dit is gewoon een zoekproces en daarmee prima. En willen we jullie wel ruimte geven om te gaan zoeken, want mogelijk wordt het daarmee efficiënter. We zien nu alleen dat het voor de informatievoorziening vooral gaat over dit is er en dit maken we inzichtelijk. En minder over dat wat er niet is. De Service Gemeente Dordrecht en is relatief intern best wel weinig capaciteit. Service Gemeente Dordrecht heeft hier ook nog echt heel wat technische capaciteit. Die werkt echt in de panden. En wat jullie ook mogelijk hebben gelezen, het is belangrijk dat je dat efficiënt benut. De ambtelijke organisatie af zelf ook al aan, die samenwerking loopt op dit moment niet. En daar liggen grote kansen om in ieder geval dat te versterken, waarmee je de capaciteit die er is goed kan benutten voor dit onderwerp. En als basis onder dit alles is natuurlijk dat zorgvuldig het vastleggen van de data over de panden en het goed vastleggen van alles wat je doet in managementsystemen. Dat is natuurlijk ingewikkeld. Dat zie je op veel plekken. Maar die basis op orde helpt wel om uiteindelijk goede doorrekeningen te kunnen maken. Investeer daarin. Dat volgens mij denk ik even als basis voor deze presentatie. Zijn er vragen?

De voorzitter: Dit valt me een beetje tegen. Wie mag ik als eerste het woord geven of is alles helemaal duidelijk, want dan kunnen we het als hamerstuk doorsturen.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Van der Kruijff, gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Of doet hij het ondertussen wel? Nee. Dat heb ik al geprobeerd. Alles uit. Even bij mijn linkerbuurman. Ik blijf toch met de vraag zitten, en ik weet het antwoord echt niet. Want ik heb begrepen dat ooit de aanpak was, omdat we veel nog niet weten en moeten leren, dan zeggen we, we beginnen eerst met zes panden. Daar kunnen we heel veel van leren. Dat hoor ik u ook zeggen, er moet nog veel geleerd worden. Dat daar bewust voor gekozen is. En een langetermijnstrategie maken. En daar zou bij kunnen horen, hoeveel geld heb je nodig of werkt een revolverend fonds of moet dat voller of moet dat anders of moet dat helemaal niet? Dat je die aanpak en die langetermijnvisie ontwikkelt op basis van je ervaringen, op basis van de eerste zes panden. Oftewel, als je dat nu gaat vragen dat je zegt, maak een langetermijnvisie. Misschien zijn ze er ondertussen bijna, maar maak die langetermijnvisie niet nu. Maar wacht even tot je al die kennis hebt opgedaan, want dan wordt het een betere visie. Hoe verhoudt zich dat tot uw verhaal? Zegt u, dat is verstandig om daar nog even mee te wachten? Of wacht daar helemaal niet op, ga het gewoon nu al doen.

Mevrouw Diks: Ik geloof eerlijk gezegd zelf niet in dat er één strategie gaat zijn die je nu voor dit onderwerp kan gaan ontwerpen tot 2050, want daar gaat echt iedere vijf jaar waarschijnlijk iets veranderen. En daarmee, volgens mij, is het wel belangrijk... Gaat het over, volgens mij heel logisch, dat er een aantal jaar geleden is gekozen van, we gaan gewoon starten. Alleen wat het belangrijkste denk ik is, er zijn echt al best wel veel elementen van die langetermijnstrategie. Daar hoor ik de organisatie ook over praten. Iedereen zegt er iets wisselends over. Volgens mij gaat het over die dingen naast elkaar leggen en met elkaar kijken, welke richting kiezen we nu?

En misschien is hij over drie jaar wel anders, omdat je hebt geleerd. Alleen ik zie nu het inzicht niet in, wat is de totaalstrategie. Ik denk dat de ambtelijke organisatie het misschien zelf wel weet. Wij hebben een poging gedaan om enigszins op papier te krijgen, welke flarden zijn er? Ik denk alleen dat even het met elkaar wel zeggen, dit is het. Ook om jullie te informeren van, dit gaan we in ieder geval nu doen. Hier kiezen we voor nu voor. Onderdelen als bijvoorbeeld, we gaan alle panden tegelijk doen, dat horen we dan bijvoorbeeld in gesprekken terug, dat zou best een logische strategie kunnen zijn. Maar welke afwegingen zijn er dan onder gemaakt? Volgens mij gaat het meer over, kan je dat inzichtelijk maken? Want jullie stellen dan vervolgens een vraag, kunnen overal zonnepanelen op? Dat is ook wel best een logische vraag. Alleen dat is wel een andere strategie. Dan gaan we alle panden tegelijk doen. Volgens mij, het inzichtelijk maken van, wat doen we waarom, en vervolgens kan er prima een aanpassing komen, want dat hoort denk ik bij zo'n onderwerp. Wel van wat kiezen we nu, in ieder geval voor de komende jaren? En zullen we daar dan ook niet van afwijken of wel? Dat je daar het gesprek over kan voeren. Misschien gaat het niet eens over de strategie tot 2040 maken, maar wel over, maak hem in ieder geval inzichtelijk. Zodat je met elkaar bewust ook de consequenties inzichtelijk kan maken van, we gaan nu een andere route uitkiezen.

De voorzitter: Zo voldoende, mijnheer Van der Kruijff? Dan zag ik een hand van uw buurman. Mijnheer De Feijter, gaat uw gang..

De heer De Feijter: Zelfde microfoon. Handig. Ik hoor voornamelijk inderdaad focus op strategie. En voornamelijk dan het inzichtelijk maken van die losse flarden. Daar las ik de bestuurlijke reactie dat er vanuit vastgoed de ambitie is om één zo'n overkoepelend document te maken waarin strategie, voortgang en monitoring ook samenkomen. Zou dat dan wat u betreft een invulling zijn van één van die aanbevelingen?

Mevrouw Diks: Ja, volgens mij wel. Wij hebben verder nog niks van de monitoringstool of iets dergelijk gezien. Volgens mij zijn dat goede stappen. En volgens mij gaat het vervolgens om wel te kijken naar, welke sturingsinformatie of managementinformatie komt er voor jullie uit? Wat ik net zei, los van het inzichtelijk maken, lukt het ook om in die strategie vanuit die monitoringstool echt wel terug te vertalen? Toevallig hadden wij het daar vorige week over van, het is heel moeilijk om zo'n 2040... Eigenlijk moet je een soort backlog planning, noemen wij dat dan, maken van, wat moet je wanneer gerealiseerd hebben om dit te behalen? Dat wat ons betreft. En dat hoeft niet helemaal in beton gegoten te zijn, maar ergens een soort van zo'n backlog planning voor om de X-aantal jaren zouden we toch al dit gerealiseerd moeten hebben om het einddoel te behalen. Dat is minimaal wel wat erbij zou moeten om enigszins te kunnen sturen.

De voorzitter: Dan kijk ik even rond. En ik zie de heer Noldus. Gaat uw gang.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Ik zie in dit stuk en ook in de prestatie eigenlijk wel een soort van uitnodiging om te gaan rapporteren of prioriteren eigenlijk over de as van CO2 -uitstoot. Waar ik nog een beetje mee worstel, is hoe we dan ook grip houden op het revolverend fonds an sich? Hoe we daar grip op houden met elkaar. Omdat dat toch twee zaken zijn die niet per se over hetzelfde gaan zijn.

Het zijn ook heel veel andere aspecten om op te sturen. Zit daar een advies of een oordeel vanuit de Rekenkamer op?

Mevrouw Diks: Nee, volgens mij een goede. Wij hebben het gesprek wel gehad. En wij zien nu veel minder nog terug überhaupt. Het meten van, wat zien we? Wat krijgen we terug? Die CO2-monitoring zit volgens mij wel in de monitoringstool nu als idee. Maar volgens mij is het heel goed om wel met elkaar, wij hebben dat nu niet inzichtelijk, maar daarop wel te gaan afwegen van, halen we die CO2-uitstoot in relatie en hoeveel geld? Die relatie, dat zijn natuurlijk wel de twee aspecten waar je op moet gaan sturen. Volgens mij is dat belangrijk dat je dat op een gegeven moment elkaar inzichtelijk hebben. En dat is de kern van het gesprek, volgens mij. Maar dat hebben wij nu nog niet gezien, die CO2-uitstoot.

Mevrouw Sybrandi: En dat haakt ook aan op wat we eerder zeiden van, wat voor soorten informatie krijgen jullie nu? Dat heeft meer de aard van managementinformatie. Terwijl als gemeenteraad wil je meer naar sturingsinformatie. En die sturingsinformatie zit inderdaad op de uitstoot. En de managementinformatie zit meer op de aantallen die gerealiseerd worden. Meer op het inspanningsvlak. Ik denk dat dat wel iets is wat aandacht nodig heeft bij een strategie.

De voorzitter: Voldoende voor u, mijnheer Noldus. Dan zag ik aan de andere kant de heer den Hartog. Gaat uw gang. Dat is op zich ook goed. Dat hebben we bij het VNG-congres gezien, na ieder half uur even drie minuten bewegen.

De heer Den Hartog: Heel andersoortige vraag. Dat is eigenlijk over de ambtelijke capaciteit. Is een paar keer genoemd. Ook dat die beperkt is en dat je dan een dilemma hebt van, waar kies je voor? In de aanbevelingen staat dan ook nog weer een advies voor de ambtelijke organisatie om juist die langetermijnvisie uit te rollen of in ieder geval op te maken. Bijt dat elkaar niet? In de zin van, is dat allemaal goed te doen of moet een conclusie zijn dat de ambtelijke organisatie wellicht uitbreiding verdient, wil je dit gaan halen?

Mevrouw Diks: Volgens mij is uitbreiding nodig. Je ziet ook, er komen heel veel middelen vanuit het Rijk beschikbaar. Dat ook wel, als gemeente Dordrecht is dat zeker niet alleen voor het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed. Maar het gaat wel over de gemeente Dordrecht moet keuzes maken in, waar zetten we dat op in? Je hebt nog andere ambities natuurlijk, los van het eigen vastgoed. Alleen wij zien op veel plekken dat daar ook wel een deel gaat naar vastgoed, om daar het eigen vastgoed mee te verduurzamen. Ik denk met de fte, we hebben geen feitelijk onderzoek hierin gedaan naar, is dit realistisch? Maar als je ziet wat je aan... Miljoenen wordt er vaak gekeken, wat kan je als ambtenaar aan miljoenen inzet in een jaar wegzetten? En wat je hier aan miljoenen te doen hebt. Dan is er echt wel wat opschaling nodig aan capaciteit wil je dit denk ik halen. En ook als je inderdaad ziet, gewoon toch zo'n strategie maken. Wat we ook veel hoorden, het is geen onwil dat hier niet het goede gesprek werd gevoerd. Alleen dit soort dingen, voorbereiding kost ook gewoon tijd. En er is ook een hele opgave buiten. Het is ook iedere keer de keuze van, waar zet je je capaciteit op in? Volgens mij wat ik al zei, niks ten nadele van de ambtelijke organisatie.

Maar inderdaad, de ambitie is groot en er is best wel weinig capaciteit. In zin van, er zou wat bij moeten, denk ik, wil je die ambitie realistisch maken.

De voorzitter: Dan kijk ik nog rond. We hoeven niet per se de tijd vol te maken, dat als er geen vragen zijn is dat ook natuurlijk prima. Dan de heer Van der Kruijff, gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik zie dat we ook de ambtelijke ondersteuning aan tafel hebben uitgenodigd. Ik weet niet alleen als toevoerder of dat ze ook nog een bijdrage hebben? Zoals mevrouw Sybrandi al zei, ze had een beetje de indruk van, dat doen we allemaal al. En moet dat wel zo extra? Ik ben ook wel dan benieuwd naar wat toelichting daarop. Stel dat de raad besluit B&W op te dragen de aanbevelingen over te nemen en een plan van aanpak te schrijven, wat het dan voor u betekent wat u anders gaat doen dan nu dan toch? Omdat blijkbaar de indruk was, we doen het allemaal al.

De voorzitter: Gaat uw gang. Dan wordt het lastig voor de verslaglegging. Maar anders wisselen wij even van plek. Dan denk ik dat we de hele avond moeten annuleren. Bedankt voor de flexibiliteit. Gaat uw gang.

Mevrouw ...: Het wordt een beetje een stoelendans. Maar dat maakt niet uit. Het ambitieniveau en de snelheid die gewenst is, bepaalt natuurlijk wel de inzet die we hebben. Als je kijkt naar het revolverend fonds, die dekt een deel van de ambtelijke capaciteit, maar alleen op het project leiderschap. Als het revolverende fonds niet voldoende gevoed wordt, dan loop je vast, zowel in de uitvoering, maar ook in de ambtelijke capaciteit. Bij de SGD zijn technische beheerders die sowieso al onderhoudswerk verrichten en die zich deels specialiseren op het gebied van verduurzaming. Ook wij hebben binnen meer het beleidsstuk, bijvoorbeeld op het punt van het verduurzamen van monumenten, onszelf bekwaamd. Maar dat is wel een proces wat door zal gaan. Maar centraal is wel, als je je ambitieniveau zo hoog wil houden en alle wet- en regelgeving moet gaan volgen, dan ga je het niet redden met de bestaande capaciteit. Dat is een helder verhaal.

De voorzitter: Dank u. Gaat uw gang, mijnheer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Maar probeer ik het even scherp te krijgen. Dat was toch niet het advies van de Rekenkamer om het revolverend fonds anders in te richten of extra te gaan vullen of weet ik wat alles? Of heb ik dat verkeerd begrepen?

Mevrouw Diks: Nee, volgens mij, dat is niet ons advies. Maar volgens mij gaat het niet om het revolverend fonds, maar gaat het wel over... Wij zeggen niet dat het realistisch is. Volgens mij gaat het wel over, is het volgende, er moet wel een gesprek gevoerd worden, denk ik, over wat is er nodig? Gaat het revolverend fonds... Is het überhaupt realistisch met de doelen die we hebben of niet? En wat moet er mogelijk dan aan extra investeringen in en willen we dat? Dat is volgens mij niet ons advies nu, maar dat moet wel doorgerekend worden, wat ons betreft.

De voorzitter: Dan zie ik het nu wel volledig stilvallen qua vragen. Nog een keer check, dubbelcheck. Dan is nu de vraag eigenlijk aan de commissie... Ik zie de heer De Feijter.

De heer De Feijter: Nog een korte dan. Het is al een aantal keren over de monitoringstool gegaan, ook in de stukken. Wanneer kunnen we die verwachten?

De heer Preesman: Dat vind ik lastig om daar een hele concrete uitspraak over te doen. U vraagt er ook concreet naar. Ik stel voor dat we dat in september, oktober aan u presenteren.

Mevrouw Tanja: Het is niet dat hij er niet is namelijk. Het punt is, wil je een honderd procent versie hebben die gewoon perfect is of zeg je, ik wil een preview met een zeventig procent versie? Want zo'n tool moet zich bewijzen, moet zich vullen, wordt steeds meer data aan toegevoegd. En dan ontwikkelt zich dat door. En een eigenschap van ons als ambtenaar is dat het gewoon eigenlijk honderd procent moet zijn, voordat je ermee naar buiten treedt. Maar misschien zouden wij inderdaad ook wel een soort preview kunnen laten zien, bijvoorbeeld in een aparte sessie van, dit is wat we hebben, zo ziet het eruit en zo kun je ermee werken. Misschien is dat wel een goede.

De voorzitter: Volgens mij is iedereen hier erg tevreden over. Dan ga ik u de vraag stellen, is er voldoende informatie opgehaald om hier een politiek standpunt over te vellen? Ik zie de heer Groenewege. Gaat u gang.

De heer Groenewege: Het raadsvoorstel stelt voor dat het college een plan van aanpak opstelt. Ik denk dat we hem gewoon als hamerstuk door moet sturen naar de raad. Dat het college met dat plan van aanpak komt. En dat we daar dan als commissie verder naar gaan kijken van, zien we voldoende invulling in de aanbevelingen? En zo niet, wat moet er nog meer gebeuren?

De voorzitter: En dan kijk ik rond. En ik zie weer knikkende hoofden. En ik heb het idee dat iedereen hier in de commissie daarmee akkoord gaat, met dit voorstel van de heer Groenewege. Dan hoop ik dat we voortaan altijd zo eensgezind zijn. Dan wil ik de gasten allemaal bedanken. En dan hoop ik dat jullie nog op tijd terug zijn voor het voetbal straks. En anders nodig ik jullie uit om boven mee te kijken. Kan dat? Iedereen bedankt. Wat fijn dat we zo snel concreet kunnen worden met zijn allen. Dan wens ik jullie allemaal een hele fijne avond.

2. Vaststellen Perspectiefnota 2025 – Raadsvoorstel

3. Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht – Lerend en ondernemend Dordrecht – Vaststellen Perspectiefnota 2025

Voorzitter: De heer Struijk

Raadsgriffier: De heer Boogaard

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Ayverdi (DENK)
Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Mevr. De Heer (Forum voor Democratie)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Mevr. Jager (Beter voor Dordt)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)
Mevr. Stevens (PvdA)
Mevr. Stolk (VSP)
Mevr. Striebeck (VSP)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder C. van Benschop, wethouder R. van der Linden

De voorzitter: Beste mensen, ik hoop dat iedereen een beetje bijgekomen is na alle emotie. Mevrouw de wethouders, als u ook kan gaan zitten. Fijn. Maar naast de ontspanning wacht nu de inspanning. En gaan we ons met wat serieuzere zaken bezighouden. Nog serieuzere zaken. Alleen het gaat om wat minder geld. Ik denk het wel. Mensen, wij zitten vanavond hier in verband met het vaststellen van de Perspectiefnota 2025. En in deze zaal gaan we twee programma's behandelen. Namelijk Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht en Lerend en Ondernemend Dordrecht. En u weet, het is oordeelsvormend. Het is in feite de tweede termijn, als vervolg op de raadsvergadering die we eerder hebben gehad. Ik heet u allen hartelijk welkom. Ik heet ook degenen die met ons meekijken hartelijk welkom. En ik ga voor het verslag aan eenieder vragen om zich voor te stellen. En ik begin aan mijn rechterhand. En dat had hij misschien nog niet op gerekend, maar hij gaat het nu proberen. Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, Fractie van der Spoel.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

Mevrouw Stolk: Margret Stolk, VSP.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Ayverdi: Emin Ayverdi, DENK Dordrecht.

Mevrouw Jager: Ineke Jager, Beter voor Dordt.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Stevens: Inge Stevens, Partij van de Arbeid Dordrecht.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

De heer Burakçin: Necdet Burakçin, GroenLinks.

Mevrouw De Heer: Betsie de Heer, Forum voor Democratie.

Mevrouw Van Benschop: Chris van Benschop, wethouder.

De heer Van der Linden: Rik van der Linden, wethouder.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

De voorzitter: En ik ga nog even naar rechts.

De heer Katif: Excuses, voorzitter. Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De voorzitter: Dank u wel. U heeft vast een goede reden. Zitten er op het achterveld ook nog mensen die deel willen nemen aan de vergadering, dan mogen ze zich voorstellen. Zo niet, dan ga ik ze ook verder het woord niet geven. Mijn naam is Leen Struijk en ik mag vanavond deze vergadering voorzitten. Een korte toelichting op de vergadering. In de raad van 18 juni zijn de algemene beschouwingen gehouden bij de Perspectiefnota. Heeft het college hierop een eerste reactie gegeven. Vanavond gaan we in commissieverband verder. Dat doen we aan de hand van de moties die op 18 juni zijn ingediend en de overige onderwerpen die door diverse fracties zijn aangedragen. De griffie heeft een prachtig blokkenschema gemaakt. En dat heeft u kunnen vinden bij de stukken. Eerst krijgen de fracties zo dadelijk, voor zover ze dat willen, het woord. Ik geef alvast aan, het is gebruikelijk dat per fractie in een oordeelsvormende vergadering er één het woord heeft. Maar bij deze vergadering maken we een uitzondering, omdat het niet een gewone oordeelsvormende vergadering is. En hier van sommige fracties twee specialisten zitten. Die mogen elkaar dan aanvullen per onderwerp. En niet uiteraard alles nog eens een keertje overdoen, maar dat snappen ze vast en zeker wel. Maar dan weten degenen die hier alleen zitten alvast dat dat gaat gebeuren. Ik ga straks als eerste, dat zal ik ook vast nu zeggen, de Partij van de Arbeid het woord geven, omdat die ook nog wat onderwerpen hebben aangedragen. Mijnheer Van der Spoel kijkt heel verbaasd, maar die is niet van de Partij van de Arbeid. Ik hoop dat er iemand zit trouwens van de... Zie je wel, mevrouw Stevens. Sorry. Excuus. Dat is altijd, mensen die te dichtbij zitten, die vergeet je. Er staat ook nog een onderwerp van GroenLinks, maar dat is verschoven naar een andere zaal, heb ik gehoord. We gaan alleen zo meteen als eerste de Partij van de Arbeid en niet automatisch als tweede GroenLinks. Dat had ik anders gedaan.

Ik ga even verder. Het college krijgt de mogelijkheid om te reageren. En that's it. Dan stoppen we daarmee. Er wordt niet weer op het college gereageerd. Dat gaan we dan wel weer doen in de laatste raadsvergadering. En dat gebeurt dan op 9 juli. Daar kunnen de moties worden ingediend. Eventueel kunnen er ook moties worden ingetrokken, naar aanleiding van wat er vanavond is gebeurd. Of er kunnen ook nog aanpassingen plaatsvinden. Ik ga er eerlijk gezegd vanuit dat iedere fractie die hier aan tafel zit het woord wil voeren. Ik ga het straks maar gewoon een beetje om de beurt doen. En als iemand niet wil, dan past hij gewoon. Dat kan ook. Mevrouw Stevens, aan u de eer om als eerste af te trappen. En wat mij betreft is het gelijk een woordvoering. U introduceert eventjes de onderwerpen die de Partij van de Arbeid heeft aangedragen. Want ik zou me voor kunnen stellen dat iemand zegt, ik lees mbo uitval, hallo, wat moeten we daarmee? Daar heeft u vast een verhaal bij. En u kunt ook dan direct gelijk, wat dat betreft, reageren als u daar behoefte aan hebt op de moties. Uw woordvoering afmaken. Aan u het woord, mevrouw Stevens van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Stevens: Dank u wel. Als ik kijk naar de onderwerpen die wij aangedragen hebben, dat is die voorzieningsmonitor voor jongeren. En wat daarmee wordt bedoeld, is dat het met name nu in deze periode ik er erg blij mee ben dat bijna in iedere wijk wel een ontmoetingsplek is. Dat is gewoon hartstikke goed. Alleen het blijkt wel dat wij te horen hebben gekregen van een aantal jongeren dat die ontmoetingsplekken niet altijd voor hen toegankelijk zijn. En onze vraag daarbij, daar hebben we ook nog weleens een motie over ingediend, is het niet verstandig om met jongeren zelf te gaan kijken en te onderzoeken hoe hun die ontmoetingsplekken in de wijken zouden willen zien? Dat is een kort... En de tweede is de inkomensafhankelijke bijdrage vanuit de Wmo. De inkomensafhankelijke bijdrage is iets waar de Partij van de Arbeid altijd wel voor gestaan heeft, omdat zoals het nu gaat er toch verschil in is. De vraag die daarbij is, is dat wij gezien hebben in de Perspectiefnota dat dat oploopt. En onze vraag was, hoe komt het dat die cijfers op deze manier berekend zijn? Het is een ietwat technische vraag. Daar ben ik me echt van bewust. Aan de andere kant denk ik, het moet nu toch wel een beetje in beeld zijn hoeveel mensen gebruik moeten gaan maken daar van die bijzondere bijstand, waar ze dan eventueel recht op hebben als ze zelf de inkomensafhankelijke bijdrage niet kunnen betalen voor bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning. Maar de vraag is heel concreet, hoe zit dat in elkaar? Hoe gaan we daar naartoe? En hebben we dat dan niet teveel begroot of juist te weinig? Wanneer het gaat over de mbo uitval, er is uit allerlei onderzoeken gebleken dat met name op het mbo 1 en 2 nog wel wat jongeren kunnen uitvallen. En dat is gek, omdat in onze regio toch wel een aantal beroepen een tekort aan is. En ik weet dat de wethouder er alles aan doet met het bedrijfsleven om te kijken hoe dat in elkaar te passen is. En hierbij is het verzoek, kijken we ook bijvoorbeeld naar de vooropleiding van het mbo, het vmbo bijvoorbeeld, om jongeren daar veel meer toegankelijk te maken van wat er hier in de regio aan banen is? Zal ik ook gelijk doorgaan naar onze moties?

De voorzitter: Ja, dat is prima. U mag doorgaan richting alle moties die we hier vanavond bespreken. Daar mag u ook commentaar op geven.

Mevrouw Stevens: Ik ga eerst onze eigen motie doen.

De voorzitter: Helemaal goed.

Mevrouw Stevens: Want de rest, denk ik, wil ik eerst van de rest horen van de toelichting. Als het gaat over, laat een kind niet in de kou staan. Het is de motie 6 die wij hebben ingediend, vorige week. Daar gaat het met name over, er is een begroting gemaakt met betrekking tot de jeugdzorg. En daarin wordt gevraagd, en uit mijn hoofd was het pagina 19 of 17, dat ben ik even kwijt, van de Perspectiefnota, waarin staat extra formatie voor Veilig Thuis en voor het meldingsloket voor dak... Nee, niet voor dak- en thuislozen. Sorry. Voor verwarde personen. Ik ben even in de war zelf ook. Maar waar het hier om gaat, is dat wij hebben gezien bij de zienswijze, daar hebben we ook een stemverklaring voor ingediend, toen bij de zienswijze bleek dat er geen financiële bijlage zat. En nu staat er in één keer zo iets opgenoemd. En mijn vraag hierbij is... Ik loop al een aardig tijdje mee in de politiek. En elke keer moet er geld bij voor Veilig Thuis, in het kader van de wachtlijsten, in het kader van... En ik zou daar graag wat meer onderbouwing in willen. In onze beleving, Veilig Thuis heeft duidelijk een poortwachtersfunctie. Gaan die doorverwijzingen gelijk door? Ik hoor in de praktijk dat er wel heel vaak een onderzoek wordt gedaan door Veilig Thuis en vervolgens weer een onderzoek door het Sociaal Wijkteam. Die hele MDA-teams plus, plus, plus, plus denk ik, hoe werkt dat? En waarom moet daar extra geld bij? En waarom wordt er niet gekeken naar de manier hoe het gemanaged wordt? En nogmaals, als zou blijken dat dat geld nodig is, wij zullen geen kind in de kou willen laten staan. Maar ik zou graag veel meer onderbouwing hierbij willen hebben. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dat komt perfect uit, mevrouw Stevens. Dank u wel. Want mevrouw Boom wil u volgens mij nog een vraagje stellen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, mag ik even wat vragen?

De voorzitter: Mevrouw Stolk, u mag altijd wat vragen.

Mevrouw Stolk: Mogen we wel gewoon interrumpen bij elkaar of vragen stellen, verduidelijkende vragen?

De voorzitter: Ja, u mag verduidelijkende vragen stellen. Het is niet de bedoeling dat het een uitvoerige discussie... Maar verhelderingsvragen, op de gebruikelijke manier bij een beeldvormende vergadering doen we in de eerste ronde. En zeker nu, want er is geen tweede ronde. Excuses voor de overlast, maar we hebben een oplossing, al is het niet ideaal.

Mevrouw Stolk: Hij doet het weer.

De voorzitter: We doen het gewoon even op deze manier. Mevrouw Boom, aan u het woord.

Mevrouw Boom-Vos: Pas maar op, dadelijk ga ik zingen.

De voorzitter: Dan gaan wij stemmen daarna.

Mevrouw Boom-Vos: Ik wilde alleen even een verhelderende vraag stellen aan mevrouw Stevens. Want de initiële motie vraagt om inzicht te verkrijgen in de verhoging van de jeugdzorg. Volgens mij zijn die in de technische vragen al beantwoord. En laat u dan de motie vallen en zegt u, ik wil even wat meer verheldering, wat u net zei, of laat u de motie staan?

Mevrouw Stevens: Als ik kijk naar de beantwoording van de technische vragen, dan gaat het met name om de begroting voor de Sociale Wijkteams voor de GGZ en dat soort. Maar daar komt Veilig Thuis niet in voor, in mijn beleving. En ik laat de motie zeker niet vallen voordat ik antwoord heb gekregen op de vraag dat ik wat meer onderbouwing wil.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is denk ik duidelijk. En de wethouder zal straks er vast en zeker ook nog wel op gaan reageren. Dat was de eerste woordvoering en de eerste interruptie. En voor alle duidelijkheid nog even de moties. U zei, ik wacht wel even op dat ze ingebracht worden of toegelicht worden. Dat is gebeurd in de raad. Ik ga niet nu eerst vragen of de indieners van de motie die willen toelichten. Ze mogen wel reclame maken tijdens hun woordvoering, maar dat gaat gewoon tijdens de reguliere woordvoering. Dat is even, omdat anders vrees ik dat we het niet binnen de tijd gaan halen. Mijnheer Katif, is het een idee dat ik u het woord ga geven?

De heer Katif: Ik zal het woord geven aan mevrouw Jager, want die gaat even de moties doornemen.

De voorzitter: Dat is geweldig. Dat mag ook. Mevrouw Jager, aan u het woord.

Mevrouw Jager: Wij hebben de moties uiteraard besproken in de fractie. En er zaten er geen bij van onszelf, heb ik begrepen. En het is niet zo moeilijk hoor. De universiteit die, even kijken, VVD, Op Ons Eiland, DENK en Forum graag willen, daarvan hebben wij zoiets van, wishful thinking. Je kunt er niet tegen zijn als dat zou kunnen, maar het lijkt ons nogal ingewikkeld. Want het is best mogelijk om... We hebben technische opleidingen en onze Duurzaamheidsfabriek is ongekend goed. En dat is allemaal mbo. Maar ik moet nog zien dat studenten die een hbo-opleiding willen gaan volgen of een universitaire opleiding, met name, dat die ineens Eindhoven en Delft links zouden laten liggen om naar Dordrecht te komen. Wij geloven niet zo heel erg dat het één, twee, drie gaat gebeuren. We vinden het een sympathiek verhaal, maar echt steunen... Het zal een beetje van de wethouder afhangen, maar wij denken het niet eigenlijk. De motie zorg betaalbaar voor iedereen. Daar hebben we de vorige keer de uitleg van de wethouder bij gehoord. En aangezien er inderdaad op dit moment geen inkomenstoets mogelijk is en je er verder niets mee kunt, zouden wij het advies van de wethouder willen volgen. En dat betekent dat we er ook niet voor zijn. De motie M6, waar mevrouw Stevens het net over had, daar wachten we gewoon eventjes het vervolg van af. De reactie van de wethouder en ook wat er verder mee gaat gebeuren. Daar kunnen we nu nog niet over zeggen of we hem gaan steunen of niet. Dat zou kunnen nog. En de motie M8 over het Relatieloket, daarvan hebben wij echt zoiets van, gaan we nu als gemeente ons bemoeien met de relaties van mensen? Dat lijkt me toch niet helemaal een goed plan. Daar zijn wij niet voor. Dat om te beginnen. Even kijken. Dan naar de onderwerpen die door de fracties zijn aangedragen.

De inkomensafhankelijke bijdrage van de Wmo, daar zien we vooralsnog pas wat in op het moment dat de landelijke overheid die ook inderdaad in gaat stellen. Ik vind niet dat wij dat als stad op ons zouden moeten nemen, terwijl de wetgeving nog niet zo is.

De voorzitter: Een momentje, want mevrouw Stevens duikt op de knop.

Mevrouw Stevens: Goed hè? Dank u wel, voorzitter.

Mevrouw Jager: Ze is het niet met me eens.

Mevrouw Steven: Nee hoor, ik ben het wel met je eens in de zin van dat ik zeg, natuurlijk moeten we daarop wachten. Maar waar het hier om gaat, is voor de groep mensen die de eigen bijdrage niet kunnen betalen en een beroep moeten doen op de algemene bijstand. In de Perspectiefnota wordt er een groep... En dan zie je een opkomend getal van dat het telkens meer gaat worden. Het heeft niet zozeer te maken met wat het Rijk dadelijk aangeeft. Het heeft veel meer te maken van, wat wordt er dadelijk van de bijzondere bijstand verwacht?

De voorzitter: Mevrouw Jager, gaat u verder.

Mevrouw Jager: Ik weet niet wat er straks van een bijzondere bijstand verwacht gaat worden. En ik weet ook helemaal niet of wat ervan verwacht gaat worden mogelijk is dat dat uitgevoerd wordt. Daar zullen we dan echt nader op moeten studeren. Maar er staat wel inkomensafhankelijk. En ik weet dat voor de mensen die het minste hebben dat de bedoeling is dat op een gegeven moment de bijdrage wat lager zou moeten worden. Maar tot hoever ga je daarin? Er gaat zo verschrikkelijk veel bezuinigd worden en afgeknepen, dat ik geen idee heb wat we daar eventueel mee zouden kunnen. Ik vind het prachtig als iedereen die problemen krijgt met de veel te hoge bijdrages overal van... Want het is overal. Alle prijzen gaan omhoog. En ook de energieprijzen en de huurprijzen en alles. Daar horen dingen als de Wmo natuurlijk ook bij, de kosten daarvoor. Maar in hoeverre we daar als stad wat mee kunnen, dat weet ik niet. En ik zou nog niet à la minuut daar ja op willen zeggen, omdat ik geen idee heb wat het gaat betekenen. Als het gaat betekenen dat we de grens wat hoger trekken. Mensen die wat meer inkomen hebben, maar die ook in een val vallen van dat ze er niet meer uitkomen, omdat ze een te laag inkomen hebben wanneer ze werken dan wanneer ze in een uitkering zouden zitten. Inkomensval, armoedeval, dan zeg ik, daar moet je wat aan doen als je dat kunt. Maar voorlopig is dit gewoon nog te schimmig. We kunnen daar verder op dit moment weinig mee. Ik denk dat we gewoon moeten afwachten tot we meer informatie en cijfers hebben. En ook weten hoe je dat moet gaan peilen op een gegeven moment.

De voorzitter: Helder, denk ik. Kunt u proberen richting een afronding te gaan?

Mevrouw Jager: Ja. Wat dat betreft hebben we alleen de mbo uitval nog. Dat zou fijn zijn als we daar wat aan konden doen. En iedereen die daar een prachtig plan voor heeft, die kan op onze steun rekenen.

De voorzitter: Mevrouw Boom heeft nog een vraagje voor u.

Mevrouw Boom-Vos: Dank je wel. Ik zat braaf af te wachten. Mevrouw Jager zei over onze motie over recht op universiteit dat ze dat niet snel ziet gebeuren. Dan wilde ik alleen even toelichten dat wij ons heel erg zorg maken over de jongeren die weglopen, de brain drains. En wij krijgen signalen uit de onderwijsmarkt dat de TU Delft naar dependances zoekt en die niet zo snel weet te vinden. En in onze motie is het vooral de bedoeling dat als de wethouder daar de kans toe ziet, en ik weet dat ze hard haar best zal doen, maar of dat ze die kansen zou willen proberen te pakken voor Dordrecht. Dat wilde ik alleen even toelichten.

De voorzitter: Dank u wel. Waardevolle toevoeging, denk ik. We hebben twee oppositiepartijen gehad. Misschien wel aardig voor de afwisseling nu naar een coalitiepartij te gaan. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik zat nog niet echt klaar, maar we gaan er wel wat van maken. M3, universiteit. We staan er ietsje anders in dan Beter voor Dordt. Want we vinden het idee natuurlijk heel mooi, maar we vinden de... Even zien hoor. Hoe hadden we dat precies gedaan? Het is niet per se wishful thinking, maar we vinden het gewoon niet reëel. En we weten wel dat inderdaad dependances worden gezocht, maar meer in de vorm van stages en dergelijke. En daar heb je geen locatie voor nodig. Laten we vooral dat aanmoedigen. Maar volgens mij loopt die lobby ook al. Dan M5, Wmo voor iedereen betaalbaar. Zoals wij er nu tegenaan kijken, gaat dit best heel veel geld kosten. En heb je het eigenlijk niet over de meest schrijnende gevallen, maar je hebt het over de mensen die gewoon nog wel een huis kunnen kopen en niet op dat sociale minimum zitten, maar zelfs tot 300 procent van het sociale minimum zitten. Op dit moment zijn we van de noodzaak van deze motie niet overtuigd.

De voorzitter: Momentje, mevrouw Boom wil even daarop reageren.

Mevrouw Boom-Vos: Dank u wel.

De voorzitter: Geef het stokje maar door.

Mevrouw Boom-Vos: Waar wij ons zorgen om maken, u roept heel hard dat het tot 300 procent gaat. Maar wij hebben het gevoel, en het is nog niet in cijfers te duiden, die zouden we graag willen zien, dat middeninkomens al ver onder de balans gaan vallen, zonder alle toeslagen die de 130 procent krijgen. Dat de middeninkomens op ongelijk niveau of zelfs nog lager netto in de maand uitkomen dan de mensen die 130 procent en toeslagen hebben. En daarom vragen wij hier te kijken om dit eerlijker te verdelen. En dan hebben we het niet over inkomens van 300 procent, maar gewoon echt middeninkomens die onder de 130 procent, inclusief toeslagen, vallen. Dat lijkt ons niet eerlijk. En vandaar dat we een eerlijke verdeling vragen.

De voorzitter: Een moment, mevrouw Van Vugt, want mevrouw Stevens wil daar ook nog eventjes wat van zeggen. U bent al groot.

Mevrouw Stevens: Het is meer voor mij even voor de helderheid, maar ook de toelichting vanuit VVD. Ondanks dat het CDA aan het woord is. Is dat ik ook begrepen heb dat als mensen een heel laag inkomen hebben, dat ze daar gewoon die kwijtschelding kunnen krijgen, ook al is het een middeninkomen. Of heb ik dat verkeerd gezien?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, gaat u daarop reageren?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Die weet ik niet. Die laat ik gewoon lekker even liggen die vraag.

De voorzitter: Die staat geparkeerd voor de wethouder.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ben ik ook wel benieuwd naar trouwens, het antwoord. En ik ben dan eigenlijk ook wel benieuwd, met wat ik nu hoor, we weten dat er werkende armen zijn. Maar de groep zoals hij hier geschetst wordt, lijkt ons echt te groot. Ik wil eigenlijk wel de consequenties daarvan zo goed mogelijk weten. En niet om het een of ander, maar als je wel een huis kunt kopen hoor je volgens mij niet tot de meest kwetsbare groep, ook al weet ik dat het soms heel erg moeilijk kan zijn om rond te komen. Maar dan zijn er misschien ook nog andere mogelijkheden.

De voorzitter: Mevrouw Boom, ik denk niet dat jullie het eens worden, maar u mag er nog een keer op reageren.

Mevrouw Boom-Vos: Nee. Ik denk dat dat een aanname is dat mensen met een middeninkomen ook een huis kunnen kopen. Dat is tegenwoordig ook niet meer zo. Waar wij vooral moeite mee hebben, is dat nu al in de Perspectiefnota een voorloop wordt gedaan om een korting voor te stellen, wat ten koste gaat van anderen. En wij vragen dadelijk de wethouder om hierop te reageren, wat ze ervan vindt. Wij snappen dat dit een andere verdeling vraagt en meer geld kost. Maar wij willen die korting gewoon zo eerlijk mogelijk verdelen en desnoods doorschuiven naar de begroting, als we wat meer weten over cijfers, zodat het eerlijk verdeeld wordt.

De voorzitter: Het standpunt van de VVD is helder en goed verwoord.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Om daar even op te reageren. Dat is een aanname die ik doe. Ik spreek hem gewoon even uit. Ik denk ook dat het een beetje komt, omdat er in die motie staat, modale inkomensgroep. En dan kijk ik even naar mevrouw Boom. Volgens mij heeft u het niet over de modale inkomensgroep, maar heeft u het over de werkende armen die net overal buiten vallen. Als u eventueel die motie aan zou kunnen passen en u zou dat modale inkomen daar weghalen, dan heeft u ons denk ik wel aan uw zijde. Omdat juist de mensen die overal buiten vallen. En we hebben het net gehad over de eigen bijdrage van de Wmo.

Die eigen bijdrage van de Wmo, als je een pakket hebt bij de Sociale Dienst, bij VGZ, dan kan je die eigen bijdrage daar eventueel ook vragen voor kwijtschelding. De middeninkomens, de werkende armen, als ik het daar even zo over heb, vallen daar niet onder.

De voorzitter: Ik dank u voor deze zeer waardevolle aanvulling, waar de VVD zijn voordeel mee kan doen. Mevrouw Van Vugt, u mag nog even verder.

De heer van der Spoel: Sorry voorzitter, mag ik toch eventjes...

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik was nog niet zover.

De heer Van der Spoel: Want ik hoor mevrouw Stolk iets zeggen, waar we allemaal heel erg blij mee zijn. Een goede toevoeging. Maar er staat toch heel duidelijk, tot en met modaal inkomen. Dan valt dat er toch al onder?

De voorzitter: Ik snap u, mijnheer Van der Spoel. U bent zo meteen aan de beurt, beloof ik u bij deze. Maar laten we proberen te vermijden dat iemand gaat reageren op een interruptie, want dan wordt het op een gegeven moment... Dan rolt mijn hoofd van mijn romp af. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Om het voor onszelf kort samen te vatten. Het verschil tussen sociaal minimum en modaal is erg groot. En er zit een hele grote groep tussen. En die groep vinden we op dit moment te groot. M6, kind niet in de kou. Wij zien dat toch vooral als een technische vraag. En ik moet eerlijk zeggen, die is ook al deels beantwoord. Maar als dat straks kort herhaald zou kunnen worden, heel graag. Want ik ben eigenlijk het antwoord een heel klein beetje kwijt. Niet mee zitten schrijven twee weken geleden. Want het is wel van belang om vervolgens te kunnen bepalen wat je ermee wil. Dan M8, Relatieloket. Daar zijn vragen over gesteld. En ik ben vandaag niet in de gelegenheid geweest om alles al door te nemen. Dat doe ik straks nog. En wij hebben daar aanvullend ook nog een vraag over gesteld als CDA, wat het verschil met POH was. Dat is er misschien al in meegenomen of niet? Nee. Alles wat bij kan dragen aan goede relaties, moet in elk geval een kans krijgen om er eerlijk naar te kijken. En ik weet nu nog niet wat we daar uiteindelijk van vinden. Dan heb ik de moties denk ik gehad.

De voorzitter: Dat is correct.

Mevrouw Van Vugt-Roose: En de andere punten, participatie en sociale samenhang, heel graag.

De voorzitter: Daar hebben we het niet over. Die is naar een andere zaal verhuisd.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Die is verhuisd.

De voorzitter: Dat heb ik al eerder gezegd.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Sorry. De monitor jongeren. Ik vond het eigenlijk wel mooi wat mevrouw Stevens zei, wat kan er ook, dat ging ook over mbo uitval trouwens, in die eerdere toe in eerdere schooljaren al gedaan worden? Niet alleen op het mbo zelf, maar ook op het vmbo wat ervoor zit en mogelijk ook lagere school. Maar ik wil hier toch wel heel erg benadrukken dat scholen niet de opvoeders zouden moeten zijn. En dat dat vooral thuis zit. En dan heb ik niet de oplossing voorhanden, maar daar kunnen we wel met elkaar over sparren, denk ik. De bijdrage Wmo. Goed dat hij gewoon weer eens op de agenda staat. Op dit moment zouden we het denk ik graag zo houden, zoals hij nu is, vanwege de uitvoerbaarheid en omdat je niet goed weet waar je aan begint als je dat groter, breder, hoger, enzovoort maakt.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Is dat even genoeg? Dank je wel.

De voorzitter: Wat mij betreft is dat genoeg hoor. Dan ga ik even naar de rechterkant. Ik had de heer Van der Spoel beloofd dat hij mocht. En dan zal ik alvast mevrouw Stolk dan wel mevrouw Striebeck zeggen dat ze zich gereed kunnen houden. Die mogen daarna het stokje overnemen. Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Ik ga even snel de moties af, zodat iedereen genoeg tijd krijgt om te spreken. Motie 3, de universiteit. Leuk bedacht, maar het eerste wat dan bij mij opkomt, wat normaal de coalitie altijd roept, hoe gaan we dat doen met de inzet van ambtenaren? We willen daar de focus op leggen de komende tijd. Een heel leuk idee, maar heel realistisch is het niet. Die gaan we niet steunen. Motie zorg betaalbaar voor iedereen. Wanneer die bij de VVD vandaan komt, dan heb ik altijd het idee, ik moet opletten. Maar daarom laat ik me graag overtuigen waarom we dat toch moeten gaan steunen. Of we? Ik moet gaan steunen met mijn fractie.

De voorzitter: Goed overleggen, denk ik.

De heer Van der Spoel: Motie 6, PvdA, die gaan we steunen, omdat ik denk dat het goed is om daar overzicht van te krijgen. En motie 8, Relatieloket, daar moeten we echt niet aan beginnen als gemeente zijnde. Dat moeten we lekker bij de mensen zelf laten. En daar moeten we ons als gemeente ver vandaan houden.

De voorzitter: Wilt u nog iets over de onderwerpen...

De heer Van der Spoel: Nee.

De voorzitter: Prima. Mevrouw Van Vugt, heeft u nog een verhelderende vraag aan de heer Van der Spoel?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja, een verhelderende vraag over dat Relatieloket. Wij zitten daar ook in twijfel, maar het zijn wel de mensen zelf die de keus maken om er wel of niet heen te gaan. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De voorzitter: Mijnheer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel voor de vraag. Ik denk dat de mensen genoeg mogelijkheden hebben om op een andere manier daar hulp bij in te schakelen. En dat dat niet een taak is van ons als overheid zijnde.

De voorzitter: Mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: Ik heb geen interruptie, maar ik ben deze motie vergeten toe te lichten, wat wij ervan vinden. Mag dat nog, ook al ben ik aan de beurt geweest?

De voorzitter: Voor deze keer.

Mevrouw Stevens: Ik heb het wel uitgezocht over dat Relatieloket. Want ik denk, prima om op het moment dat je daar zelf een keuze in wil maken om in relatietherapie te gaan, moet dat ook mogelijk zijn. En ik vond het in de afgelopen gemeenteraad een beetje toch niet helemaal zo netjes om te zeggen dat bij de Sociale Wijkteams daar niet de expertise... Ik ben daar eens even op onderzoek uit gegaan. En die expertise is er terdege wel bij de Sociale Wijkteams. En daar kunnen mensen zich gewoon voor aanmelden. En daar waar het niet kan of waar het Sociale Wijkteam niet aan de vraag kan voldoen, kan je wel gewoon naar een particulier iemand. En dat wordt gewoon vergoed via de zorgverzekering. En daarom zullen wij deze motie dan ook niet steunen.

De voorzitter: In ieder geval dank u wel voor het onderzoek wat u gedaan heeft. En mevrouw Nieuwland gaat u nog even iets vragen.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Dank u wel, voorzitter. Ik zou nog heel graag even op mevrouw Stevens ook willen reageren, als indiener van de motie. Wat u aangeeft, je kunt inderdaad terecht bij de Sociale Wijkteams. Dat is inderdaad ons ook bekend. Alleen niet iedereen weet dat hij naar de Sociale Wijkteams moet. Dat is bij ons de reden om te zeggen, til het een laagje hoger, zodat je door kunt verwijzen. Maar ook wat u zegt over, je krijgt het gewoon vergoed van de zorgverzekeraar. Dat is helaas niet het geval. Dat zouden wij het allerliefste zien. En dat is ook de reden waarom landelijk in elk geval de SGP daar ook een motie op in heeft gediend om dat via het basispakket te krijgen. Dat zou natuurlijk het makkelijkste zijn. Maar nu is het wel echt zo dat als je de middelen niet hebt het echt een dure zaak is om in relatietherapie te gaan. En dat het in die zin een soort van iets voor de rijken wordt.

Mevrouw Stevens: Voorzitter, als ik daar even kort op mag reageren?

De voorzitter: Ja, dat mag.

Mevrouw Stevens: Ik weet dat vanuit onderzoek de heer Rouvoet hier ook op gezeten heeft. Ik heb dit echt nagekeken. Het is terdege wel bij de zorgverzekering dat dit vergoed kan worden. En daarnaast is het, als het bij de sociale wijkdienst niet bekend is, is het zeker wel bij de POH's bekend. Want vaak gaan mensen eerst naar hun huisarts toe en die dan weer door kan verwijzen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Mijnheer Van der Spoel vroeg natuurlijk nog even om wat extra uitleg. Die wil ik graag geven. Voor ons is het niet de bedoeling dat elk modaal inkomen gecompenseerd wordt, maar de werkende minimum, zoals VSP net ook zei. En het is belangrijk om te weten hoe groot het verschil is. Als ik kijk op internet, want ik heb niet de gegevens vanuit de gemeente, zou ik graag een keer overzichtelijk willen hebben, zit iemand met 130 procent samenwonend op 32.800. Iemand met een modaal inkomen zit op 44.000. Daar zit heel weinig verschil in. 44 bruto. Dan hebben we het bruto. Dit is niet netto. Ik zeg dat bruto. Dat gat is nog kleiner. De toeslagen zouden we ook wel graag een keer erbij willen zien. Dan lijkt het voor ons gevoel, en dat is ook wat we aan het college graag ook een keer willen zien op de Minimaffectrapportage, dat het verschil heel klein is. En in deze Perspectiefnota wordt nu al een besluit genomen om de werkende minima, om werkende middeninkomens al buiten te sluiten. En dat is wat wij met onze motie willen voorkomen. Neem die in afweging mee.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, heel kort. Dat ga ik zeker doen. Dan ziet u het 9 juli wat ik stem.

De voorzitter: U bedoelt, via de voorzitter, dat zij dat dan ziet. Ik ga u even eraan helpen herinneren, want anders dan wordt onze voorzitter in de raad straks weer heel verdrietig dat hij toch iedere keer de mensen moet terechtwijzen. Laten we het vanavond even een beetje oefenen om het goed te doen. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, om even op de moties in te gaan. Motie M3, Dordt heeft recht op een universiteit. Weet je, dat zijn moties daar kan je eigenlijk niet op tegen zijn. En of er een lobby is heel intensief of niet, we zijn de hts kwijtgeraakt. En hoe mooi zou het zijn als we dat soort dependances, waar mevrouw Boom het mooi over heeft, binnen zouden kunnen halen. Het zou misschien gek uit mijn mond klinken, maar de Verenigde Senioren Partij is natuurlijk ook een ouderenpartij. Dordrecht is enorm aan het vergrijzen. En wat we juist moeten proberen, is de jongeren binnen onze stad vast te houden. En ik zeg altijd, jong en oud kunnen in deze stad wat voor elkaar betekenen, in wat voor vorm dan ook. Die motie zullen wij waarschijnlijk gewoon gaan steunen. Dan de motie zorg betaalbaar voor iedereen. Daar heb ik net al volgens mij een toelichting op gegeven. Het zit hem bij ons wel op het stukje modaal inkomen. Dat bekt niet lekker, laat ik het dan maar zo zeggen. Dat roept vragen op. En ik wacht ook even de reactie af van de wethouder, omdat dit waarschijnlijk ook wel financiële consequenties heeft. En alles wat nu op dit moment financiële consequenties heeft, vinden wij lastig op dit moment, omdat we niet kunnen overzien naar de ombuigingen die we gaan maken en de bezuinigingen die er op ons afkomen. Vind ik hem een beetje lastig. De motie laat een kind niet in de kou staan. Weet je, er zijn weinig mensen die ik op hun blauwe ogen vertrouw. Maar als ik kijk naar mevrouw Stevens en de achtergrond die ze heeft, wachten we wel even de reactie van de wethouder af. Maar die zou eventueel wel op onze steun kunnen rekenen. Dan de motie versterken met het Relatieloket. Ook daar gaf mevrouw... Ik ga ratelen ervan. En ik heb niks gedronken bij de voetbalwedstrijd. Ik heb gewoon hard gevoetbald.

De voorzitter: Beperk u tot de zaak, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Maar het is een motie wat heel erg betuttelend... Wij vinden dat de overheid hier niet van is. De intentie snappen we wel, maar enorm betuttelend. Dan wil ik nog even ingaan op wat de Partij van de Arbeid ook aan heeft gegeven over buurtfuncties voor jongeren in de wijk. Wat ons betreft is dat uit ons hart gegrepen. Eigenlijk zouden alle wijken weer voorzien moeten worden van een buurthuis, buurtfunctie, noem het maar op. Een buurt, hoe noem je dat, een woonkamer voor... Want het buurthuis is een beetje weer wat ouderwets. Een soort woonkamer van de wijk. Dat is het even, voorzitter. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stolk. Na twee oppositiepartijen, nee mijnheer Gündogdu, ga ik nu weer even naar een coalitiepartij. Ik moet het gewoon een beetje spannend houden. Mevrouw Nieuwland van de ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Dank u wel, voorzitter. Ik loop ook maar gewoon in volgorde de moties af, zoals ze zijn ingediend. M3 over de universiteit. Ook wat ons betreft, een universiteit is hier heel erg welkom, net als elke andere school trouwens. En in die zin hebben wij ook geen enkele moeite met die motie. Maar wij betwijfelen wel of de motie iets toevoegt. Dan wat betreft de zorg betaalbaar houden. Dat klinkt heel mooi. En ik ben het inderdaad ook echt met mevrouw Boom eens dat het tijd wordt dat er eens goed gekeken moet worden naar die werkende armen. Mevrouw Boom had het net al over de cijfers van bruto. Vanuit mijn werk bij het ministerie van Financiën weet ik ook de bruto en de netto cijfers. En die heb ik er nog even ook bij gezocht. Ik deel ze hier toch heel even. Een eenverdiener die 45.000 euro verdient, dat is dat modale inkomen, die houdt maar 1.800 euro meer over dan iemand die 10.000 euro minder verdient. Van die 10.000 euro blijft maar 1.800 euro over. En dan kijk je nog niet naar kinderen die bijvoorbeeld een studiebeurs krijgen. Dan is het verschil gewoon meer dan weg. Wat dat betreft vind ik de motie heel erg sympathiek. Alleen is niet iedereen een eenverdiener en niet iedereen heeft dezelfde... Er zijn ook mensen die 45.000 euro verdienen die daar wel meer van overhouden. Ik ben wel heel benieuwd in hoeverre de gemeente dan onderscheid kan maken wie dan echt die werkende arme is, of dat we toch degenen die eigenlijk wel prima rond kunnen komen dan ook gaan bedienen. En de pot staat helaas vast. En dat betekent toch dat een groep erbij ervoor zorgt dat anderen minder krijgen. Wij wachten nog even ook de reactie van de wethouder af om te kijken. Maar zeker sympathie voor die werkende armen. Dan motie 6, laat kind niet in de kou staan. Het is goed dat mevrouw Stevens daar ook een toelichting op gaf, want ik las hem echt als een hele technische vraag. En vooral ook omdat de tweede oproep is, voor 9 juli te beantwoorden of met informatie te komen. Volgende week gaan we hem in stemming brengen. Precies. Dat gaat hem niet worden. Daar wachten we even nog ook de reactie af en eventuele wijzigingen, voordat we daar onze mind op maken. Dan kunt u natuurlijk wel raden dat ik hier toch nog een klein pleidooi wil houden voor de uitbreiding van de taken van het Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap. Het is niet meer, niet minder. We willen inderdaad ook meer focus op relaties, maar meer omdat we het bijzonder vinden dat je alleen de focus legt op scheiding. Daar hebben we als gemeente wel besloten dat we daar een taak in hebben.

Ook omdat we weten dat echtscheiding een vchtscheiding kan worden en dat slecht is voor de kinderen en later nog veel grotere kosten met zich meebrengt. Maar eigenlijk heb je al een stap daarvoor. Er zijn ook scheidingen die voorkomen kunnen worden. Kijk ik even ook naar mezelf, want er kunnen gewoon dingen in je leven gebeuren die je huwelijk heel erg op scherp zetten, waardoor je soms even ogen van een ander nodig hebt die je weer kan helpen om het op de rit te krijgen. Waarom vinden wij het dan niet betuttelend, maar mede een taak van de gemeente? Omdat de kosten ook bij de gemeente terechtkomen. Heel veel jeugdzorgkosten hebben indirect te maken met een instabiele thuissituatie bijvoorbeeld. Wij zien het in dit geval als een vorm van preventie, wat je ook op andere terreinen doet, zou dat ook mensen de mogelijkheid geven om hulp te krijgen bij hun relatie. Het is niet zo dat we actief gaan zoeken naar, volgens mij hebben jullie een huwelijksprobleem, kom op, we gaan er als gemeente wat aan doen. Maar dat zijn mensen die zelf aangeven dat ze hulp willen hebben. En dan wijs je als gemeente naar de juiste plek. Er zijn andere gemeenten die er ook op...

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Even een verduidelijkende vraag. Want u gaf net in uw eerste betoog aan, die het Sociaal Wijkteam niet kunnen vinden. Vindt u dan niet dat het Sociaal Wijkteam een taak heeft om juist daar wat meer promotie aan te geven en dat zij die informatie geven en dat zij eventueel kunnen verwijzen? Want als mensen het niet weten, dan zit er bij de Sociaal Wijkteam misschien iets niet goed.

De voorzitter: U vroeg het aan mevrouw Nieuwland, maar ik bedoelde mij waarschijnlijk. Ik ga even de vraag aan mevrouw Nieuwland doorgeven. Wilt u antwoord geven?

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Zeker. Moest via de voorzitter. Ik had het begrepen hoor dat de vraag voor mij was. Daar zou ik ook prima mee kunnen leven, zeg ik dan via de voorzitter ook weer. Want het is gewoon vreselijk ingewikkeld om via een voorzitter te spreken, terwijl je gewoon ook een gesprek met elkaar hebt.

De voorzitter: Ik begrijp het hoor. Ik maak de fout ook.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Het is mij uiteindelijk een beetje om het even, als mensen inderdaad maar terechtkunnen. Of dat dan bij het Sociale Wijkteam is of bij de POH, ik zie het zelf ook meer als, mensen weten... We horen echt terug dat mensen het niet weten te vinden. Misschien nog een plek erbij, dat dat geen overbodige luxe is. Maar ik vraag het ook aan de wethouder of die meer mogelijkheden ziet om het via die kant te versterken. Dan zou ik er ook prima mee kunnen leven en is deze motie misschien overbodig.

De voorzitter: Gaat de wethouder vast op reageren. Maar ik zie mijn buurman ook, mijnheer Katif.

De heer Katif: Want u heeft mijn collega net even gehoord, dat wij eigenlijk niet voor waren. We hebben er al heel lang over gediscussieerd. Maar ik hoor nu iets heel anders, althans iets anders. Iets waarbij je zegt, laten we zoiets niet bij de gemeente leggen, maar gewoon bij de wijkteams. Dan is het een heel ander verhaal, want dat is iets wat dichterbij de burger is. Voorzitter, als dat het is, dan nemen wij dat in overweging nog een keer. En wellicht dat we heel anders stemmen in de raadsvergadering van 9 juli.

De voorzitter: Mevrouw Nieuwland, u gaat nog even verder.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Dank u wel. Misschien is het ook wel gedeeltelijk onbekendheid met het loket wat we al hebben. Dat is namelijk ook ooit geïndiceerd vanuit de gemeente, dat Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap. En het gaat ons echt om een uitbreiding van hun taak. Ze hebben nu alleen maar focus op scheiden, terwijl wij zeggen, laat het gewoon relaties en scheiden zijn. Mede in navolging ook van een heel aantal andere gemeenten. Want ik kan me voorstellen, ik zeg het hier maar gewoon, misschien dat u denkt, dat is net wat voor ChristenUnie/SGP. Die mensen vinden dat je niet scheiden mag. Nee hoor. Maar mocht u het hebben gedacht, dat zit er niet achter. Het is echt niet zo dat alleen gemeenten in de Biblebelt een Relatieloket hebben, maar even gegoogeld en dan kom je tegen Deventer, Lochem, Ambacht wist u, Katwijk, Bronckhorst, Wijchen, een aantal gemeenten in Noord-Holland. En zo een stuk of twintig. En we zien echt dat het aantal in de afgelopen jaren toeneemt, omdat we gewoon als gemeente natuurlijk taken erbij hebben gekregen. En ook dit soort punten daar meer in naar boven komen.

De voorzitter: Mevrouw Boom. En dan denk ik dat mevrouw Nieuwland moet gaan afronden, want er zijn nog best wel wat fracties die wat te zeggen hebben. En ik heb ook twee wethouders die ik eigenlijk elk een kleine tien minuten wilde geven. Graag kort.

Mevrouw Boom-Vos: Hou ik hem graag kort. Dan loop ik al een klein beetje vooruit op mijn woordvoering. Maar wij snappen de Intentie. Zelf hebben we het gevoel van, het is extra uitbreiding en pampieren of betuttelen. En nu zegt u, we doen het scheiden en een Relatieloket. Is dat ook niet iets wat u in één loket zou kunnen stoppen?

De voorzitter: Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Ik wil inderdaad tegen mevrouw Boom vast zeggen, dat is juist de bedoeling. Het gaat ons niet om een nieuw loket, maar gewoon dat het adviespunt ook de opdracht krijgt aandacht te besteden aan relaties. Dat je niet pas aan kunt kloppen op het moment dat de scheiding in zicht is, maar dat je ook al eerder... Ze hebben die expertise al in grote mate binnen. Dat zien we ook in Ambacht. Daar hebben ze namelijk scheiden, maar ook een samenwerking met psychosociale hulpverlening om dat deel over relaties te versterken.

De voorzitter: U heeft nog een vervolg verder, mevrouw Nieuwland? U bent klaar?

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Nee, ik ga echt afronden.

De voorzitter: Helemaal goed.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Ik heb hier inderdaad een poging gedaan, volgens mij. Ik had nog een paar punten, maar die zijn allemaal via interrupties al langsgesproken. Ik laat het hier graag bij.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar mijnheer Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, even ter inleiding hoe wij de moties hebben beoordeeld. De boodschap in ons achterhoofd van het college, beste raad, we hebben heel beperkte middelen. U kunt met wensen komen, maar hou het in acht dat wij niet veel meer kunnen doen dan wat wij al doen. Dit ter inleiding. Vanuit die optiek hebben wij naar deze moties gekeken. De ene M3 gaat over de universiteit. Hebben we mede ingediend met de VVD. We vonden hem sowieso heel sympathiek toen we dit onder ogen kregen. Ten eerste heeft dat te maken met het gegeven dat we een aantal jaren geleden natuurlijk ons hard hebben gemaakt voor de University College. Dat is helaas niet gelukt. Maar gezien ook de ambitie van onze stad en regio, en daarnaast ook universiteiten die juist zoekende zijn naar uitbreiding op mooie, ambitieuze, strategische locaties als wat wij hebben hier in onze stad, leek ons dit wel een hele mooie. Dat is een warm pleidooi ook richting onze collega's, om vooral deze motie wel te ondersteunen. En het vraagt overigens geen extra geld. Dat is wel even voor uw aandacht. Motie zorg betaalbaar voor iedereen. Voorzitter, heel sympathiek. Er is zojuist al heel veel over gezegd. Wij zitten wel even met het dictum. Want eigenlijk zegt men, zeggen de indieners, je zou deze groep ook financieel moeten ondersteunen. Eigenlijk hadden wij gezien in het dictum, een oproep doen.

De voorzitter: Even een momentje. Ik vind het een klein beetje vervelend. Ik word er ontzettend door afgeleid. Gaat u verder.

De heer Gündogdu: Voorzitter, wederom heel sympathiek, maar wat wij in het dictum hadden verwacht, eigenlijk omdat wij niet weten wat voor financieel impact deze maatregel mogelijk zou hebben voor de stad, maar ook hoe groot deze groep is, hadden wij ervoor gekozen om meer inzage krijgen in de hele materie. En ook financieel onderbouwd. En dan volgens op basis daarvan een keuze kunnen maken. De opbouw kunnen wij zeker volgen, maar het dictum had wat ons betreft echt anders moeten. Voorzitter, de motie laat kind niet in de kou staan. Uiteraard heel sympathiek, vooral als je kleine kinderen hebt. En als je zo'n motie leest, dan ga je ervan smelten, zou ik zeggen. Alleen ben ik wel even benieuwd naar ook de reactie van het college. Daar wachten we nog even de reactie van af. En voorzitter, versterken relatie met een Relatieloket. We hebben zojuist van mevrouw Nieuwland ook een warm pleidooi gehoord. Waar we wel ons zorgen over maken, is in een land waar we eigenlijk een beetje zijn overgeorganiseerd met diverse loketten dat dit ook weer zo'n loket is waar je dan vervolgens met de beste bedoeling de mensen die hulp nodig hebben naartoe wil wijzen, maar dan op een gegeven moment door de bomen het bos niet wordt gezien voor juist mensen die misschien in een stress situatie zitten. Ik ben benieuwd, wacht ik ook even de reactie van het college af, hebben wij echt niet de faciliteiten, zoals mevrouw Nieuwland dat nu aangeeft, dat wij deze groep kunnen ondersteunen?

Graag een reactie. En vervolgens als laatste, voorzitter, er zijn wat onderwerpen aangedragen door diverse partijen. Bij één van de punten, en dat is van GroenLinks, participatie en sociale samenhang.

De voorzitter: Sorry, ik ga u onderbreken. Dat wordt in een andere zaal behandeld. Heb ik aan het begin aangegeven. Als u heel hard loopt, dan kunt u misschien nog...

De heer Gündogdu: Voorzitter, dat was dan mijn bijdrage. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Sorry dat ik u moest onderbreken, maar het wordt hier niet behandeld. Mijnheer Ayverdi, DENK Dordrecht. Mevrouw Boom, u had nog een vraag voor mijnheer...

Mevrouw Boom-Vos: Ik heb nog een vraag voor de heer Gündogdu. Dank u wel voor dat u meedenkt aan het dictum. Wij nemen het ook even mee. Wat ik aan u wil vragen is, nu wordt er ook al een besluit genomen over de korting in het algemeen. En dat zegt al wat over wat de gevolgen zijn voor de werkende middeninkomens. Heeft u daar bezwaar tegen of zou u dat ook liever door willen schuiven naar de begroting, dat besluit?

De voorzitter: Mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, als we de P&C-cyclus, de manier waarop wij volgen, in acht nemen, dan is dat nu de kaders die wij meegeven, dat wordt straks uitgewerkt in de begroting. Dan zou ik zeggen, dit meegeven aan het college, zodat we straks in de begroting voor volgend jaar de uitwerking daarvan zien. Zo zou ik erover nadenken.

De voorzitter: Heel helder antwoord, denk ik. Mevrouw Nieuwland, dan gaan we toch interrumpen op een interruptie. Dat moeten we eigenlijk niet doen. Dat mag uiteraard wel.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Ook nog heel even reagerend inderdaad op het Relatieloket. Ik had het net ook nog heel even met mevrouw Boom erover, dat er blijkbaar wat onduidelijkheid is over dat we een nieuw loket willen starten. Dat is niet zo. Het is een bestaand loket, het Adviespunt Scheiden, Kind en Ouder. En die naam is dan net bekend. Daarom dachten we, dan zetten we er nog een naam naast, namelijk ook Relatieloket. Maar het is de bedoeling dat het gewoon onder één en hetzelfde loket komt. Het is een bestaande, maar die focussen zich nu op scheiden. En we zeggen, breid hun taken uit naar ook relaties. Dat heeft namelijk ook heel veel overlap met elkaar. Maar ik heb begrepen dat het onvoldoende duidelijk is. We gaan het in elk geval in de motie aanpassen, zodat het duidelijk wordt dat het gewoon om het adviespunt gaat en geen nieuw loket, maar een uitbreiding van de taken van het bestaande loket.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat mijnheer Gündogdu... Laten we dat maar niet doen nu, want ik vind het een beetje sneu voor de collega's die ook nog wat willen zeggen. Bijvoorbeeld mijnheer Ayverdi.

De heer Ayverdi: Voorzitter, bedankt. Als mede-indiener van motie M3, Dordt krijgt waar het recht op heeft een universiteit, volgen wij parallel de lijnen met de Dordtse VVD. Als je pleit voor het behouden van jongeren en ook het winnen van jongeren, als je je realiseert dat Dordrecht een doel heeft van 140.000 inwoners. Als je wilt groeien. Als je de ambitie hebt om educatief, maar ook cultureel technologisch wilt groeien, dan denk ik en hoop ik dat je wel deze motie kan steunen. Dat hoop ik in ieder geval. Ook als mede-indiener van motie M5...

De voorzitter: Een moment, mevrouw Van Vugt gaat u eventjes aan de tand voelen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde de heer Ayverdi vragen of hij weet welke groep jongeren het meest honkvast is om in de stad te blijven wonen? Gaat het om universitair geschoolde mensen of gaat het om hbo'ers of gaat het om mbo'ers?

De voorzitter: Mijnheer Ayverdi, weet u dat misschien?

De heer Ayverdi: Kan ik het vraag nog een keer krijgen, want ik heb het begin niet kunnen horen.

De voorzitter: Even duidelijk.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik voeg er meteen een stukje mening aan toe. Als het gaat om de jongeren die je kunt binden aan je stad, dan zijn dat over het algemeen geen hoogopgeleiden. Gewoon omdat die, zodra ze afgestudeerd zijn, de wijde wereld willen verkennen. En mbo'ers willen juist blijven. Zou het dan niet mooi zijn om juist daar nog meer in te investeren?

De voorzitter: Mijnheer Ayverdi.

De heer Ayverdi: Het is een win-winsituatie. Je kan je zowel focussen op mbo'ers als op hoogopgeleid niveau, het hbo of een universiteit. Ik denk niet dat we hier een prioriteit kunnen vaststellen zo van, mbo of universiteit. Als we dat als geheel kunnen meenemen, dan denk ik dat dat effectiever kan zijn.

De voorzitter: U bent nog niet tevreden gesteld. Mevrouw Van Vugt, nog een keertje.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Want het wordt ingebracht om de jongeren hier te houden. En het gaat me niet om welk type onderwijs beter of minder is. Maar als het argument is, willen we de jongeren hier binden, dan gaat het voor deze groep eigenlijk niet op, want die blijven überhaupt niet.

De voorzitter: Mijnheer Ayverdi.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat is uit onderzoek wel duidelijk.

De voorzitter: Mijnheer Ayverdi.

De heer Ayverdi: Voorzitter, als we ook jongeren kunnen winnen, nieuwe jongeren naar Dordrecht te kunnen introduceren en verwelkomen, dan is dat ook in mijn optiek natuurlijk een wijze van het behouden van jongeren met een zeer persoonlijke inspanning. Ik begrijp niet zozeer goed wat het CDA hier probeert te duiden. Met alle respect natuurlijk. Want het is nogmaals geen prioriteit om te kunnen kiezen van dit of dat. Het is meer een gehele inspanning om je stad educatief gezien te versterken, door middel van een universitaire opleiding te kunnen introduceren.

De voorzitter: Gaat u verder met uw verhaal, wat mij betreft. Kort en bondig.

De heer Ayverdi: Als dat kan. Voorzitter, ook als mede-indiener van M5 volgen wij de richtlijnen van de Dordtse VVD. Daar is ook wat gesproken en betoogd. Dan kan ik verder gaan met de motie van PvdA. Ook hier zou ik de vorige vragen van diverse fracties mee willen volgen en ook de reactie van de wethouder willen horen. Want het is zeer technisch ingericht. Nog een foto.

De voorzitter: Mensen, jullie leiden onze geachte collega zo af dat hij niet meer verder kan. En er zijn nog drie fracties die willen.

De heer Ayverdi: Kan ik verder gaan? Motie M8 van de ChristenUnie/SGP. Hier vrezen wij dat er een overlapping kan komen van verschillende functies. Want ik hoor zojuist dat verschillende instituties of plaatsen dezelfde inspanningen kunnen verwerken. Ik bedenk ook, als ik kan nadenken over bijvoorbeeld wat huisartsenposten kunnen doen, dat zij misschien ook een soortgelijke functie kunnen innemen. Misschien een verwijzing naar andere locaties of instituties. Ik vrees dat er hier een overlapping van functies kan ontstaan. En dat was het een beetje, voorzitter. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ayverdi. Dan ga ik heel gauw naar GroenLinks.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Ik loop langzaam even de moties af. Over de universiteit, daar sluiten wij ook grotendeels aan bij mevrouw Van Vugt. De motie suggereert dat als we in Dordrecht universitaire studenten hebben, dat deze daarna ook in Dordrecht werkzaam zullen blijven. Maar dat is natuurlijk een aanname. Want je weet helemaal niet of dat zij hier zullen blijven. En dat universiteiten op zoek kunnen zijn naar dependances, dat kan. En het is de vraag of dat nu ook al gebeurt. Dat zullen wij ook graag van de wethouder willen weten van, zijn er nu al universiteiten die op zoek zijn naar een plekje? En daar kunnen we natuurlijk als Dordrecht zeker aan meewerken, als dat zo is.

De voorzitter: Mevrouw Boom, u wilde nog iets vragen?

Mevrouw Boom-Vos: Ik wilde vragen, u maakte ook hier weer een aanname, net als mevrouw Van Vugt. En volgens mij is het nergens echt bewezen, ook de aanname van ons. Wat wij horen, is dat waar de mensen studeren, dat ze daar vaak langer blijven hangen. Hoger opgeleiden die in een andere stad gaan studeren, vertrekken daarnaartoe. Maar waar er gestudeerd wordt, daar wordt vaak gebleven. Deelt u die mening?

De voorzitter: Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Voorzitter, het is een mening die ik op dit moment niet zo'n 100 procent kan zeggen of ik die deel, omdat natuurlijk het is nog steeds een aanname. Het kan allebei de kanten op gaan. Bekend is wel dat mensen reistijden voor woon- en werkverkeer 30, 45 minuten, dat dat nu al vaak regelmatig gebeurt. En dat mensen dat dan ook niet zozeer als een probleem zien. Maar wat ik net al zei, ik denk dat het gewoon goed is om te kijken, gebeurt dat nu met die dependances van universiteiten? Want als dat inderdaad echt zo is, dan kunnen wij daar als Dordrecht natuurlijk prima een plekje voor geven, als dat haalbaar is ook. Dan ga ik nu even kijken waar ik gebleven was. Ik was gebleven bij de motie zorg betaalbaar voor iedereen. Wij vinden het belangrijk dat zorg betaalbaar blijft. Wij waren ook een beetje in de war, daar ben ik eerlijk in, over dat modaal daar stond van, waar gaat het over? En u zei, u heeft het echt over de werkende armen. Zo hadden wij de motie niet begrepen. Wij hadden hem echt begrepen dat het voor iedereen tot volledig modaal was. En daarnaast, wat mevrouw Nieuwland zei, is natuurlijk ook een ding, hoe pak je echt de werkende armen en niet de groep van de mensen die ook in die groep zit, maar die niet onder de werkende armen valt? En daarnaast is er natuurlijk ook wel iets met serieuze financiële implicaties. Wij waren in eerste instantie niet zozeer positief over deze motie, maar ik moet wel zeggen dat er toen nog die onduidelijkheid was over modaal, toen wij het bespraken. Ik denk dat wij deze ook gewoon mee terugnemen naar de fractie, nadat we straks de wethouder gehoord hebben. Dan hebben we motie kind niet in de kou. Deze motie lazen wij in eerste instantie ook als een technische vraag eigenlijk. Vandaar dat de toelichting van mevrouw Stevens maakt het wel iets duidelijker. Maar wij wachten daarop ook de reactie van de wethouder af. Dan het Relatieloket. Wij zien daar eigenlijk geen taak voor bij de gemeente liggen, zoals meerdere mensen hier ook al hebben aangegeven. En dan nog even snel naar de losse onderwerpen. De eigen bijdrage Wmo. De vraag die de PvdA hier net neerlegde, is eigenlijk een vraag waar ik ook wel benieuwd naar ben, wat de wethouder daarop gaat antwoorden. Want we hebben natuurlijk al eerder een inkomensafhankelijke eigen bijdrage gehad op de Wmo. Het is daarna weer veranderd naar het abonnementstarief. En destijds ging het ook weer anders. En ik denk dat het gewoon goed is dat we daar met zijn allen even goed naar kijken van, als we dat gaan invoeren, hoe we dat dan gaan doen. En hoe we er ook voor zorgen dat de meest kwetsbare groepen wel de zorg kunnen krijgen die zij nodig hebben en niet dat ze zorg gaan mijden, omdat ze het niet kunnen betalen. Dat zou zonde zijn. Dan nog een stukje over de jongeren. Het is belangrijk dat jongeren elkaar kunnen ontmoeten. En ik ben ook wel benieuwd naar de reactie van de wethouder, wat we hier gewoon al mee doen? Want volgens mij doen we ook echt wel heel veel al aan jongerenwerk en dat soort dingen. En dan de mbo uitval, als laatste. De vraag is natuurlijk, in hoeverre kunnen we als gemeente sturen op de uitval in het mbo? Maar het is natuurlijk wel belangrijk dat mensen hun opleiding afmaken om zo als vakmensen de samenleving in te kunnen gaan. Daar was ik ook wel benieuwd, wat kunnen we daar eigenlijk mee? Dat was hem even, voorzitter.

De voorzitter: Dank je wel. Ik ga naar mevrouw Van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van Herwijnen: Dank u wel. Beginnend bij M3, de universiteit. Wij kunnen in principe instemmen met deze motie, maar dan meer eigenlijk vanuit het beeld dat wij voor een breed aanbod zijn van opleidingen. Als je eigenlijk kijkt naar wat de intentie is geweest van de VVD met deze motie, dan gaat het meer echt over, hoe kunnen wij die studenten binden aan onze stad? En dan zien wij toch wel dat dit vraagstuk samenhangt met het huisvestingsvraagstuk van studenten en je dat eigenlijk niet los van elkaar kan zien. M5, zorg betaalbaar voor iedereen. Eigenlijk wat mevrouw Nieuwland ook al had aangegeven, je hebt natuurlijk nu gewoon een budget waar die kosten voor verdeeld wordt. En als dat moet worden verdeeld over een grotere groep mensen, dan heeft dat consequenties uiteindelijk voor die minima. We kunnen nu in principe niet instemmen met deze motie. Maar we snappen wel het verhaal van mevrouw Boom over die werkende armen. We zien wel graag een mogelijkheid van, hoe kunnen we deze groep dan wel helpen? We zien alleen niet dat dit het middel daarvan is. M6, laat kind niet in de kou staan. Ik ben in ieder geval heel erg blij met de onderbouwing van mevrouw Stevens. Want we wisten niet helemaal van, wat moesten we daarmee? Zeker ook omdat die datum van 9 juli erin stond. We snappen het wel. Ook die onderbouwing over Veilig Thuis. We wachtten even op de reactie van de wethouder hierover. En als laatste M8, het Relatieloket. We zijn toch echt van mening dat relatietherapie geen taak is van de gemeente en dat de relatietherapie en in relatietherapie gaan echt een persoonlijke verantwoordelijkheid is. Wij steunen deze motie daarom dan ook niet. En als laatste nog eventjes de aangedragen onderwerpen. Wil ik eigenlijk alleen eventjes reageren op die voorzieningenmonitor. Want ook wij hebben de wens dat er goede wijkvoorzieningen zijn die ook toegankelijk zijn voor jongeren. En daar wilde ik het eigenlijk even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boom, heeft u nog enkele woorden?

Mevrouw Boom-Vos: Ja, graag.

De voorzitter: Als het kan inderdaad...

Mevrouw Boom-Vos: Kort. Ik snap hem. Het prettige van een oordeelsvormende sessie, is dat je met zijn allen in gesprek gaat. En hebben wij een goede feedback voor gekregen. We gaan er ook over nadenken om ons dictum en onze motie aan te passen. Duidelijk gehoord, hoe duid je de werkende armen? Daar zouden we wat meer inzicht willen hebben. Maar wat nu al gebeurt, is dat we nu een besluit nemen. Ik hoorde de heer Safranti zeggen, maar het is een Perspectiefnota. We kunnen het met de begroting aanpassen. Dat is niet zo. We stellen nu de kaders vast. Die worden nu besloten en dan verder uitgewerkt in de begroting. Vandaar dat wij dit gesprek nu hebben en niet vooruit willen schuiven. Ik hoor graag de wethouder hierover. De motie universiteit. Ik hoor meerdere mensen zeggen, werkt dit wel? Gaan er nu niet mensen weg? Blijven ze wel? Dat is allemaal koffiedik kijken. Maar er gaan nu al studenten weg. Er vertrekken jaarlijks bij ons 200 studenten. Dat staat in de cijfers die we krijgen. Van de hbo- en wo-leerlingen die hier in Dordrecht wonen, zijn we al van 3.800 naar 3.600 gegaan. Vandaar deze motie. De motie laat kind niet in de kou staan, hebben wij ook eigenlijk technisch gelezen. Staat er nog in. Wij wachtten even de wethouder af of dat die motie aangepast wordt. En hetzelfde geldt voor het Relatieloket. Ik heb het er met mijn buurvrouw net over gehad. We snappen de intentie.

Wij dachten zelf te horen dat er heel veel gepamperd werd. Maar we wachten even de wethouder af of dat een andere mogelijkheid is. En dan laat ik de aangedragen onderwerpen even gaan qua tijd.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we ook nog even ruimte voor mevrouw De Heer. Forum voor Democratie.

Mevrouw De Heer: Inderdaad, ik denk als laatste. Dank u wel. Ik zal het kort houden. De moties M3 en M5 ondersteunen we mede. Die hebben we mede ondertekend. Ik heb daar verder geen aanvulling of vragen over. De motie laat kind in de kou staan, wacht ik graag even de reactie van de wethouder af. En het Relatieloket. Daar staat wij sympathiek tegenover. En dat is nog sterker geworden na een hele heldere uiteenzetting van mevrouw Nieuwland. Vond ik heel duidelijk. Ik begrijp ook, dat hoorde ik mevrouw Stolk zeggen, over dat betuttelende. Daar zijn wij ook niet voor. Maar dat heeft mevrouw Nieuwland voor mij ook wel duidelijk gemaakt, het gaat over het preventieve. Mensen die in de problemen komen en dat je ze kan helpen. En of het wel of niet tot een scheiding komt. Maar wel van hoe je goed met elkaar kan omgaan in deze problemen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk gaat daar toch even iets over zeggen.

Mevrouw Stolk: Ik heb een vraag. Als dat een hoop geld gaat kosten, hoe kijkt Forum er dan tegenaan?

De voorzitter: Mevrouw De Heer.

Mevrouw Stolk: Want iets wat je in gaat voeren, daar zit geen kostendekkend plaatje bij. U zegt, weet je, nu loop ik daar helemaal warm voor. Er zit geen dekking bij. Maar als dat geld gaat kosten, hoe staat Forum er dan tegenover?

De voorzitter: Mevrouw De Heer.

Mevrouw De Heer: Ik heb geen inzicht in die financiën nu. Maar het initiatief ondersteunen wij. En zeker om vechtscheidingen te voorkomen. Het betoog van mevrouw Nieuwland vond ik heel helder. En daar kunnen wij ons heel goed in vinden. Daar wilde ik dit even bij laten. De andere onderwerpen heb ik verder geen vragen over. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we nog precies tien minuten per wethouder. En dan zouden we het mooi op tijd af kunnen ronden. In ieder geval is duidelijk geworden dat deze avond tot nu toe wel de meerwaarde had dat een aantal mensen verduidelijking nodig hadden bij moties. Sommige dingen anders lezen dan anderen het lezen. Dat is alvast de winst. En misschien wordt die winst nog groter als de wethouders ook nog goede antwoorden hebben. Mevrouw Benschop zegt natuurlijk. Dan mag zij als eerste haar best gaan doen.

Mevrouw Van Benschop: Ik heb een heel bijzonder microfoontje, maar volgens mij is het goed te horen, toch? Ik dacht, ik begin gewoon met motie M3. Daar is een hoop over gezegd. Dordrecht krijgt waar het recht op heeft, een universiteit. Mevrouw Stolk van de VSP refereerde er al aan, vroeger hadden we een hts. Die zijn we kwijt. Dat is een van de redenen geweest om in te gaan zetten op het hbo aanbod, om dat weer terug te halen naar Dordrecht. En dat is de Dordrecht Academy geworden. Een samenwerkingsverband van vier hogescholen. Drie eigenlijk in het onderwijs en vier in de Career Boost, in de stagemogelijkheden. En ik heb in het vragenhalfuur al eens een keer vragen gekregen. Ik weet dat deze raad ook op de hoogte is, dat juist de technische opleidingen nog niet echt heel erg makkelijk lopen. Laat ik het zo zeggen. Het is best heel moeilijk voor de hogescholen om echt de verbinding met de bedrijven te vinden op deze sector. Wij zetten daar ook echt wel op in, om die opleiding te versterken. Want we willen graag dat hbo in Dordrecht houden. Waar de motie toe oproept, is echt om een actieve lobby te starten. Zo staat het volgens mij ook letterlijk in het dictum. Om actief te gaan lobbyen om een universitaire opleiding hiernaartoe te halen. En dat klinkt heel erg positief. Maar dat betekent ook iets in capaciteit. En dat is ook capaciteit die nu ingezet wordt om bepaalde opleidingen juist te versterken, zodat we niet nog een keer het technisch hoger onderwijs verliezen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat als een kans zich voordoet, we zitten natuurlijk niet met oogkleppen op, we hebben allerlei contacten en we zien een mogelijkheid om het onderwijs hiernaartoe te halen, het universitair onderwijs, dan gaan wij niet de deur dichtgooien. Als de oproep is, wees alert als er een kans zich voordoet, grijp hem dan, dan kan ik dat ondersteunen. Maar als het gaat over actief inzetten op een lobby, dan moet ik echt in het kader van capaciteit die we hebben nu de keuze maken om vooral in te zetten op dat hbo.

De voorzitter: Mevrouw Boom, u mag.

Mevrouw Boom-Vos: Dank u wel voor uw antwoord. Fijn dat u toe wil zeggen dat als er een kans zich voordoet dat u dat wil doen. Klopt het wat wij denken, dat u best wel alert kunt zijn dat de TU Delft naar dependances zoekt, weet u dat?

De voorzitter: Mevrouw Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Ja, ik weet dat. Ik moet erbij zeggen, er wordt wel gekeken om ook andere locaties mogelijk te maken vanuit de universiteit, bijvoorbeeld TU Delft. Maar dat betekent natuurlijk niet per definitie dat dat iets is wat bij ons gaat landen. Daar wordt gewoon een lobby op gevoerd. Dat is ook logisch. Dat doen we natuurlijk ook met het hbo-onderwijs. Een collega heeft jaren moeten lobbyen om de Hogeschool Rotterdam, Inholland en Ede hiernaartoe te krijgen, om in een samenwerkingsverband een hogeschool neer te zetten. Nogmaals, als de kans zich voor ons voordoet, springen wij daar natuurlijk op in. Maar actief lobbyen met de capaciteit die we hebben, dat ontraad ik.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Van Benschop: Mag ik verder? Ja? Dan komen we wel bij een lastig onderwerp. Want ik hoor hier een heleboel discussies, en dat begrijp ik ook, ik ga proberen dat uit te leggen, waar een heleboel discussies rondom zorg door elkaar lopen. Als het gaat over de Wmo heb je de algemene voorzieningen en de maatwerkvoorzieningen. De maatwerkvoorzieningen, daar wordt nu gerekend met een abonnementstarief. Dat is die 20,60 euro per maand. Die betaal je ongeacht of je één, twee of vier indicaties hebt binnen de maatwerkvoorzieningen van de Wmo. De algemene voorzieningen zijn de voorzieningen die niet via de Sociale Dienst lopen, die wij zelf organiseren. En voorbeelden daarvan zijn bijvoorbeeld de zorgoppas of de wasservice. Dat zijn dingen die je zonder indicatie kunt inroepen, eigenlijk heel laagdrempelig, om te ondersteunen. Wat we in deze Kadernota zeggen, we willen de beweging naar de voorkant maken. Minder maatwerkvoorzieningen en veel meer inzetten op algemene voorzieningen. Maar we zien ook dat dat extra kosten oplevert in het voorveld. En het is niet onrechtvaardig om een bijdrage te vragen van inwoners als zij gebruik maken van dit soort zorgvoorzieningen. Dat doen we al met de zorgoppas. Waarbij het uitgangspunt is, en volgens mij staat dat ook in de Kadernota, ik even naar links, dat dat nooit hoger is dan de kostprijs. Het is niet de bedoeling dat wij daar geld op verdienen. Het gaat er gewoon om dat we een vergoeding vragen voor mensen die daar gebruik van maken, om het ook betaalbaar te houden en bereikbaar voor iedereen. Met de zorgoppas, dat kunt u zich voorstellen, dat zijn medisch studenten of verpleegsters die dat als werk doen. Die mensen kosten meer geld dan de reguliere oppas, die misschien u of ik met een kind dat geen extra zorg nodig heeft inhuurt. Wij betalen alleen die opslag. Het is altijd een bijdrage vanuit de gemeente die geleverd wordt. En wij gaan nu vragen, kunt u ons helpen eigenlijk om die kostprijs te dekken? Wat we wel hebben opgeschreven, en daar komt dan de verwarring, dat als we dat gaan vragen aan minima loop je natuurlijk het risico dat die mensen er geen gebruik van gaan maken. En dat je dan uiteindelijk weer bij de indicatiestelling uitkomt. En dat dat weer meer vraagt van de maatwerkvoorzieningen. En dat is waarom we hebben gezegd, we gaan de mogelijkheid onderzoeken hoe we de minima daarin kunnen compenseren. Dan nog een ding ter verduidelijking. Er staat nu een staatje. Vanaf 2026 wordt het 50.000 euro wat we besparen, noem ik het maar even. '27 is het 100.000 euro. '28 is het 200.000 euro. Dat gaat niet om een pot geld die wij hebben. Dat gaat om het geld wat dan minder uitgegeven zou worden aan die algemene voorzieningen, omdat we dat namelijk als eigen bijdrage ophalen. Het is niet een pot geld die we verdelen over de minima. Het is het geld wat we binnenkrijgen vanuit die eigen bijdrage voor die algemene voorziening. En dan nog een puntje, want ik zie allemaal mensen al denken, ik ga hier op... Nog een ding. Dat was volgens mij de vraag van de PvdA en mevrouw Stolk van de VSP gaf daar al zelf bijna een antwoord op. Als je een abonnementstarief moet betalen en je kunt dat niet betalen, dan kun je inderdaad via de bijzondere bijstand daar kwijtschelding voor krijgen. En als het goed is, geldt dat ook voor de Wlz. Is dat zo? Ja, dat geldt ook voor de Wlz. Dat is hoe de situatie nu is. Komt er nog een complicerende factor. Ik vind het heel ingewikkeld, maar het is nou eenmaal zo. Het is een beetje technisch. Vanaf 2026 is de bedoeling, als dat allemaal doorgaat, nieuw kabinet en zo, dat er een eigen bijdrage gerekend kan worden of een inkomensafhankelijke bijdrage voor de maatwerkvoorzieningen. En dan zou je een situatie krijgen waarin je opnieuw het gesprek kunt voeren over de algemene voorzieningen.

En dan kom ik gelijk op de motie of gelijk, eindelijk op de motie van de VVD. Dan zou je namelijk een systeem krijgen waarbij je sowieso een toets doet op inkomen, namelijk ook bij de maatwerkvoorzieningen. Dan heb je het niet meer over een abonnementstarief, maar dan wordt het een soort schaal van, wat is je inkomen? En naar gelang je inkomen omhoog gaat, ga je meer betalen voor de maatwerkvoorzieningen. En dan heb je natuurlijk sowieso een ander systeem in te richten en kunnen we best het gesprek dan voeren, kunnen we dat koppelen aan de algemene voorzieningen? Als ik zo'n systeem zou moeten inrichten voor de algemene voorzieningen, dan gaat het hele effect van die 50.000, 100.000, 200.000 euro echt te niet. Dan krijg je zoveel uitvoeringskosten. Dan moet je namelijk iedereen die gebruik wil maken van een algemene voorziening bijna alsnog gaan indiceren, omdat je bij iedereen moet uitzoeken wat het inkomen is. Ik hoop dat dat enig licht schept.

De voorzitter: Volgens mij heb ik een aantal mensen begripvol zien kijken en knikken. Maar mevrouw Van Vugt wil toch wel iets vragen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Sorry, voorzitter.

De voorzitter: Dat mag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Begrijp ik eigenlijk goed dat de reactie ook inhoudt dat u ons oproept om de discussie te voeren op het moment, 2026, als er misschien aan die maatwerkvoorzieningen wordt gezeten?

De voorzitter: Mevrouw Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, het gaat niet zozeer om aan de maatwerkvoorzieningen zitten. Ik denk namelijk dat we dat richting de Perspectiefnota 2026 wel weer een keer moeten bespreken. Helaas zullen we daar niet te lang mee kunnen wachten. Maar wat natuurlijk wel uiteindelijk ook weer een aanpassing vraagt, is als dat een inkomensafhankelijke bijdrage wordt, dan moeten we dat besluit natuurlijk ook nemen. En dan moeten we kijken, hoe gaan we dat toepassen? Nu is het gewoon een one size fits all. Iedereen krijgt 20,60 euro kosten. En dat is dadelijk een andere techniek die we kunnen toepassen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Stevens wil ook nog iets vragen.

Mevrouw Stevens: Voorzitter, dank u wel. Ik ben heel blij met deze verhelderende toelichting, want het maakt het voor mij ook wat duidelijker. En waar het bij mij met name ook om ging, is inderdaad in '26. Want ik zie dan komen van de inkomensafhankelijke bijdrage. Dan denk ik, komen we dadelijk met een groot gat te zitten of juist niet? Niemand kan koffiedik kijken. Ik ben heel blij met deze...

Mevrouw Van Benschop: Wij zijn er al op gekort, kan ik zeggen.

Mevrouw Stevens: Dat heb ik in de meicirculaire gelezen.

Mevrouw Van Benschop: Dat gat is in ieder geval al zichtbaar. Maar ik begrijp het punt dat we het gesprek over die inkomensafhankelijke bijdrage nog wel moeten gaan voeren.

Mevrouw Stevens: Precies.

Mevrouw Van Benschop: En dat gaan we echt doen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Ik heb toch nog even een vraag. Want waar is die 50.000, 100.000 op gebaseerd? Is dat natte vingerwerk of hebben jullie inzicht in? Want als je het hebt over 25, 50, 75, dan heb je iets voor je waarvan je zoiets hebt van, dat kunnen we besparen op die maatwerkvoorzieningen en dat kunnen we inzetten op de algemene voorzieningen of vice versa. Hoe je dat ook... Maar het is voor mij niet duidelijk waarop dat gebaseerd is. Want je zegt eigenlijk, we gaan nu al korten. Maar waarop dat gebaseerd is, is een beetje voor mij nog gebakken lucht.

De voorzitter: Begrijpelijk. Mevrouw Van Benschop, waar komen die getallen vandaan?

Mevrouw Van Benschop: Dan ben ik toch niet helemaal duidelijk geweest. We gaan niet korten. Dat staatje van die 50.000, 100.000, 200.000 is een vertaling van als wij een eigen bijdrage gaan vragen bij de algemene voorzieningen. Het is niet dat we minder uit gaan geven. Het is dat we meer inkomsten krijgen, tussen aanhalingstekens. Wij gaan niet minder uitgeven aan algemene voorzieningen, maar we vragen mensen om een eigen bijdrage te betalen voor die voorzieningen die nu gratis zijn, voor een deel. Twee zijn er nu betaald. Dat is de wasservice en de zorgopas. Dat is waar dat vandaan komt. En waar komen dan die exacte bedragen vandaan? Die bedragen weet je niet exact. Je kunt een inschatting maken. Maar we moeten ook nog een verdere analyse doen, welke algemene voorziening komt hier wel voor in aanmerking en welke niet? Want je kunt ook niet al je algemene voorzieningen van een eigen bijdrage voorzien. Het is een conservatieve schatting. Het is ook een soort ingroeimodel. Je krijgt natuurlijk steeds meer mensen die er gebruik van gaan maken. En een conservatieve schatting betekent dat wij verwachten dat het beeld eerder positiever uit zal vallen dan negatiever. En dat hebben we ook bewust gedaan.

De voorzitter: Dank u. Ik heb een vraag. Heeft u nog meer?

Mevrouw Van Benschop: Ja, ik heb nog meer. Sorry.

De voorzitter: Want dan ga ik u echt...

Mevrouw Boom-Vos: Dat snap. Mag ik dan hierna de wethouder heel even spreken?

De voorzitter: U moet dat denk ik straks even bij de koffie doen.

Mevrouw Boom-Vos: Want ik snap er heel weinig van, tussen korting en die eigen bijdrage.

De voorzitter: Maar we halen het anders gewoon niet. En er is straks de vervolvergadering. Als u misschien in vliegende vaart even door kan gaan.

Mevrouw Van Benschop: Ik ga heel snel nu. Heel snel. De voorzieningenmonitor voor jongeren. De eigenlijke vraag die ik hoor van de PvdA, wordt er met jongeren in gesprek gegaan om te vragen die ontmoetingsplekken die we hebben, want die hebben we, zijn die toegankelijk, uitnodigend, voel je je daar prettig? Die gesprekken worden natuurlijk deels gevoerd via Dordrecht Sociaal met het jongerenwerk van, wat kunnen we voor jullie doen? Dat wordt ook echt wel ingezet, al meer dan een jaar geleden. Maar ik ga dit wel meenemen, om ervoor te zorgen dat we ook echt actief met die jongeren dat gesprek aangaan. Dat gezegd hebbende, hebben we nog de mbo uitval. Na de zomer ontvangt u een RIB over Glansrijke Toekomst. Inmiddels zijn de eerste projecten gestart. En de twee lijnen zijn jongeren die uitvallen of dreigen uit vallen op het mbo. En die andere is precies waar mevrouw Stevens om vroeg, de overgang van het vmbo naar het mbo, omdat we zien dat daar een kwetsbaar moment zit. We zijn aan de gang met overgangsscoaches en dergelijke. Maar dat voert nu een beetje te ver. Dat krijgt u allemaal te lezen in de RIB, na de zomer. En dan heb ik, denk ik, alles gehad.

De voorzitter: Als niemand gaat reageren van, ik mis nog wat in uw verhaal, dan heeft u alles gehad. En dan mag u het stokje doorgeven. En mocht iemand straks toch nog wat hebben, dan horen we het wel. Mijnheer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Twee moties. Ik ga ze zo kort mogelijk proberen door te nemen, zodat we op tijd klaar zijn ook. De eerste motie is motie 6 van de PvdA, waarin verzocht wordt om een uitwerking, onderbouwing te geven van een verhoging van de jeugdzorggelden. Dat was in de raad een beetje verwarrend. Bedoelde u zorggelden die in de zorgmarkt zitten of bedoelde u iets wat binnen de Dienst Gezondheid & Jeugd plaatsvindt? En dat is vandaag ook ambtelijk even gecheckt. Het gaat om de budgetten voor Veilig Thuis. En dat is natuurlijk ook jeugd(zorg), tussen haakjes, maar dat is natuurlijk een wat andere categorie van zorg dan de zorgmarkt waar we heel veel jongeren of heel veel jeugdigen in helpen. Veilig Thuis staat al een aantal jaren onder druk, als het gaat om het aantal meldingen wat elk jaar toeneemt. En ook om het aantal dossiers wat ook wel toeneemt, maar minder hard. En vanuit de begroting van de Dienst Gezondheid & Jeugd, de conceptbegroting waar u op gereageerd heeft met een zienswijze, twee weken terug, is gevraagd om een uitbreiding van de capaciteit. Dat staat in onze Perspectiefnota zeer summier uitgewerkt. In de begroting van de Dienst Gezondheid & Jeugd staat hij heel uitgebreid. Drie pagina's. Die kan ik u doen toekomen. En daar staat goed onderbouwd wat er gebeurt en ook waarom het nodig is dat er meer middelen voor beschikbaar komen. Het is zo dat de tien gemeentes, waarvan wij er één zijn, heel gevarieerd hebben gereageerd op die vraag. Een aantal gemeentes zegt, natuurlijk, hier zijn middelen om zeven fte extra een jaar aan te stellen. Een aantal andere gemeentes zegt, dat kan niet, want we hebben thuis ook allerlei issues met de begroting en we gaan nu niet ruimte voor een uitbreiding. Wij nemen een soort middenpositie in met onze zienswijze.

Hebben we gezegd, we zien de druk, maar we zien ook wel een aantal vragen. Want wij vinden dat het niet zomaar hoeft te zijn dat je uiteraard elke vraag om uitbreiding zou hoeven te belonen. Je kan ook praten over het anders organiseren van je werk. U weet dat er ook ontwikkelingen zijn rond het Toekomstscenario kind en gezin. Gaan we het nu niet over hebben. Maar dat gaat een hele andere manier van werken beogen, waarin ook de rol van de Sociale Wijkteams veel groter wordt. Daar wordt ook al een aantal jaren mee gewerkt, via Veilig Opgroeien is Teamwork. Kortom, dat kan allerlei impact hebben op de manier van werken van Veilig Thuis, die het niet per se nodig maakt om heel veel meer budget ter beschikking te stellen. Ik zeg het ook een beetje, zou kunnen, want volgende week, 11 juli, gaan we de begroting bespreken in het algemeen bestuur. Dan komen ook die zienswijzen aan de orde. En het gaat natuurlijk leiden tot een besluit. Je wil een begroting vaststellen. Ofwel het gaat in de richting van, doe maar wat meer. Ofwel het gaat in de richting van, dat doen we niet. Hoe dan ook zal dit de komende maanden wel onderwerp van gesprek zijn. Maar u heeft in de sector gewerkt, je ziet al jarenlang dat de druk op dat werk steeds groter wordt, waarbij het ook wel zo is dat dit natuurlijk veel risico's met zich meebrengt als je verkeerd omgaat met een melding of als je te weinig ziet. Vandaar even deze inleiding. De facto, als ik kijk naar wat de motie vraagt, heb ik, als ik u de informatie stuur die in de begroting staat, al voldaan aan de vraag om die uitwerking en onderbouwing... En daarmee ook aan het tweede bolletje, deze informatie beschikbaar te stellen voorafgaand aan de gemeenteraad. Oftewel voordat de motie überhaupt in stemming is gebracht, heb ik al voldaan aan de vraag.

Mevrouw Stevens: Voorzitter.

De voorzitter: Maar er is nog wel een andere vraag van mevrouw Stevens.

Mevrouw Stevens: Ik ben heel blij dat u dat toe wil sturen. Maar ik heb hem al.

De heer Van der Linden: Precies.

Mevrouw Stevens: Je kan hem gewoon lezen. En ik blijf dan toch bij mijn vraag. Want ik loop al een tijdje mee, ook hier in de politiek.

De heer Van der Linden: Zeker.

Mevrouw Stevens: En we zijn al een hele tijd bezig met geld te geven aan Veilig Thuis en met hetzelfde verhaal, wachtlijsten. Natuurlijk zou ik niet willen dat er geen onderzoek wordt gedaan. Dat zou niemand hier willen. Maar waar het mij om gaat, is dat ik gewoon wat meer wil weten van, waarom er elke keer weer geld bij moet en niet te horen krijgen waarom er niet gekeken is naar de manier van werken, naar die poortwachtersfunctie, zoals die behoort te zijn en zoals dat ook in een Jeugdwet neergelegd is.

De heer Van der Linden: U kunt me dit op twee manier vragen. Als voorzitter van de dienst hecht ik eraan om een begroting vast te kunnen stellen die lucht en ruimte geeft aan een organisatie die op allerlei manieren werk doet waar we met zijn allen van zeggen, fijn dat het gebeurt.

Die ook best, dat kun je ook zien aan ziekteverzuimcijfers, enzovoorts, echt onder druk staat op een aantal punten. Tegelijk vind ik de vraag heel valide, nu doen we jarenlang elk jaar maar weer, natuurlijk, hier zijn weer middelen. Hoelang gaat dit door? Volgend jaar weer, enzovoorts. Er moet een andere manier van werken komen, die ook leidt tot beter, sneller en goedkoper. Dat moet. Alleen dat lossen we nu niet op. Dat los ik ook volgende week niet op.

De voorzitter: Wethouder, misschien goed dat je naar de volgende motie gaat nu.

De heer Van der Linden: Ik ga hem afronden met een toezegging. Ik zeg toe, dit gesprek blijven we voeren in de gemeenschappelijke regeling. En daar gaan we natuurlijk ook op terugkomen in de raden. Ik kan niet vooruitlopen op de stemming volgende week of op het besluit volgende week, maar ik hecht er ook zelf aan als portefeuillehouder Jeugd dat we hier op een andere manier het gesprek gaan voeren, in plaats van alleen maar te zeggen, hier zijn de middelen, moet je tot een andere manier komen. De opdracht die in de motie zit, neem ik over. Maar de motie zelf kan daarmee, denk ik, maar daar gaat u zelf over, als voltooid worden beschouwd of als voldaan. Ga ik naar de volgende. In één moeite door. Dat is een motie over het adviespunt en het Relatieloket. Ik hoorde een aantal van u zeggen, daar gaan wij natuurlijk helemaal niet over. En dat is natuurlijk niet waar. De Jeugdwet en aanpalende wetgeving bemoeit zich op allerlei manieren met hoe leefeenheden, hoe gezinnen functioneren. Soms heel letterlijk omdat de veiligheid van een kind in het geding is. En soms ook op allerlei andere manieren. Als we zien, onderwijs krijgt hier helemaal geen kans, bestaanszekerheid heeft helemaal geen kans, huisvesting heeft hier helemaal geen kans. Er is van alles aan de hand. Dat vereist dat we achter die voordeur gaan kijken. En soms heeft het ook echt wel te maken met hoe relaties functioneren. Natuurlijk, daar bemoeien we ons wel degelijk mee. Gelukkig maar, zou ik zeggen, want we zijn nog steeds een beschaafd land. Tegelijk is het natuurlijk ook zo, wat een aantal van u zegt, we gaan niet betuttelen. Natuurlijk doen we dat niet. Daar zijn wij niet van als overheid. Toch in dat spanningsveld een heleboel gemeentes hebben reden gezien om iets te doen aan kijken naar, hoe functioneert een gezin? Heeft een vechtscheiding iets te maken met hoe het kind dan functioneert, enzovoorts? En soms gaan gemeentes daar ook verder in. Dat gaat om heel uiteenlopende gemeentes. Van Noord-Holland tot Brabant, Twente tot Rotterdam en Amsterdam en ook Hendrik-Ido-Ambacht en Dordrecht. In onze regio hebben we een jaar of twee geleden het Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap opgericht, wat in onze gemeente vooral gericht is op het voorkomen van escalerende scheidingen. Laten we dat zo maar formuleren. In Hendrik-Ido-Ambacht hebben ze dezelfde opdracht, maar er zit ook nog iets bij. Namelijk je kunt daar ook het gesprek voeren over, hoe loopt het eigenlijk in je relatie? We weten dat dat nu een aantal maanden gebeurt. En dat heeft een stuk of tien tot vijftien contacten opgeleverd, waarvan laten we zeggen driekwart, is een klein aantal natuurlijk, vooral gericht was op relatieherstel. En een kwart op, hoe zorg ik ervoor dat mijn scheiding keurig wordt afgewikkeld? Dat zijn natuurlijk kleine aantallen. Daar kun je niet veel uit afleiden. In Dordt hebben we er tot nu toe voor gekozen om dat soort contacten, wat we natuurlijk ook weleens hebben, laten lopen via de Sociale Wijkteams.

Ook in Dordt voeren we dit soort gesprekken wel. Ik heb daar geen cijfers over, maar af en toe komt dat wel aan de orde. Maar dan is de ingang het Sociaal Wijkteam. Ook hier even de opmerking, hoe zit de motie in elkaar? Het college wordt verzocht te onderzoeken of het adviespunt uitgebreid kan worden met een Relatieloket. Ik heb al toegezegd, ik ga even na hoe het precies functioneert in Hendrik-Ido-Ambacht en hoe wij het doen. Ik kan die informatie u doen toekomen. En dat kan deze week. Daar heb ik inmiddels terugmeldingen op. Daarmee heb ik materieel voldaan aan de vraag om in ieder geval in beeld te brengen hoe het nu loopt. Ik constateer ook dat er heel veel variatie is in hoe u hierop reageert. Ik denk dat de bedoeling van de motie daarmee wel... Dat ik daarmee wel erop kan reageren. Hoe doen wij dat nu? En of we dan door moeten gaan met de manier van werken die wij hebben, namelijk via Sociaal Wijkteam, of dat het een uitbreiding is van het adviespunt, daar gaat u zelf over. Tot zover even, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van der Linden. Ik zie op mijn horloge dat het twee minuten over half tien. Ik stel voor dat wij deze vergadering gaan afronden. Mijn conclusie is in ieder geval dat er in sommige gevallen wat licht in de duisternis is gaan schijnen. Dingen verhelderd zijn geworden. Het heeft er niet voor gezorgd dat bij alle moties alle neuzen dezelfde kant op staan, maar dat is natuurlijk ook niet wat te verwachten is, want zo werkt het niet in de politiek. Dat hoeft ook helemaal niet. We hebben er volgende week ook nog een vergadering voor. Maar ik denk dat ook de beantwoording door het college verhelderend geweest is. Ik heb in ieder geval tegenover mij een aantal mensen behoorlijk instemmend zien knikken. Ik weet dat mevrouw Boom nog een prangende vraag heeft voor wethouder Van Benschop. Die kan ze zo meteen misschien even onder vier ogen stellen. En dan kunnen wij ondertussen, nadat ik jullie bedankt heb, richting fris wat we wel kunnen gebruiken en voorbereiden op de volgende sessie. Ik dank u allen hartelijk. En graag kopjes, enzovoort meenemen.

4. Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht – Vaststellen Perspectiefnota 2025

Voorzitter: De heer Groenewege
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Ayverdi (DENK)
Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Mevr. De Heer (Forum voor Democratie)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Kolkilic (DENK)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)

Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)
Mevr. Stevens (PvdA)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden

De voorzitter: Beste mensen, zullen we beginnen anders? Nu we er toch zijn. Goedemiddag. Nee, goedenavond. Hallo, zijn we allemaal wakker? Mag het stil in de zaal? We lopen al uit. Dank u. Welkom raads- en commissieleden, wethouder Van der Linden, namens het college, belangstellenden, meekijkers, we hebben quorum. We kunnen door. En voor het verslag wil ik u vragen om u voor te stellen. En wees u zich ervan bewust dat op een gegeven moment de microfoons niet meer werken aan die kant van de zaal. En dan begin ik meteen met de neus in de boter bij mevrouw De Heer.

Mevrouw De Heer: Betsie de Heer, Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel van Forum voor Democratie.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, Fractie van der Spoel.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

De heer Ayverdi: Emin Ayverdi, DENK Dordrecht.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Stevens: Inge Stevens, Partij van de Arbeid Dordrecht.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke Van der Meer, GroenLinks.

De heer Den Heijer: Rolin den Heijer, Dordtse VVD.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer Van der Linden: Rik van der Linden. En ik vervang in ieder geval voor een fors deel van de thema's die hier vanavond zullen worden besproken collega Heijkoop. Doet hij het gewoon weer. Hij doet het gewoon weer. Wat een land. Heerlijk. Ingestraald.

De voorzitter: Naast mij zit Laurette Vermeulen, commissiegriffier. En willen er nog wat mensen op de eerste rang.

De heer Wringer: Als de microfoons weer werken, kom ik wel die kant op. Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De voorzitter: Welkom. Dat was het. In de raad van 18 juni zijn de algemene beschouwingen bij de Perspectiefnota gehouden en heeft het college hierop een eerste reactie gegeven. Vanavond gaan we hierop in commissieverband verder. Dat doen we aan de hand van de moties die op 18 juni zijn ingediend en de overige onderwerpen die door diverse fracties zijn aangedragen. Door de griffie is hier een blokkenschema van gemaakt. U weet het allemaal. Eerst krijgen alle fracties gelegenheid het woord te voeren over ingediende moties en aangedragen onderwerpen. En u wordt ook verzocht om te focussen op de onderwerpen die op de agenda staan. Er is een eerste termijn van de commissie. Dan een reactie van het college. En daar houden we het bij. En dan in de raad kunnen ingediende moties worden ingetrokken eventueel of kunnen aangepast of nieuwe moties of amendementen worden ingediend. En dan vinden ook stemmingen plaats. U weet het allemaal, maar voor de toehoorders is dit misschien wel leuke nieuwe informatie. Dan gaan we het hebben over, hoe houden we deze commissie behapbaar? Want de vorige commissie liep echt enorm uit. En ik wil dat eigenlijk deze keer voorkomen. En de vorige keer dat we zoveel onderwerpen op een oordeelsvormende commissie hadden, hebben we dat in blokjes gedaan. En dan hebben we echt ons best gedaan om herhaling te voorkomen. En dat werkte zo goed dat ik u eigenlijk wil voorstellen om hetzelfde weer te doen vandaag. Er staan acht onderwerpen op de agenda. Vier moties, vier overige onderwerpen, waar ik zes blokjes uit heb gedestilleerd, omdat er twee setjes van twee onderwerpen zijn die een beetje op elkaar aansluiten. En als we er op die manier doorheen gaan, dan hebben we een hele gestructureerde vergadering. En dan zijn we misschien nog op tijd klaar ook. Bent u daarmee akkoord?

De heer Van der Spoel: Voorzitter, mag ik daarop reageren?

De voorzitter: Ja, zeker.

De heer Van der Spoel: Een vraag daarover. Betekent dat ook dat we per blokje... U telde er acht. Dat we dan bijvoorbeeld over motie 15, wat een hele goede motie is van de Fractie van der Spoel en PvdA, maar twee minuten mag praten? Of mag ik dan bijvoorbeeld daar ook wat langer over doen, terwijl ik niks over die anderen zeg?

De voorzitter: Zeker. U mag zelf selectief uw focus leggen. En het is ook zeker niet de bedoeling dat iedere fractie bij ieder blokje het woord voert. Als we dat gaan doen, dan zitten we hier om drie uur 's nachts nog. De heer Katif.

De heer Katif: Dezelfde vraag. Wij zijn met zijn tweeën en we hebben een bepaalde verdeling gedaan. En de vorige vergadering was het zo dat er twee woordvoerders het woord mogen hebben, omdat we beeldvormend vergaderen. Of vergadering? Ik doe een deel en de heer Jan-Willem Wringer doet ook een deel.

De voorzitter: Dat is helemaal prima. Dan doet u bepaalde blokjes en dan doet de heer Wringer andere blokjes. Zullen we het zo doen? Ja? Dan beginnen we. Er ligt een conceptmotie van DENK. Die krijg ik. Die heb ik zelf nog niet gezien, maar daar zijn we nu met zijn allen op geweest. Over de herziening van het politiek akkoord. Maar het eerste onderwerp wat op de agenda staat, gaat over de ozb behapbaar houden. Motie M4, ozb behapbaar houden van VVD, VSP, Beter voor Dordt, DENK, Forum voor Democratie en Op Ons Eiland. En omdat de VVD de indiener is, mag de VVD als eerste het woord.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Laten we inderdaad het in sneltreinvaart doen. Sinds 2018 zijn de lokale lasten bijna 300 euro gestegen. Veel van onze stadsgenoten met een koophuis komen rond van een bescheiden salaris. Staat ook ik in de woonbrief van het college. Dit zijn mensen die moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen, zeker nu grootschalige verzakking plaatsvindt van huizen, wat nu onlangs bekend is geworden. Eigenlijk alle financiële middelen nodig om überhaupt hun huis toekomst te geven. De grens wat we van deze mensen kunnen vragen, is wat ons betreft bereikt. En dan constateren we dat vanaf 2021 elk jaar meer opbrengst van de ozb zijn gehad. Elk jaar weer meer opbrengsten op eigenaren woningen. Incidentele kosten kunnen beter als tegenvaller uit de algemene middelen worden betaald, bijvoorbeeld met die WOZ-bureautjes, zoals we dat bij alle tegenvallers doen. Nu doet het college dit niet. Maar boekhoudkundig wat ons betreft nog netter zou zijn, om de extra kosten die worden gemaakt bij de bezwaren die worden ingediend te dekken uit de meeropbrengsten die binnenstromen vanuit de ozb zelf. Want dat is namelijk de afgelopen drie jaar gewoon het geval. Kortom, even heel simpel gezegd, we hebben een incidentele tegenvaller bij het ophalen van de ozb. En die dekken we doordat we een meevaller hebben op de ozb. En dat is eigenlijk gewoon het voorstel van deze motie. Zodat we niet eigenlijk zeggen, de tegenvaller moet gedekt worden door de lasten te verhogen van de ozb betaler, omdat we eigenlijk al genoeg ozb binnenhalen. Sterker nog, we halen meer ozb binnen dan nodig. Dan zou je het daaruit kunnen dekken. Dat is ons voorstel.

De voorzitter: Een helder voorstel. U heeft ook al een aantal medestanders. Ik ga ook even rondkijken, om herhaling te voorkomen, wie is het hier niet mee eens? De heer Venderbos-Lambinon, aan u het woord.

De heer Venderbos-Lambinon: voorzitter, dank u wel. We zijn het niet met deze motie eens, want ergens moeten de financiën vandaan komen. En redelijk vaak hoor je de vraag, waar ga je dat nu van betalen, al die kosten die een motie of een amendement met zich meebrengt? En ik denk, wij denken dat na de verlenging 2026 die vraag nog veel vaker gesteld gaat worden. En de ozb is daarbij een deel van de oplossing. En dat is eigenlijk wat ik wilde zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag ook een hand van de heer Van der Meer. GroenLinks.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Als bij de bezwaarprocedure blijkt dat de WOZ-waarde in een aantal gevallen te hoog is ingeschat, dan betekent dat logischerwijs dat je de tarieven moet aanpassen. Het kan wat ons betreft best een keer, als er uit areaalvergroting extra geld is, dan kan het daaruit gedekt worden. Maar op zich is dat niet logisch, tenzij er tegenover die areaalvergroting geen extra kosten of verplichtingen van de gemeente zijn. En dat is de vraag die ik graag aan de wethouder wil stellen. Is areaalvergroting, het geld wat dat opbrengt, zomaar vrij te besteden of staan daar verplichtingen tegenover? In dat laatste geval is het logischer om de tarieven aan te passen en het niet uit de areaalvergroting te dekken. Dan nog een andere opmerking. Op zich zijn wij natuurlijk erg eens met iedereen die ervoor pleit om de lasten voor de burgers zo laag mogelijk te houden. Wij vinden wel dat je dat mee moet wegen tegenover andere belangen die we straks allemaal op tafel krijgen, als we het over bezuinigingen gaan hebben. Wat ons betreft is dat geen wet van Meden en Perzen, los van andere belangen.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Den Heijer nog wil reageren.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Het idee werd aangereikt om het vanuit de algemene middelen te dekken, door het CDA. Ik denk zelf, mijn fractie zelf is van mening dat je het beter kunt oplossen door ook reëler te begroten. Dat is ook wat het college voorstelt. We halen op dit moment meer geld binnen op de ozb dan vooraf begroot. We hebben daar veel meer. 2,4 miljoen. Dat is niet zomaar iets. En dan zeggen we eigenlijk, en als we een tegenvaller hebben op de verwerking van de ozb, dan leggen we dat prijskaartje gewoon weer bij de belastingbetaler neer. Terwijl we dat gewoon daaruit kunnen betalen. Ik begrijp oprecht niet waarom GroenLinks, die daar denk ik ook gewoon constructief over mee kan denken, daarvan opeens zegt, leg die rekening toch maar neer bij de belastingbetaler.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Constructief meedenken zijn wij altijd voor. Mijn vraag aan de wethouder of aan het college is... Dat geld wat we overhouden, voor een belangrijk deel komt dat uit areaalvergroting voort. En mijn vraag is gewoon simpelweg, is dat vrij beschikbaar geld, zodat we dat voor dit probleem kunnen gebruiken of staan daar verplichtingen voor de gemeente tegenover?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik vind het interessant wat de heer Van der Meer stelt, dat zou zomaar gedeeltelijk ook in het juiste houten snijden. Tegelijkertijd zie je dat de gemeente eigenlijk een beetje laks is geweest waar het gaat om de omvang en de WOZ-waarde van de bedrijven in Dordrecht. En daar is eindelijk gewoon op getoetst, op gecontroleerd. En wat blijkt, die bedrijven moesten eigenlijk meer belasting betalen gezien hun WOZ-waarde dan dat ze tot nu toe deden. En dat heeft voor een groot deel die 2,3 miljoen extra inkomsten oplevert.

En dan is het voorstel van de VVD, dat extra geld wat we binnengehaald hebben van die bedrijven die eigenlijk dat al hadden moeten betalen, dat geven we nu terug aan de belastingbetaler, omdat die anders die tegenvaller gewoon boven op de ozb moet betalen. Nogmaals, hoe kan GroenLinks notabene het daar niet mee eens zijn? Begrijpen wij oprecht niet.

De voorzitter: Tenzij er een nieuwe reactie komt van de heer Van der Meer zou ik graag doorgaan. Ik zie ook geen andere aandrang. Wel? Mevrouw Nieuwland, als u een nieuw punt heeft.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: We gaan nu toch gewoon verder over de ozb, of niet?

De voorzitter: Zeker. Maar als een herhaling wil plegen...

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Zal ik zoveel mogelijk voorkomen. Onze fractie vindt het inderdaad niet eerlijk dat iedereen met een huis moet boeten voor bezwaarschriften die succesvol worden ingediend. Want daar hebben we het eigenlijk over. En iedereen ziet de ozb al flink stijgen, vanwege de waardestijging van de huizen. Dat is op papier natuurlijk een fijn gegeven, maar daar kun je geen boterham van eten. Wel is het zo dat het moet worden bekostigd op een andere manier. En aangezien we niet zoveel gemeentelijke belastingen hebben, ben ik heel bang dat we dan alsnog bij de ozb uitkomen. Ik ben zeer benieuwd of de wethouder nog creatieve oplossingen heeft over waar we dan naar moeten kijken, of de VVD zelf natuurlijk.

De voorzitter: Laten we naar de wethouder gaan voor de college reactie. En dan gaan we door naar het volgende onderwerp. De wethouder, kort.

De heer Van der Linden: Dank, kort deze keer. Collega Heijkoop heeft twee weken terug al een appreciatie gegeven van deze motie. We zouden het in '25 kunnen doen en dan kijken hoe dit, plat gezegd, bevalt. Maar wat de effecten zijn. De half technische vraag die de heer Van der Meer stelde was, zijn we vrij om te beslissen over wat we met de opbrengsten van een areaalvergroting doen? Ja, dat is het geval. En natuurlijk, als je te veel vrijheid neemt en dingen gaat beslissen, dan kunnen op een gegeven moment andere dingen niet meer. Die afweging moeten jullie wel maken. Maar in principe zou dat kunnen.

De voorzitter: Helder antwoord. Dank u wel. Dan gaat dit gewoon door naar de raad. Maar dan kunnen wij door naar het volgende onderwerp. Niet meewerken aan bezuinigingen van het Rijk. Dat is een motie van de SP. En ik wil de SP de gelegenheid geven om daar iets over te zeggen.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Het idee is dat we niet onkritisch meteen bij het kruisje tekenen, op het moment dat het Rijk een korting op het Gemeentefonds aankondigt. Maar dat we met andere gemeenten een signaal afgeven dat het Rijk dit niet zomaar kan maken. Het is eigenlijk een vervolg op de aangenomen motie zonder geld geen gemeente, van eerder dit jaar, dacht ik.

Maar tegelijk, en dat staat ook in de motie, kunnen we natuurlijk wel gaan nadenken over waar het minder kan. Wel degelijk nadenken over bezuinigingsopgaven. Maar voor ons zijn dat eigenlijk twee sporen waar je op rijdt. Je doet het ene, maar je geeft ook een signaal af naar het Rijk. Dat is eigenlijk het idee.

De voorzitter: Dank u wel. En uw motie wordt mede ingediend of mede ondersteund door DENK. Ik wil ook even kijken, om herhaling te voorkomen, wie het hier niet mee eens is. De heer Katif, aan u het woord.

De heer Katif: Dank je wel, voorzitter. Het is jammer dat de SP namelijk een motie heeft waar het dictum twee dingen gewoon voorschrijft. Dat vind ik wel jammer. Wat betreft het eerste bullet, daar kan ik heel ver mee gaan. Maar het tweede bullet ben ik het niet mee eens. En ik denk als je die twee tegenover... Dan denk ik, het is jammer dat de motie op deze manier als dictum heeft. En daarom gaan wij tegenstemmen.

De voorzitter: De heer Hartmeijer, met een interruptie.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, dan toch even de wedervraag of Beter voor Dordt wel het eens is met het sentiment, met het verzet. Want als je verzet organiseert naar het Rijk toe of je geeft een signaal af, dan helpt het niet als je coûte que coûte gewoon alles lekker inboekt wat zij precies willen. Dan is even de vraag waar Beter voor Dordt dan precies wel voor is.

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Het sentiment is er altijd. Dat snap ik. Ik bedoel, Rijksoverheid schrijft de dingen voor en wij moeten sommige dingen doen, maar soms moet je ook gewoon in medebewind, zoals het heet, het primaat medebewind, toepassen. En dat doen we in deze. Dan gaan we niet autonoom allerlei gekke dingen doen. Dat doen we niet.

De voorzitter: Wie heeft er een nieuw punt toe te voegen? Of nog een interruptie? Heeft u een interruptie, de heer Van der Meer of een nieuw punt?

De heer Van der Meer: Het is eigenlijk een interruptie op de presentatie van de heer Hartmeijer.

De voorzitter: Dat kan niet.

De heer Van der Meer: Want ik had een vraag aan hem. Namelijk of hij dit een zinvolle actie vindt sowieso of alleen als dat door een groot aantal gemeentes wordt gedaan? En de vraag daaraan gekoppeld aan de wethouder zou zijn, eerder is er vanuit de VNG wel in deze richting gehint dat dat zou moeten gebeuren. Hoe is de stand van zaken daar nu? Is er iets te voorzien van collectieve actie van gemeentes om niet mee te werken aan die bezuiniging?

De voorzitter: Ik zal coulant zijn. En de heer Hartmeijer krijgt straks voor de wethouder het woord krijgt de gelegenheid om op de vragen te reageren. Ik zag ook nog de heer Venderbos-Lambinon en daarna mevrouw Van Vugt.

De heer Venderbos-Lambinon: De heer Van der Meer heeft eigenlijk al voor mij het gras voor de voeten weggemaaid.

De voorzitter: Dan houden we het daar ook bij. Dank u wel. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Mag ik reageren wat de VNG ervan vindt? Want er was afgelopen week een congres. En daar is aangegeven door de voorzitter dat ze er heel hard voor gaat strijden en desnoods de barricades op gaat. Sharon Dijksma. Dat is de stand.

De voorzitter: Dan werp ik een blik op de heer Hartmeijer, die nog een vraag heeft liggen van de heer Van der Meer.

De heer Hartmeijer: Ik ben me bewust van de acties van het VNG. Dat is ook hartstikke goed. Alleen misschien is het waardevol dat wij als een raad ook deze uitspraken doen. Dat lijkt mij in ieder geval waardevol. Dat je het niet overlaat aan de VNG alleen, maar dat wij ook daar een punt van maken.

De voorzitter: De heer Van der Meer met een wedervraag.

De heer Van der Meer: Alleen misschien de suggestie om dan daarin te verwerken om medewerking van andere gemeenten te zoeken.

De voorzitter: Die ligt er. Dan gaan we naar de wethouder voor een korte reactie.

De heer Van der Linden: Dank. Deze motie is volgens mij vorige week of twee weken terug, sorry, ontraden. Er worden inderdaad, de heer Katif zei dat al, twee dingen gevraagd of opgedragen die op zich wel kunnen samenhangen, maar ook los van elkaar te beschouwen zijn. Het eerste gedachtestreepje is bezuinigingsplannen te beperken tot wat mogelijk is door efficiënter te werken, et cetera. Dat zit al in de lijstjes die we vast aan het stellen zijn en ook in de vervolgoopdrachten. Alleen dat zal volstrekt niet voldoende zijn als je nadenkt over '26 en verder. Dat stuk zouden we sowieso willen ontraden. En de korting op het Gemeentefonds niet in de begroting te verwerken. We zijn gehouden om reëel te begroten. Daar gaat elke provincie in dit land ook echt goed op letten dat gemeentes dat doen. Al een aantal jaren worden er moties ingediend bij de VNG en ook met royale cijfers aangenomen, waarbij op wordt geroepen tot goed overleg, tot het zekerstellen van bijdragen die nodig zijn. Vanuit de Jeugdwet is er zelfs al arbitrage geweest die heeft uitgewezen, keihard uitgerekend, gemeentes komen per jaar 1,6 miljard tekort op de uitvoering van de Jeugdwet. En elk jaar weer. Hartstikke fijn. En er wordt heus wel op gerepareerd, maar nooit voldoende. De barricade op gaan, wat zeker de toon was vorige week van het betoog van de voorzitter, maar ook van anderen, is niet hetzelfde als zeggen, weet je wat, we gaan die korting niet verwerken. Dat kunnen we ontraden.

De voorzitter: Een heldere reactie. En we spreken verder in de raad. Dan gaan we verder naar het volgende blokje. Dat heeft twee onderwerpen. Het thema is grip krijgen op grote projecten. En er zijn twee onderwerpen die daar verband mee houden.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, motie 15.

De voorzitter: Juist. Dat is één van die twee. We doen nu nog niets wat later ook kan. Die heeft te maken met grip krijgen op grote projecten. En daarnaast ligt er een conceptmotie van de VVD en Beter voor Dordt. Die heet grip en sturing op risicovolle projecten. En dan kijk ik eerst naar de heer Van der Spoel, die zijn voorstel mag voorlichten. En dat doet hij trouwens samen met PvdA.

De heer Van der Spoel: Dat klopt. Dank u wel, voorzitter. Ik heb op 18 juni samen met de PvdA, de motie we doen nu nog niets wat ook later kan ingediend. En ik heb deze week nog eens goed geluisterd naar de reactie van wethouder Heijkoop op deze motie, twee weken geleden. De wethouder ontraadt deze motie met twee argumenten. Eén, het college vindt de motie niet tijdig. Wethouder Heijkoop acht volgend jaar beter gepast. En twee, de ambtelijke organisatie moet vol aan het werk worden gezet om het huidige traject goed uit te lijnen. Echter tegelijkertijd, zegt wethouder Heijkoop in zijn eerste termijn, we zijn voldoende wendbaar en hebben verandervermogen. Maar we moeten moeilijke keuzes maken. En dat moet u doen. We gaan uw informatiepositie zo goed mogelijk versterken. En begin volgend jaar moeten er concrete bezuinigingen komen, waar we ook nog participatie op kunnen organiseren. Maar wacht even. Begin volgend jaar moeten er concrete bezuinigingen komen. En wie moest die moeilijke keuzes ook alweer maken? Wij als gemeenteraad. Maar dit college vindt de motie niet tijdig en wil pas naar Agenda 2030 kijken als de bezuinigingskeuzes al zijn gemaakt. Het is opmerkelijk dat de heer Heijkoop benadrukt hoe belangrijk participatie bij de bezuiniging is, maar tegelijkertijd vergeet hij dat wij, de gemeenteraad, als hoogste orgaan van de gemeente eerst goed in positie moeten worden gebracht. Hij zegt, we gaan uw informatiepositie zo goed mogelijk versterken. Hij gaat ons een stevige brief met tal van bijlagen sturen. De Agenda 2030 moeten we volgend jaar kritisch bezien. En er is geen taboe in deze begroting. En ik rond bijna af hoor, voorzitter. Maar wanneer wij als gemeenteraad aangeven dat we de informatievoorziening niet duidelijk vinden, roept de wethouder dat het wel duidelijk is en worden er weer allerlei stukken over de schutting gegooid. Laten we eerlijk zijn, de zes wethouders binnen dit college hebben niet eens het overzicht over de begroting van elkaars portefeuille. Laat staan dat wij als raad overzicht hebben over het geheel. Als raadslid is het onze taak om het volk te vertegenwoordigen, kaders te stellen en te controleren. Wanneer een raadslid aangeeft dat hij voor een goede uitvoering van zijn controlerende taak een beter overzicht nodig heeft, dan verwacht ik van de wethouder geen flauwekul argument dat hij zijn ambtenaren vol aan het werk wil zetten om zijn traject goed uit te lijnen. Bij elk goed idee van een coalitiepartij wordt dat ambtenaren argument immers nooit gebruikt. Wanneer wij als raad echt goed in positie willen worden gebracht, is dit overzicht keihard nodig. En ik wil de andere fracties dan ook echt vragen om deze motie te steunen, zodat we als raad eindelijk eens sturingsinformatie krijgen in plaats van dat we managementinformatie krijgen waar we de ambtenaar bij gaan uithangen. Tot zover, voorzitter. En ik reken op jullie steun.

De voorzitter: Dank u wel. Een duidelijk verhaal. U wil grip krijgen op grote projecten door een overzicht te krijgen van kansen en risico's als die gestopt worden. En die informatie kunt u gebruiken bij het inschatten van bezuiniging. Maar er is nog een manier om grip te krijgen op grote projecten, niet waar VVD? Kunt u uw conceptmotie toelichten?

De heer Katif: Voorzitter, ik denk dat Beter voor Dordt de woordvoering doet, samen met de VVD.

De voorzitter: Dat mag ook.

De heer Katif: Wij doen het samen, maar ik zal het woord voeren proberen voor mijn rekening te nemen. Voorzitter, uit talrijke voorbeelden binnen en buiten Dordrecht blijkt dat grote risicovolle projecten vaak te maken krijgen met aanzienlijke financiële overschrijdingen en vertragingen. Dit leidt zelden tot concessies in de afgesproken kwaliteit. Dergelijke scenario's zijn voor ons als gemeenteraad onacceptabel. Wij hebben de verantwoordelijkheid om toe te zien op een nauwkeurige uitvoering van projecten, zowel in termen van budget als tijd, terwijl we tegelijkertijd de kwaliteit bewaken. Voorzitter, onze huidige praktijk laat te wensen over. De vorm en de timing van de informatievoorziening over de projecten uit de Agenda Dordrecht 2030 verschillen aanzienlijk van die van andere risicovolle projecten. Dit gebrek aan uniformiteit maakt het voor ons moeilijk om effectief toezicht te houden en verantwoorde beslissingen te nemen. Daar kan ik wel zonder meer bij de heer Van der Spoel aansluiten. Voorzitter, tijdens de Auditcommissie van 12 december 2023 is een noodzaak besproken om meer grip te krijgen, en ik vind het wel jammer dat de betreffende wethouder hier niet is, want die heeft het namelijk ook uitgesproken, op risicovolle projecten. Hoewel het college in het plan van aanpak fundamenteel beter op orde deze behoefte erkent, ontbreekt een concrete actie of planning. Dit is onacceptabel, gezien de omvang en de complexiteit van de komende projecten, zoals Stadsparken Dordrecht, de herinrichting van het Statenplein en het Maasterras. Ook bij de behandeling van de RIB over het Integrale Huisvestingsplan vo en vso Dordrecht 2024-2039 zijn ernstige zorgen geuit over de financiële en maatschappelijke risico's van deze grootschalige investeringen. Ik was er zelf bij. Dit benadrukt de urgentie van deze investeringen te labelen als risicovolle projecten. Voorzitter, ik rond af. Beter voor Dordt en de VVD of de VVD en Beter voor Dordt, zoals je wil, zijn van mening dat de gemeenteraad optimaal in positie moet worden gebracht om haar taken effectief te vervullen. Dit betekent dat wij heldere, tijdige en gedetailleerde informatie moeten ontvangen over de voortgang van risicovolle projecten. Daarom, voorzitter, verzoeken wij het college om een proactieve rol aan te nemen en de uitgevoerde werkzaamheden van de Auditcommissie en raadslid Karin Boom, VVD, uit te werken in een uniforme monitor risicovolle projecten. En via de Auditcommissie een set afspraken voor te leggen over de vorm en timing van de informatievoorziening richting de raad. Dit kan in een geactualiseerde Nota Kiezen, Sturen en Verantwoorden. Die hebben we al vastgesteld, een paar keer. Een aparte regeling, zoals die in Utrecht, of een andere geschikte vorm. Hierbij moet er rekening worden gehouden met de suggestie uit de notitie, vervolg op discussienota of notitie risicovolle projecten. Tot zover, voorzitter.

En u hoort aan mijn stem dat ik het werkelijk ook meen dat wij dit soort dingen moeten doen, wil je namelijk een gemeenteraad in positie brengen. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. We hebben twee zeer gemeente betogen gehoord. Allebei over een verschillende vorm van informatie over grote dan wel risicovolle projecten. We hebben de voors gehoord. Zijn er ook partijen die tegens hebben? Nee? Dan kunnen we door naar de wethouder. Nee? De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Behalve voors en tevens kun je ook vragen hebben. Ik hoop althans dat dat hier is toegestaan.

De voorzitter: Dat mag.

De heer Van der Meer: Er wordt op het ogenblik gewerkt naar een traject van bezuinigingen, die mogelijke maatschappelijke implicaties hebben. Mijn vraag aan het college is of het niet vanzelfsprekend is dat daarin ook naar bestaande plannen wordt gekeken binnen Agenda 2030, of daar misschien iets anders mee zou moeten. Met andere woorden, is wat de heer Van der Spoel in zijn motief met de Partij van de Arbeid vraagt niet precies datgene waar het college nu mee bezig is? De citaten van Heijkoop, die net gedebiteerd zijn, wekken een wat andere indruk. Maar mijn beeld tot nu toe was dat daarover juist die bezuinigingsdiscussie gaat. Daar wil ik graag helderheid over. Om met betrekking tot risicovolle projecten meer de vinger aan de pols te kunnen houden en tijdig geïnformeerd te kunnen worden, dat heeft absoluut onze steun. Wat dat betreft steunen wij de motie die door de heer Katif is toegelicht.

De voorzitter: Andere geluiden? Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ik heb een vraag over de conceptmotie van Beter voor Dordt en VVD. Want dit is natuurlijk echt wel heel interessant onderwerp. En hij ligt natuurlijk nu als concept voor. Voorzitter, als het oké is, heb ik er gewoon even inhoudelijk een vraag over. Want er wordt natuurlijk gesproken over risicovolle projecten, ook grootschalige investeringen. Ergens denk ik, dat lijkt me logisch dat een grootschalig investeringsproject ook mogelijk risico met zich meebrengt. Maar kan de heer Katif iets beter duiden waar het dan om gaat en waar zijn we naar op zoek, om te draaien aan knoppen? Ik zie nog even niet heel helder wat hierin de vraag is.

De voorzitter: Bedoelt u, wat voor informatie verwacht de heer Katif?

Mevrouw Pichel: Ja, dat denk ik wel.

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Voorzitter, mag ik die vraag even doorgeven aan mevrouw Boom?

De voorzitter: Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Wat we eigenlijk voor informatie wilden, is niet een heel erg uitgebreide rapportage, maar wel een uniforme rapportage. Want we krijgen nu vanuit de Agenda 2030 een rapportage. We krijgen vanuit het Maasterras een eigen rapportage. Vanuit de stad, het Dordthuis komen ook rapportages. En die worden allemaal heel erg anders ingezet. Niet allemaal, maar daar zit ook wel regelmatig geen sturingsinformatie bij, waar je als raad wat mee kan. Wat we eigenlijk willen... En ons beseffende dat we ook al twee jaar in de Auditcommissie in gesprek zijn met de basis op orde. We hebben weinig capaciteit binnen de financiële toren van de gemeente Dordrecht. Dat we een redelijk simpel, een soort stoplichtenmodel, waar we aan moeten denken op het belangrijkste risico. Het is niet alleen financieel. Je hebt ook sociale risico's. Dat moeten we niet vergeten. En als die monitor, dat stoplichtmodel, aanleiding is tot verdere bijsturing of verdere vragen, dan ga je dieper het gesprek in.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, mag ik daarop reageren?

Mevrouw Boom-Vos: Ik zie een vraag.

De voorzitter: Zeker. De heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Moet ik dan denken aan een duidelijk overzicht van zowel de financiële als de maatschappelijke gevolgen van het stoppen of afbouwen van deze projecten?

De voorzitter: Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Nee, je moet dan denken aan een overzicht, dat je de financiële risico's, die je van tevoren... Wat we eigenlijk vragen, is dat we voor alle grote projecten een soort projectaanpak vragen, volgens een bepaald iets. Dat hebben wij niet zelf verzonnen. Dat hebben een heleboel grote gemeentes gedaan. En waarvan we tot nu toe in de Auditcommissie hebben gezegd, Breda is daar een heel mooi voorbeeld van. En dat je daar aangeeft wat je doelen zijn, wat je planning is, wat je budget is en wat je sociale doelen of je maatschappelijke doelen zijn. En op die doelen die je daaraan geeft, die stop je dan in dat project. Elk project zal net een ander monitor hebben, maar wel dezelfde richtlijnen. En daarvan gaat gezegd worden, we wijken af of we halen dat doel niet, maar we kunnen bijsturen. En daar zal je niet standaard zeggen, we stoppen ermee. Dat doe je pas als dingen op oranje of rood staan. En dan ga je als raad het gesprek aan.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, mag dan daar één ding aan toevoegen?

De voorzitter: Zeker.

De heer Van der Spoel: Dan wil ik het voorstel doen, en ik keek niet naar de overkant, om te kijken of we deze twee moties misschien wel samen kunnen voegen, dat we daar een breder gedragen motie van kunnen maken.

De voorzitter: Ik zie geknik bij mevrouw Boom. Dat is mooi. Misschien kunnen we toch nog even, ook al komt er misschien een fusiemotie, naar een reactie van de heer Van der Linden. Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Ik wil er wel over nadenken. Ik weet niet hoe we het goed kunnen combineren. Want die monitor grote projecten zijn we eigenlijk al twee jaar mee in gesprek om dat er doorheen te krijgen. Als we onze synergie kunnen vinden, graag. Dan staan we sterker. Maar daar gaan we even over in gesprek.

De voorzitter: Gezien de vragen die gesteld zijn, kunnen de indieners misschien wel even nadenken over de toelichting over welke informatie gevraagd wordt. Want het blijkt uit deze discussie dat dat wel wat vragen oproept. Maar dan gaan we toch nog naar de wethouder voor een reactie op deze twee moties.

De heer Van der Linden: Dank. En ik zit hier wel een beetje te aarzelen, want dit is onder andere al veel aan de orde geweest in een Auditcommissie, in gesprek met een portefeuillehouder die er nu niet is. Ik ben nooit bij de Auditcommissie. Voor wat betreft de huidige motie van de heer Van der Spoel hou ik me bij de woordvoering van collega Heijkoop. Er zijn wel de nodige teksten gewisseld al over. En dat sluit even aan bij de half retorische vraag van de heer Van der Meer. Natuurlijk heeft u het recht om iets te vinden van wat we hebben afgesproken over Agenda 2030. En er zijn ook al afspraken over gemaakt om daarover te rapporteren. De evaluatie daarvan is ook iets naar voren gehaald, om te kunnen betrekken bij de gesprekken over Perspectiefnota '26. Wat dat betreft wordt denk ik aan de wens van een deel van de commissie wel voldaan.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De heer Van der Linden: Nou is het wel zo dat...

De voorzitter: Een interruptie van de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Om dat nog even toe te spitsen. Ik begrijp dat de planning is om dit najaar allerlei opties voor bezuiniging in discussie te brengen. Wordt daarin ook kritisch gekeken naar de mogelijkheden binnen de grote projecten of binnen Agenda 2030? Of komt dat inderdaad pas bij de Perspectiefnota 2026 aan de orde? Want dat zit erbij de heer Van der Spoel denk ik ook aan.

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Eerst nog even de opmerking dat de middelen die in de Agenda 2030 zitten natuurlijk incidentele middelen zijn. Daar kun je wel wat effect mee halen, maar dat is anders dan wanneer je de langlopende reeksen beïnvloedt. En ik kijk even naar de zijkant. Begin '25 is realistisch toch, om dan een en ander aan informatie op te leveren? Als het begin '25 zou kunnen, dan kunnen we het meenemen in de Perspectiefnota discussie. Tot zover even, denk ik, voor nu.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van der Linden: En we wachten de fusiemotie af.

De voorzitter: Dan kunnen we lang wachten, ben ik bang. Maar ik zie geen vragen meer aan u. Dan gaan we door naar het volgende onderwerp. Dat zijn er weer twee. Het thema is, hoe geven we het geld uit? En dat zijn twee onderwerpjes, namelijk de besteding van het positief jaarresultaat van de jaarrekening 2023. Dat is een onderwerp, aangedragen door Beter voor Dordt. En de financiële speelruimte en prioritering. Een onderwerp, aangedragen door GroenLinks. Maar laten we eerst naar Beter voor Dordt luisteren over het onderwerp besteding positief jaarresultaat jaarrekening 2023. De heer Wringer, gaat uw gang.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Bij het begin van deze raadsperiode heeft het college aangegeven dat ze willen samenwerken met de hele raad. Nu blijkt al een paar jaar dat het college positieve jaarresultaten alvast in bestemmingsreserves gooit, zonder daar de raad bij te betrekken. En het college verwacht dat de hele raad daar ja en amen op zegt, wat in 2022 al gebeurd is en waarschijnlijk dit jaar ook zal gebeuren. Maar dat vinden wij jammer en niet volgens door het college beloofde betrekking van de hele raad aan het begin van deze raadsperiode. Beter voor Dordt wil graag weten waarom het college de raad niet betreft bij voorgestelde bestedingen van positieve jaarresultaten. Wij zijn ervan overtuigd dat de raad fantastische ideeën heeft om positieve resultaten verstandig te besteden. Afhankelijk van het antwoord zullen we misschien een motie indienen. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een reactie van de heer Den Heijer. Misschien kunnen we eerst even de toelichting doen van het andere onderwerp. Ja? GroenLinks, het onderwerpen is trouwens financiële speelruimte en prioritering.

De heer Van der Meer: Voorzitter, wij hebben een beetje onze wenkbrauwen gefronst bij de mededeling in de Perspectiefnota die luidt als volgt. Waar wij vorig jaar nog enige ruimte hadden om door u gewenste ontwikkelingen een plaats te geven in de Perspectiefnota, is die ruimte er nu niet meer. Financiële krapte stelt grenzen, dat begrijpen wij heel goed, aan wat je kunt doen. Maar juist dan moet je politieke prioriteiten stellen. Als je kijkt naar de discussies van de afgelopen weken, laat ik het daartoe beperken, dan zijn er allerlei wensen geformuleerd aan dingen waar misschien geld aan moet worden besteed. Klimaatneutraal 2040, bomenonderhoud, wijkontwikkeling, speelplaatsen voor kinderen, ga maar door. Het kan toch niet betekenen dat we daar geen discussie over mogelijk hebben? De vraag is denk ik aan de raad, in den brede, zijn deze of andere onderwerpen zo urgent dat we ze moeten afwegen tegen de andere dingen die Dordt doet als gemeente? Of gaan we ervan uit dat alle andere dingen die Dordt doet per definitie belangrijker zijn? Die vraag lijkt ons voor de open discussie bij de heer Wringer ook om vraagt heel belangrijk.

De voorzitter: Dank u wel. Laten we naar de reactie gaan die de heer Den Heijer wilde geven op de heer Wringer.

De heer Den Heijer: Het was eerder een interruptie, voorzitter. Ergens begrijpt mijn fractie het punt van Beter voor Dordt. Tegelijkertijd, als je het grootste bedrag eruit pakt, die 16,9 miljoen voor de opvang van ontheemden, dat is verantwoord bij de jaarrekeningstukken. Vervolgens wordt daar een bestemmingsreserve van gemaakt. En wordt zelfs nog de tegenvaller van de opschalingskorting daar afgehaald, die 5,1 miljoen. En vervolgens als je de bestemmingsreserve later in de begroting zet, dan vergt dat een raadsvoorstel om uiteindelijk dat uit te mogen geven. Kan de heer Wringer wat duidelijker aan mij aangeven wat hij dan graag anders had gezien? Omdat op zich de raad op heel veel punten op heel veel momenten in positie wordt gebracht en op dit moment zelfs nog zou kunnen zeggen, hoewel wij geld krijgen voor de opvang van de Oekraïners en dat het echt van het Rijk voor dat doel bedoeld is, dat we daar al geld van afgetrokken hebben, dat Beter voor Dordt dat eigenlijk anders had gewild.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Dank voor de vraag. Ik wil nu niet ingaan op individuele begrotingen. Wij vinden dat we eigenlijk een beetje meer betrokken moeten zijn voordat dit raadsvoorstel op tafel ligt. Haal ideeën op, ook bij de oppositie, in plaats van, geef het ons, hier ligt het, stel mij maar voor.

De heer Den Heijer: Hier maak ik toch bezwaar tegen, voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Want nou begin ik toch echt wel geïrriteerd te raken. Want dat is de veronderstelling dat de coalitie het op dit punt dicht geregeld zou hebben. Die veronderstelling werp ik echt verre van me. Dat is in de verste verte niet zo. U heeft net zoveel kans, Beter voor Dordt heeft net zoveel kans als de VVD als dit voorstel er nu voorligt om daarvan af te wijken. Ik ben dan benieuwd, wat zou Beter voor Dordt dan hier in het... Die 16,9 miljoen is het grootste deel waar u het over heeft. Wat had u dan graag anders gezien?

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Een geïrriteerde VVD'er, dat is heel positief. Nogmaals, ik heb nu niet nagedacht over hoe we die 16,1 miljoen... Je stopt dat in een potje ontheemdenopvang. Dat is al een vreemde naam, want daarna haal je er weer 5,1 miljoen uit, omdat je minder krijgt van het Rijk. Het heeft een naam gekregen die de lading ook niet dekt. Dat was punt één. Maar daarnaast denk ik, als je de raad meer betreft, de hele raad erin betreft, dat je dan misschien ook een beter draagvlak kan krijgen van, hoe heet dat, positieve resultaat van jaren besteed... Nu zit er natuurlijk wel een kans in dat we de komende jaren een negatief resultaat hebben. Maar daargelaten, we willen graag zien... En wat het college ook beloofd heeft aan het begin van de raadsperiode, om de hele raad te betrekken bij de bestedingen. En dat gebeurt niet. En dat vinden we jammer. Daar gaat het om.

De voorzitter: De heer Den Heijer, laatste vraag.

De heer Den Heijer: Dan trek ik eerlijk gezegd zelf een andere conclusie. Want volgens mij ligt er gewoon dan nog andere uitdaging, waar ook in de Auditcommissie volgens mij veel aandacht op is. Is dat eigenlijk de jaarstukken gewoon dan eerder er moeten zijn, want dan kun je met elkaar veel strategischer naar de jaarrekeningresultaten kijken, in aanloop naar de Perspectiefnota die je met elkaar hebt.

De heer Katif: Voorzitter, excuus. Ik wil mijnheer...

De voorzitter: Nee.

De heer Katif: Sorry, maar ik hoor hier een onjuistheid. En ik word dan aangesproken als iemand die in de Auditcommissie zit. En met name als voorzitter van de Auditcommissie. De jaarstukken zijn op tijd.

De voorzitter: Het wordt wel heel ingewikkeld als we meerdere woordvoerders van Beter voor Dordt doen op één punt.

De heer Katif: Excuus. Maar ik wil er gewoon wel een correctie op aanbrengen. Excuses. Dat de jaarrekening gewoon op tijd was.

De voorzitter: Waarvan akte. En ik hoorde de heer Den Heijer ook geen vraag stellen. Dan gaan we door naar mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Als het over besteding van resultaten gaat, dan vindt het CDA gewoon dat dat open moet liggen. Wat je overhoudt, stort je terug in de reserves en daar ga je met zijn allen weer over nadenken. Voor zover wij kunnen zien, gebeurt dat momenteel ook best wel heel erg goed. En er zijn wel periodes geweest wanneer dat minder was. Toen Beter voor Dordt een wat grotere stem in het kapittel had. Daar wil ik toch even op wijzen. Dat kan ik niet nalaten. Bedankt.

De voorzitter: Ook daarin zit denk ik geen vraag. Maar de heer Wringer mag wel reageren, als hij dat wil.

De heer Wringer: Dank u, voorzitter. De vorige raadsperiode was ik er toen nog niet bij. Maar het huidige college heeft juist aan het begin van de raadsperiode aangegeven dat ze met de hele raad willen overleggen. En dat gebeurt niet. En dat vinden we jammer. Als je dat niet had beloofd, dan hadden we misschien hier een andere discussie gehad.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, een tweede vraag.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Kunt u gewoon heel concreet aangeven waar dat dan niet gebeurt? Want op zich ligt echt, wat mij betreft, op elk punt het voor aan de raad wat de raad ervan vindt.

De voorzitter: De heer Wringer. En daarna doen we deze vraag niet nog een derde keer.

De heer Wringer: Dat snap ik. Voorbeeld, 2022, hadden we ook 38 miljoen positief resultaat. Beter voor Dordt heeft een aantal moties ingediend, omdat kleine bedragjes maar anders te besteden, allemaal weggestemd. Maar we hebben daarvoor ook niet overleg gehad.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, de laatste keer.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Het feit dat de moties konden worden ingediend, betekent toch dat het open lag. Maar de moties hebben het niet gehaald waarschijnlijk, omdat de inhoud de raad niet beviel. Dat vind ik toch wat anders.

De voorzitter: Waarvan akte.

De heer Wringer: Nog eenmaal, voorzitter. Ik snap het. Elke motie kan je wegstemmen of accepteren. Maar als we van tevoren gewoon met een BOB, beeldvormend, oordeels vergadering had gehad, dan hadden we ook ideeën kunnen inbrengen. Dan had heel de raad ideeën kunnen inbrengen. Want nu is het gewoon, je krijgt een raadsvoorstel met de besteding van het positieve resultaat. En that's it. We hadden graag meer invloed willen hebben of in ieder geval meer ideeën kunnen aandragen. En dat is niet gebeurd.

De voorzitter: We hebben nu een mooie ideeënuitswisseling gehad. Is er iemand nog die iets wil zeggen? Nee? Korte reactie van de wethouder.

De heer Van der Linden: Dank, voorzitter. U heeft eigenlijk al de argumenten wel gewisseld. En ik denk eigenlijk dat het wel zuiver is als een college constateert, we hebben zoveel geld over, dat bedrag rekenen we uit en bieden we per jaarrekening aan, aan de raad. Waarbij de raad dan vervolgens constateert, dank u wel, reserve. Of, we hebben moties en/of amendement, waardoor we de bestemming wijzigen. Het zou denk ik een beetje vreemd zijn als je... Want A, en dat heeft de heer Katif ook al gezegd, het jaarresultaat is natuurlijk niet al in januari bekend. Je hebt al een behoorlijk traject doorlopen als je het aanbiedt. Het zou een beetje raar zijn als het college eerst alvast gaat nadenken van, weet je wat, we hebben een X-bedrag over, daar kunnen we best wel een aantal leuke dingen voor doen. We doen er wat voorstellen bij. Dat zou ik niet helemaal zuiver vinden. Eigenlijk is een motie of een amendement volgens mij het instrument wat u graag in uw zak heeft en ook uit uw zak haalt als u denkt, er is een substantieel bedrag over, daar hebben we wel goede ideeën voor. En dan is het aan de raad om daar vervolgens iets van te gaan vinden.

De voorzitter: Een beetje open deuren centraal aan het worden. En ik zie nog een interruptie van de heer Van der meer.

De heer Van der Meer: Ik zou wel graag een reactie op mijn interventie willen horen over de financiële speelruimte, omdat de formulering in de Perspectiefnota eigenlijk suggereert van, de raad kan willen wat ze wil, maar er kan niks anders. Er is geen ruimte om wensen te honoreren. En dat gaat in zekere zin misschien zelfs nog een beetje verder.

Want de heer Wringer heeft het over resultaatbestemming, maar het geldt natuurlijk eigenlijk voor de hele begroting dat de raad zou kunnen vinden dat een bepaald bedrag niet naar post A, maar naar post B zou moeten. Waarom is zo categorisch gezegd, is mijn vraag eigenlijk, dat daar geen ruimte voor is?

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Uiteindelijk is dat ook een politiek oordeel. Als u zegt, we zien volop ruimte en we willen daar X, Y of Z van, dan is dat een oordeel van de raad waard. En als de raad dan in meerderheid beslist om wel ruimte te vinden, dan kan dat. Alleen dan ga je uiteraard wel in '26 een boemerang aantreffen op deze vergadertafel. En dat is ook een keus. Dat kan. Maar het college is van oordeel geweest, en ik denk dat we daarmee het gevoel van de raad ook wel getroffen hebben. Er komt zoveel op ons af en er zijn zo verschrikkelijk veel dingen waarvan we sowieso vinden, die vinden we belangrijk, die ook nog eens een keer onder druk staan. We kunnen het nu niet maken om te doen alsof er niks aan de hand is. Vandaar het oordeel wat in de jaarrekening en ook in de Perspectiefnota zat. We willen ook een beetje verstandig vooruitkijken. Zeker omdat in '26 een nieuwe periode begint. We moeten op tijd beginnen met nadenken en beslissen over de ruimte die er is. Die is zeer beperkt. Dat wil zeggen nihil.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dat erken ik volledig, dat de ruimte beperkt is en dat we goed moeten nadenken. Maar waar ik een beetje beducht voor ben, is dat we schieten in de routine van, we hoeven nergens meer over na te denken, want we hebben geen geld voor andere dingen die nu een grote uitdaging voor de stad zijn. Ik denk dat als je krap bij kas zit, dat je dan opnieuw, indringender dan op andere momenten, over je prioriteiten moet nadenken. En dat kan betekenen dat iets wat je tot nu toe vanzelfsprekend vindt misschien iets minder vanzelfsprekend wordt. Die ruimte kan de raad toch vinden dat ze die wil maken.

De voorzitter: Ik denk eigenlijk dat uw beide posities duidelijk zijn.

De heer Van der Linden: Helder is.

De voorzitter: En dat de raad daar een afweging tussen kan maken. En laten we het daarbij houden. Kunnen we door naar het één na laatste onderwerp. Dat is er één die op de agenda gezet is door de VVD. Het structureel begroten van onderhoudsinvesteringen bij voorzieningen in de wijk en grote projecten. Kan ik daar de VVD het woord over geven?

De heer Den Heijer: Dat kan heel kort, voorzitter. Het ziet vooral op het punt dat we ook nu in de Perspectiefnota bijvoorbeeld tegenvallers zien op de Sportboulevard. Maar we zien ook al de extra financiële tegenvallers voor het Energiehuis aankomen. Dat heeft dan met name te maken met de wat grotere vastgoedobjecten in de portefeuille over ontwikkelingsprojecten. Maar we zien bijvoorbeeld ook het onderhoud in de wijken. Bijvoorbeeld speeltoestellen, bomen, paaltjes.

We zetten een hoop neer, alleen we zorgen voor de rest niet dat we budget hebben om het te onderhouden. Dat doen we bij de hele grote dingen, maar dat doen we ook bij de gevoelsmatig kleine dingen, terwijl die voor inwoners juist heel groot kunnen zijn. De vraag is, wat is eigenlijk de strategie van het college om deze ad hoc incidentele beslissingen te voorkomen? En hoe kunnen we dit structureel eigenlijk bestendig in de boeken zien te krijgen, zodat we die tegenvallers minder hebben? We hebben in het verleden bijvoorbeeld ook met de bruggen gehad. Ik zie de heer Van der Linden al knikken. Dat is eigenlijk de insteek van dit bespreekpunt.

De voorzitter: Het is een beetje een technische insteek als u vraagt, hoe kunnen we dit doen? Dat is eigenlijk een technische vraag. Maar we kunnen wel even rondkijken in de commissie of er mensen zijn die er anders over denken? En die bijvoorbeeld niet vinden dat we dingen structureel moeten dekken. Hoeveel daarvan zijn vertegenwoordigd? Niet zo heel veel. Dan kunnen we misschien direct naar het college voor een reactie.

De heer Van der Linden: Het is wel een soort half technische vraag of beschouwing. Ik zou het best goed vinden om hem ook als vraag te incasseren en even terug te geven wat we wel en wat we niet op lijstjes hebben staan om binnen X-tijd te vervangen. Bijvoorbeeld riolen hebben we wel een voorziening voor. Bruggen en kaders hebben we voorzieningen voor gemaakt. Een aantal groot onderhoudsvoorzieningen op de wegen hebben we in de loop van de tijd af en toe een grotere voorziening voor gemaakt. Daar houdt het een beetje mee op. Mijn indruk is dat vooral de grote investeringen, bijvoorbeeld Sportboulevard en Energiehuis, die we incidenteel als gevolg van vaak een stuk meevaller hebben gefinancierd, dat we daar vaak niet hebben besloten om daar ook maar weer voor te gaan sparen, als dertig of vijftig jaar later een en ander vervangen moet worden. En de dingen die we altijd al gewend zijn, onder andere riool, daar is het wel goed geregeld. Ook dan kun je trouwens nog steeds constateren dat het tegenvalt na twintig of dertig of veertig jaar, omdat het duurer wordt of bijvoorbeeld vanwege die bodemproblemen vervangingsinvesteringen gewoon meer kosten. Maar dan heb je in ieder geval een spaarpotbodem gelegd. Als ik hem als technische vraag zou kunnen investeren, dan kunnen we daar later het gesprek mee voeren, denk ik. Want ik deel de opvatting dat het goed is om het daar met elkaar over te hebben. Nemen we bewust die keus of laten we ons een beetje meenemen door een goede gedachte en dertig jaar later blijkt, we hebben nu niks meer over om te vervangen.

De voorzitter: Is dit een toezegging?

De heer Van der Linden: Dit is een vraag om verduidelijking van de zienswijze van de heer Den Heijer. En wie weet leidt dat tot een vraag waar ik een toezegging op moet doen. Dit is een mooi dansje.

De voorzitter: Ik ben benieuwd. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Waar mijn fractie gewoon echt behoefte aan heeft, is bijvoorbeeld daar hebben we op... Gefragmenteerd voeren we deze discussie. We voeren hem bijvoorbeeld bij het Energiehuis, waar een exploitatietekort dreigt te ontstaan, omdat er geen restaurant is, waar er enorme onderhoudskosten aankomen en waar eigenlijk het één op het ander staat te wachten. Bijvoorbeeld, daar zijn al strategische keuzes te maken. Geldt ook voor die speeltoestellen in de wijken. We hebben nu het bomenonderhoud dan incidenteel dicht kunnen financieren. Maar de vraag is even, wat zijn daarin de sturingsmogelijkheden van de raad en wat is de strategie van het college hier precies op, omdat we steeds eigenlijk wel verrast worden. Dat geldt namelijk ook voor de Sportboulevard, geldt voor de bruggen in het verleden. Als de toezegging zo verpakt wordt dat we hier een keer beeldvormend wat langduriger bij stilstaan, zodat we de kleine maar ook de grote aspecten hiervan raken, dan zou dat ons een lief ding zijn.

De voorzitter: Laten we die bespreking inderdaad... Kan de wethouder dat toezeggen?

De heer Van der Linden: Dat lijkt me heel verstandig om te doen.

De voorzitter: Prachtig. Dan maken we een sprong.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Nee, we maken een sprong naar mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ik zit even te kijken. Ik kan hier wel een vraag uit formuleren, want ik vind dit een hele interessante discussie en ook heel interessant wat de heer Den Heijer aandraagt. Even kijken. Waar ga ik even beginnen in dit stuk?

De voorzitter: Bij uw vraag, het liefst.

Mevrouw Pichel: Ik denk inderdaad, de vraag gaat de kant op... Wat ik graag zou willen zien... En we hebben het hier natuurlijk ook over, waar moeten we besparen en waar moeten we wel of niet geld aan uitgeven? En ik vind het wel mooi als we een bepaald kader kunnen meegeven aan het college. En dat het college dan tegen ons zegt, wij zien hier gewoon inderdaad wat besparingen of we zien hier wat goede ideeën. Even om het concreet als voorbeeld te geven, wat bijvoorbeeld de heer Den Heijer aangeeft met dit soort investeringen. Ik heb lange tijd ook aanbestedingstrajecten gedaan voor ziekenhuizen. En wat je soms ziet met ziekenhuizen, is dat er dan bespaard moet worden. En dan wordt er vervolgens gekozen om te investeren in iets goedkoops. Wat dan vervolgens op de lange termijn eigenlijk weer heel veel geld kost. Het kader zou dan ook moeten zijn naar het college van, ga inderdaad niet op korte termijn besparen, maar ga op lange termijn besparen. En het college moet dan gewoon kijken wat daarvan komt.

De voorzitter: En wat is uw vraag daarover?

Mevrouw Pichel: Geef me nog heel even een stukje uitleg, want ik kom echt ergens op een punt.

De voorzitter: Ik wil het punt eigenlijk nu. Wat is uw vraag?

Mevrouw Pichel: Ik vind dit wel eigenlijk een heel belangrijk stukje. Ik wil graag even de ruimte krijgen om wel mijn punt duidelijk te kunnen maken. Want ik denk dat we daar op de lange termijn met elkaar gewoon ook wat aan kunnen hebben. Want waar het mij ook om gaat, en vorige week hebben we daar wel met wat raadsleden een gesprekje over gehad, gaan we dingen aan de voorkant oplossen of gaan we dingen aan de achterkant oplossen? En af en toe heb ik het idee dat we met elkaar aan het bespreken zijn of we pleisters gaan plakken, of dat we een vierkante pleister willen of dat we een rechthoekige pleister willen? Terwijl waar het mij om gaat, gaan we als raad meegeven aan het college, zullen we dit aan de voorkant oplossen of gaan we inderdaad blijven pleisters plakken? En dat is natuurlijk een hele belangrijke opgave die we hier met elkaar hebben. En als we met elkaar blijven discussiëren of dat het een vierkante pleister of een rechthoekige pleister moet worden, dan gaan we denk ik niet naar de kern van het probleem. En als we ook kijken naar hetgeen wat de heer Den Heijer aangeeft, dat structureel begroten, dan denk ik toch dat we naar een soort langetermijnplanning willen kijken. En dan kom ik denk ik aan mijn vraag naar de wethouder. Die kaders. Want als we dan die kaders gaan meegeven van, gaan we dingen aan de voorkant doen of aan de achterkant? Bijvoorbeeld zo'n investering. Gaan we goedkoop investeren, wat op lange termijn veel geld kost of zijn daar andere plannen voor? Dat vind ik interessant om met elkaar naar te kijken van, hoe willen we die vraagstukken gaan aanpakken en hoe kijkt de wethouder daarnaar?

De voorzitter: Wethouder, kan dat in die beeldvormende bespreking die u heeft toegezegd?

De heer Van der Linden: Ja, dat kan. En dat lijkt me ook heel zinvol, want dat is natuurlijk de achterliggende vraag. En beeldvorming kan leiden tot het verzoek om een voorstel te maken of wat ook. Laatste opmerking die u maakte, via de voorzitter, mevrouw Pichel maakte, natuurlijk doen we nu ook al heel vaak projecten waarin we die keus maken. Als we kadeherstel doen, je kan voor honderd jaar gaan en je kan ook soms constateren, het kan nog wel een tijd langer mee of het huidige kan ook nog even mee. Nog twintig of dertig jaar. Dat is ook een afweging. Dan ben je even iets goedkoper uit. En over dertig jaar moet je meer investeren. Dat doen we ook al wel. Maar na beeldvorming komt er vast een verzoek om een voorstel uit te werken, of niet. Dat kunnen we dan mooi meenemen.

De voorzitter: Helder. Laten we dan de sprong maken naar dat laatste onderwerp op de agenda. Grip op planning en besluitvorming van raad over financiën verbonden partijen. Ook één van de VVD. De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. We hebben in de eerste termijn het punt ook naar voren gebracht en daar ook met een aantal partijen een discussie over gevoerd. Namelijk bij de verbonden partijen zie je eigenlijk structureel de budgetten uit het lood slaan. En je ziet ook de vertaling daarvan opgenomen in de Perspectiefnota. Dat gaat echt over bedragen tot aan tien miljoen structureel. Echt een enorm bedrag voor op onze begroting. En bij herhaling hebben wij toen gevraagd, technische vragen.

En dat was al een beetje geïrriteerd. Maar de langzaamheid van het college en ook de vaagheid van de beantwoording van onze technische vragen, dat leidde bij onze fractie echt wel tot irritatie, omdat je daarmee gewoon je controlerende taak als raadslid niet goed kunt doen. Gelukkig zijn er antwoorden gekomen. Waarvoor alsnog dan dank. En daaruit blijkt dat terwijl wij de Perspectiefnota nu bespreken voor de zomer in allerlei algemeen besturen van de verbonden partijen financiële afspraken worden gemaakt over die vertaalslag die daar in de begroting wordt gemaakt. En daar zien wij een enorm risico, omdat ze pas daarna mee gaan lopen in onze begrotingscyclus. Daar worden waarschijnlijk onomkeerbare financiële besluiten gemaakt, waardoor bij ons het paard achter de wagen wordt gespannen. Dat als een soort vast gegeven telt. En dan moeten wij vervolgens in onze begroting de keuzes gaan maken die dan nog gemaakt kunnen worden. Dan gaat de vlieger op van de heer Van der Meer. Dan blijft er erg weinig ruimte over. De VVD ziet het risico eigenlijk voor de aankomende begroting al opdoemen. Maar maakt nu het punt voor het Perspectiefnota traject van de begroting 2025 en dan Perspectiefnota 2026 en ook de begroting daarvan, is dat er harde financiële keuzes en de conceptbegroting van de gemeenschappelijke regelingen gelijktijdig met onze Perspectiefnota eigenlijk besproken en besloten zouden moeten worden. Dat zou eigenlijk een toezegging van het college moeten gaan worden. Want anders spannen we weer het paard achter de wagen. Dan neemt het college met wat zienswijzen vanuit de raad en wat inspanningsverplichting onder de arm vrij verstreckende en onomkeerbare structurele financiële besluiten en kunnen wij vervolgens binnen de beïnvloedbare procenten die in Dordrecht nog overblijven onze lasten verhogen of onze eigen onmisbare ambtenaren wegbezuinigen. En dat vinden we gewoon echt een heel slecht gegeven. Ik zou namens mijn fractie graag een toezegging van het college willen krijgen dat er geen onomkeerbare financiële besluiten in die algemene besturen bij de verbonden partijen worden genomen en dat alles gelijkmatig oploopt richting de begroting 2025, Perspectiefnota 2026. Zodat we echt alles in de brede afweging kunnen besluiten. Dat, voorzitter.

De voorzitter: Een duidelijke probleemstelling en een duidelijke vraag aan het college. Ik zag een hand van mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Wij vroegen ons nog even af of ook echt alle verbonden partijen worden bedoeld en niet bijvoorbeeld alleen een DG&J en een Dordt Sociaal? Dat het niet allemaal daar heel erg strak ligt en dat het voor andere dingen nog allemaal heel erg open blijft liggen. U bedoelt echt alle verbonden partijen?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ja, volgens mij was mijn fractie klaar helder. Dat geldt voor alle verbonden partijen, zoals het ook gaat voor al onze eigen budgetten.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik ben heel blij dat gewoon te horen. Dank u wel.

De heer Den Heijer: Ik weet niet waar mevrouw Van Vugt naar op zoek is. Maar inderdaad als je kijkt naar de kostenoverschrijding van bijvoorbeeld de Dienst Gezondheid & Jeugd is dat structureel bijna vijf miljoen euro per jaar.

En dat geldt in mindere mate voor bijvoorbeeld de Veiligheidsregio. Maar dat betekent niet dat voor ons geldt dat je naar de één dan wel moet kijken en naar de ander niet. Ons punt is juist, je moet naar alles kijken. Naar onze eigen budgetten, maar ook naar de budgetten die van ons wegvloeien naar de verbonden partijen, zodat je daar integraal een financiële afweging kunt maken.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik was gewoon op zoek naar die duidelijkheid. Bedankt.

De voorzitter: Helder. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ik snap echt wel het verzoek van de heer Den Heijer. En toch tot op zekere hoogte kan ik me er niet helemaal in vinden. Want je kan dan wel vragen om zoveel informatie en dat we overal een besluit over moeten nemen. En ergens denk ik ook dat je bepaalde dingen, dat moet ik misschien niet te hard zeggen, maar wel bij het college moet laten. En dat is eigenlijk ook het verhaal wat ik net bedoelde te maken. Dat je met elkaar eigenlijk moet gaan bepalen, willen we aan de voorkant zitten of willen we aan de achterkant zitten? En ik ben het met u eens dat er inderdaad een bepaalde budgetoverschrijding is geweest waarvan we denken, dat had anders gekund. Of dat je zegt, er is een bepaald budget en dat gaat ergens naartoe. Wat jammer dat dat daar naartoe gaat. En zeker in de voorbeelden die u noemt. Maar daarom juist denk ik dat we met elkaar moeten gaan bespreken, waar willen we dat dat naartoe gaat? En dat bij dat stuk ook het vertrouwen bij het college ligt om te zeggen, dat hebben we met elkaar besloten dat we die richting aan de voorkant oplossen. In plaats van, om een voorbeeld te noemen, u geeft net ook iets aan. En dan kijk ik heel... Ze zit al tegenover me. Maar laatst waren we bij een bespreking ook met betrekking tot geld wat overblijft voor de jeugd. Volgens mij had het te maken met kinderen die van school af gingen. En het geld wat over was dat zou dan worden besteed aan de administratieve controle om uiteindelijk te gaan meten hoeveel kinderen er niet naar school gaan. Terwijl ik denk, ga die paar ton besteden om die kinderen op school te houden. En dat vind ik, dat is meer de discussie van, waar willen we dan dat dat naartoe gaat, dan dat ik elk jaar de overschrijdingen, de budgetten wil zien. Dan ga ik liever aan de voorkant kijken, hoe willen we dat met elkaar doen, zodat het college ook daar gewoon bij ons kan aangeven wat ermee gebeurt. Of is dat juist wat u bedoelt?

De voorzitter: Deelt de heer Den Heijer die mening?

De heer Den Heijer: Dat is een uitstekende vraag die u stelt. En die kan ik bevestigend beantwoorden. Want als je als raad namelijk aan de voorkant zit, dan telt de inhoud. En vervolgens de inhoud wordt gevolgd door de middelen die je eraan toekent. Maar als wij met elkaar weigeren onze rol te pakken en aan de achterkant steeds zitten... Je zit een beetje aan de voorkant doordat er een zienswijze opgesteld kan worden. Maar uiteindelijk worden de besluiten namens ons college eerder in de verbonden partijen genomen dan dat wij onze begroting vaststellen.

En dan word je geconfronteerd met eigenlijk een fait accompli. Terwijl je juist met elkaar richting die Perspectiefnota 2026 die brede financiële, maar ook inhoudelijke afweging moet kunnen maken.

De voorzitter: U zit op één lijn, geloof ik hoor.

Mevrouw Pichel: Ik denk dat we inderdaad dan op één lijn zitten. Dan hoor ik graag een reflectie van de wethouder waar hij ziet dat dit samenkomt? Want als het idee hetzelfde is, dan ben ik benieuwd wat daar de reflectie op is.

De voorzitter: Mevrouw Stevens, PvdA.

Mevrouw Stevens: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp de woordvoering van de VVD erg goed. Het is ook iets waar wij in de vorige periodes meerdere malen om gevraagd hebben. Het enige waar bij mij de vraag nog zit van, bij die verbonden partijen zijn we natuurlijk met meerdere gemeenten. En de vraag is natuurlijk wel dat je daar een soort consensus in moet gaan krijgen. Ik kan de vraag heel goed begrijpen. Daar hebben wij zelf ook wel heel vaak om gevraagd. Maar je blijft wel met het euvel zitten van die andere tien gemeenten, of negen, tien. Ik ben het even kwijt. Mijn vraag is, hoe kijkt u daar dan tegenaan?

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Wat mijn fractie ziet, is dat bij het gros van de gemeentes de financiële uitdagingen ook enorm zijn, zo niet groter dan in Dordrecht. Bekijk het geval van Zwijndrecht. En het zou juist goed zijn om als raad op tijd en aan de voorkant in positie te komen, om met elkaar dat gesprek te voeren. En niet aan de achterkant te constateren dat je er niks meer over te zeggen hebt.

De voorzitter: We komen in de herhaalzone. Heeft iemand nog een nieuw punt? Nee, ik denk het niet. Dan gaan we naar een reactie van het college.

De heer Van der Linden: Dank. Misschien even een paar algemeenheden, voordat het wat concreter wordt. We hebben een aantal taken ondergebracht bij gemeenschappelijke regelingen. Dat doen we niet voor niks. Soms vloeit dat voort uit eisen die een wet stelt. Soms hebben we ook met elkaar bedacht, dit is veel handiger. Want we kunnen zelf iets verzinnen en uitvoeren. We kunnen het misschien beter met zijn zevenen of tienenen doen. De grote GR-en zijn er vier. Bij ons Drechtstedelijk GR Sociaal, we hebben de Dienst Gezondheid & Jeugd, we hebben de Veiligheidsregio en we hebben de Omgevingsdienst. En die laatste drie doen we met zijn tienenen, niet met zijn zevenenen. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere regelingen, waar we over het beleid gaan en die ook geld kosten, maar dat zijn de wat kleineren. In al die GR-en ligt de verplichting om op 15 juli een begroting vastgesteld te hebben en die op te sturen naar de provincie. 15 juli is overigens mijn verjaardag. Wat leuk dat hij in de wet staat. Volgende week donderdag toevallig stelt het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling DG&J de begroting vast van de GR. Twee dagen nadat Dordrecht de Perspectiefnota heeft vastgesteld.

In de aanloop naar die begrotingen wordt u altijd ruimschoots betrokken. Zowel bij vaststelling jaarcijfers als bij de conceptbegroting kan u een zienswijze indienen. Vorig jaar heeft de dienst pakweg een miljoen overgehouden. Die gaat ook besteed worden. Daar doen we ook zienswijzen op. En wat je natuurlijk ziet, is dat het een beetje afhangt van de taak die een GR uitvoert, in hoeverre je daarop kan sturen. We hebben net in het vorig blokje een korte discussie gehad over een deel van de taak die bij, in dit geval, de GR Dienst Gezondheid & Jeugd ligt, Veilig Thuis. Veilig Thuis registreert meldingen over onveiligheid. Daar zitten allerlei protocollen over hoe je die moet verwerken. Ik ga even de deur dicht doen. Of dat doet de heer Wringer. Dank u. Daar hoort ook dossiervorming bij en het navolgen daarvan. We zien al een aantal jaren dat werk neemt toe in omvang. Passen we ook af en toe de capaciteit van Veilig Thuis aan. En dan is de vraag heel logisch, en die we hebben ook gesteld, waarom moeten wij altijd maar die capaciteit verhogen, terwijl er op inhoud misschien ook andere keuzes te maken zijn. Dat gesprek wordt gevoerd. En ik hoor u ook zeggen, en dat vind ik in prima gedachte, laten we nog eerder aan tafel komen, namelijk bijvoorbeeld voordat die begroting in concept wordt vastgesteld. Lijkt mij een prima gedachte. En dan ga je natuurlijk ook het andere gesprek voeren. Want heel veel van de taken die een GR voor ons uitvoert, hebben we bewust bij de regio belegd. Maar wat de regio doet, wat een GR doet, heeft ook wel weer te maken met hoe wij zelf met taken omgaan. Een heel simpel voorbeeld. Als wij nog grotere Sociale Wijkteams maken die veel meer zorg afvangen, dan ga je beslist zien dat in de GR Sociaal en in de DG&J er minder geld nodig is. Dat is een enorm interessante beleidsrijke discussie waard. En natuurlijk onze eigen begroting gaan we helemaal over. En bij GR-en moet je maar afwachten wat je wethouder ervan terecht brengt, want zeer terecht gezegd, daar ga je stemmen. Als je er niet uitkomt, ga je stemmen. Alleen al ten aanzien van het onderdeelje Veilig Thuis heb ik gemerkt, heb ik gezien in de zienswijzen die zijn ingediend, zijn een aantal gemeentes die zeggen, hier is meer geld voor nodig. Geef meer geld. Een aantal zegt, er kan nul bij. Nul is nul. Niks. En wij hebben de midden in positie ingenomen, we zien dat er krapte is, we willen ook het gesprek over het beleid, we geven enige ruimte. Als we dat niet in het gesprek oplossen, gaan we stemmen. En dan bepaalt de meerderheid wat er gebeurt. En gaat de ene gemeente dan thuis zeggen, verschrikkelijk, ze willen niks. Anderen gaan zeggen, verschrikkelijk, er moet toch geld bij. Dat is ook een beetje hoe het werkt in GR-en. Maar wat mij betreft voeren we eerder, dat betekent februari dan, het gesprek over wat onze inzet zou kunnen zijn ten aanzien van die begrotingen van GR-en. Dan hoort er wel bij dat je niet alleen financieel kijkt, maar ook ongelooflijk diepgaand over het beleid moet praten. En dat heeft allerlei raakvlak met wat we hier thuis doen. Tot zover mijn korte reflectie.

De voorzitter: Voor de heer Den Heijer wat vraagt. De heer Den Heijer vroeg om een toezegging, als ik het me goed herinner.

De heer Van der Linden: Wilt u die even herhalen, die vraag om die toezegging?

De voorzitter: Ik heb geen twijfel dat de heer Den Heijer dat wil.

De heer Den Heijer: Ik zou graag de toezegging willen hebben dat hetgeen wat u zojuist stelt, als het eerder, voor de begroting eigenlijk, zou u dan... Wat was het? In februari.

De heer Van der Linden: In de procedures die daarvoor gelden... En er zitten allerlei adviesrondes overheen. Half juli moet er een begroting liggen, vastgesteld door het bevoegd orgaan, het AB. Daaraan voorafgaand ligt er een conceptbegroting. Je wil je raden een aantal weken gelegenheid geven om daarop te reageren. Doen we ook altijd trouw. Meestal zeggen we, goede begroting, let een beetje hierop. U had ook kunnen zeggen, foute begroting, pas hem aan. Maar u zegt meestal, goede begroting, mooi. Daaraan voorafgaand loopt een proces om een concept op te stellen. We kunnen best bijvoorbeeld in februari of maart zeggen, er komt weer een begroting aan. We zien op bijvoorbeeld op een aantal punten rond de Omgevingsdienst of de GR Sociaal ontwikkelingen op ons afkomen die kosten opdrijven. Accepteren we dat? Of zeggen we, dan willen we eerst weleens kijken hoe dat komt? En als we willen kijken hoe dat komt, willen we ook kijken wat we zelf kunnen doen. Of we willen kijken wat voor eisen de wet stelt. Kortom, dat is meer dan eventjes een halfuurtje kletsen. Dat is echt wat dieper praten over de taken die we dan bij zo'n GR hebben belegd. Want zo maar zeggen, weet je wat, tien procent minder, kan ook natuurlijk niet. Het hangt van de wet af die je aan het uitvoeren bent met elkaar. Maar dat maakt de Jeugdwet echt een aantal... Heeft een aantal open eindjes in zich, waar we minder hard op kunnen sturen dan bijvoorbeeld de inzet op sommige onderdelen, niet alle, sommige onderdelen van de Veiligheidsregio.

De heer Den Heijer: Ik weet hoe ik het anders ga formuleren. Ik zou eigenlijk graag een toezegging willen hebben dat u, hetgeen wat u net zo zegt, uitwerkt in een soort voorstel of een raadsinformatiebrief, waarin het college gewoon heel helder op schrift stelt hoe zij de begrotingen van de verbonden partijen in gelijke tred laat oplopen met onze besluitvorming voor de Perspectiefnota 2026, zodat ook de raad daarop kan sturen.

De voorzitter: We gaan echt kort nu. De wethouder.

De heer Van der Linden: Heel kort. Ik wil niet dubbel werk doen. We hebben via onze algemene besturen elke GR de opdracht gegeven, er komt iets aan, dat is verschrikkelijk ingewikkeld voor gemeentes, ook voor jullie. Denk na over besparingsopties, bezuinigingsopties, anders organiseren opties. Daar liggen al stukken voor. Natuurlijk nog algemeen, want sommige dingen kun je combineren. De makkelijkste om hier nu toe te zeggen is te zeggen, dit zijn de besluitvormingsritmes, die passen op elkaar. U bent volledig in positie als het gaat om die conceptbegrotingen. U kunt zeggen, ik geloof er niet in, ik wil een strengere of een ruimere zienswijze. Wat dat betreft heeft u al die informatie en kunt u ook alle informatie laten gelden die u heeft en ook uw standpunt mee laten wegen. Dat wordt altijd verdund, vanwege die tien gemeentes. Daar kan ik een heel kort briefje over sturen, hoe dat ritme in elkaar zit. Vervolgens is het wel aan u om te zeggen, voordat die conceptbegroting er ligt, wil ik bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio weleens praten over, zijn er wel genoeg kazernes?

De voorzitter: Zegt u toe dat RIB'je te sturen? Dat is nu de vraag. Ja of nee?

De heer Van der Linden: Ja, ik kan een heel RIB'je sturen, maar dan is het aan u om te zeggen, hier gaan wij heel veel mee doen of niks mee doen.

De voorzitter: Zeker. Dat ligt bij de VVD. En dat kan via de Agendacommissie. Maar dan hebben we hiermee het laatste onderwerp afgesloten. Wat scheelt, is dat we niet hoeven te bepalen hoe we verder gaan, want dat ligt gewoon vast. Dat is volgende week in de raad. Daarmee zijn we klaar vanavond. Ruim vooral de tafel af. Dank voor uw aandacht. Slaap lekker.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 24 september 2024.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

R.A.C.M. van der Velden

